

BESZÁMOLÓ

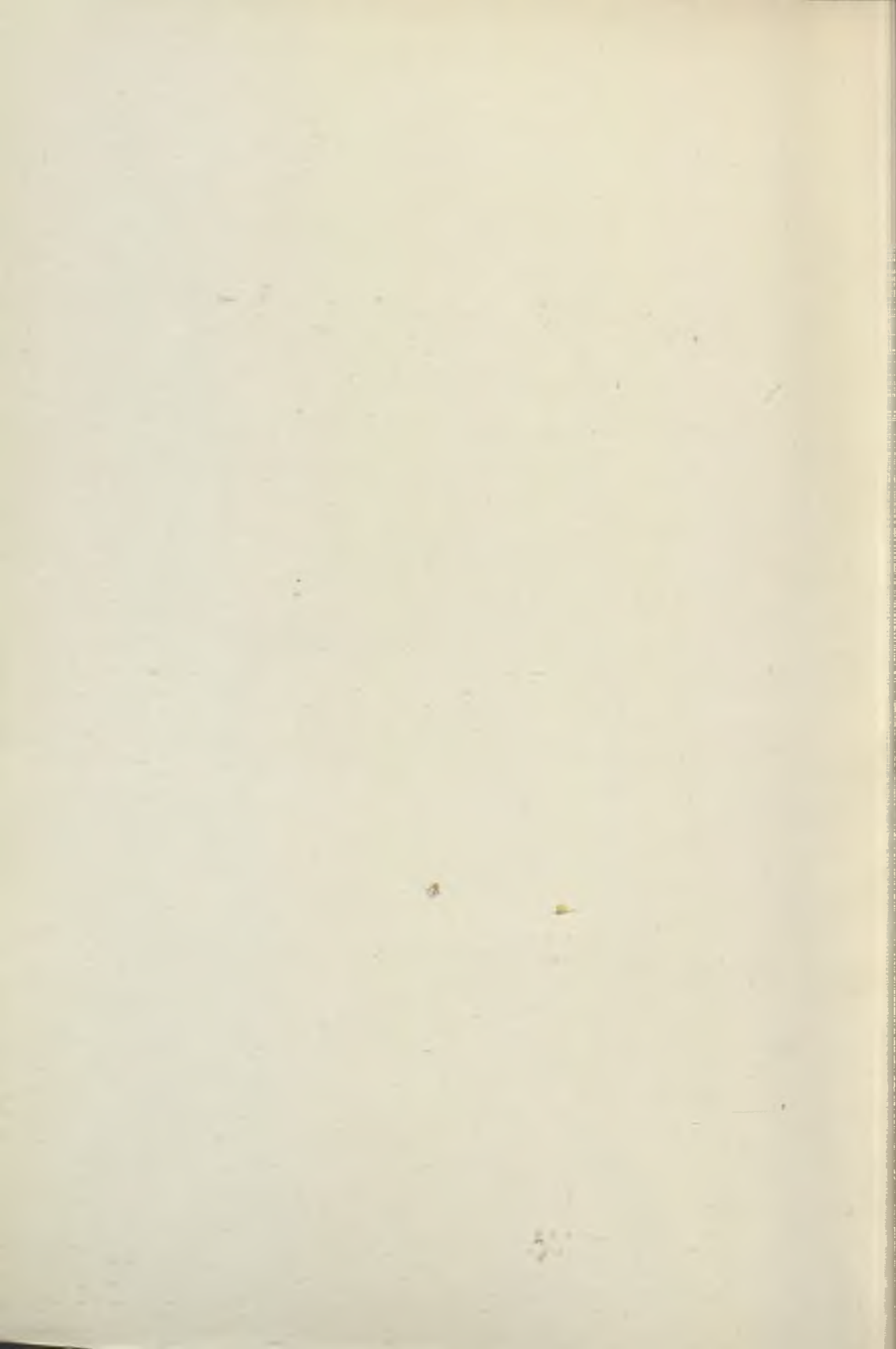
A Magyar Földrajzi Társaság
HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK

1978

évi működéséről

BUDAPEST

1979

B e s z á m o l ó

Magyar Földrajzi Társaság HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK

1978 évi működéséről

szeállították: dr Dezsényi János szakosztályi elnök
ifj. Kalmár László szakosztályi titkár
Karlócai Miklós szakosztályi titkár
Adler-Rácz József munkája a II. rész
Józsa Sándor műszaki szerkesztő

Arno Puškáš, grafika
Tálos Zoltán, foto

MFT PÉTERVÁRI-
ERDEY-GRUZ 1872
gyűjtemény 278

Budapest

1979

I S B N 9 6 3 7 3 2 1 2 5

S U M M A R Y

This 1978 Report of the Mountain Climbing Section of the Hungarian Geographical Society contains four parts.

In the first part the past events of the last year are discussed.

- The predecessor of the Section, the Budapest University Tourist Club has been founded 70 years ago.
- This year there were 11 lectures delivered by the members about the Eastern and Western Alps, the Dolomites, the Czech Sand-rocks, the High Tatras and the Southern Carpathians /the Fogaras Alps/. Three foreign lecturers were invited too: Iván Gálffy from Slovakia reported on the Makalu /8481 m/ expedition of 1976, Prakash Bis Singh Tuladhar narrated about his native land Nepal, and Peter Baumgartner gave a lecture on the Spitzbergen.
- A so-called Nestor-meeting was arranged where the 92 years old dr Barcza Ferenc was the senior. Moreover 12 climbers over 70 years made their appearance too.
- Neidenbach Ákos led a climbing course of four theoretical and four practical lessons for the juniors.

The second part summarizes the high-mountain tours of the members of the Section. Determined by the travel distances the main goal of the tours were the Carpathians. Orbán Pál led an expedition of 6 to Morocco, to the Atlas Mountains. In the frame of the International Mountaineers Meeting some of our members climbed in the Caucasus and the Pamir. 44 of our members gave report on high mountain tours at all.

The third part gives information on the Mountain Climbing Committee which coordinates and directs the Hungarian climbing clubs. There is a short review about the three tourist's guides which were published last year in Hungarian:

- Dr Komarnicki Gyula: The Mountains of the High Tatras /Medicina, Budapest/
- Wild - Szaniszló: Climber's Book /Kriterion, Bukarest/
- Adamec - Roubal: The High Tatras Touring Guide /Sport, Bratislava/

As the most important foreign events there have been mentioned the 25th anniversary of the Everest victory, Messner's tour on the Everest and Nanga Parbat without oxygen, the 3rd and 4th above 8000 m peaks of Diemberger, and the polish women's winter expedition with four members on the north face of the Matterhorn led by Wanda Rutkiewicz.

The fourth part deals with events regarding the whole Hungarian Geographical Society. There is a report on the 31st yearly meeting which guided the members to the loess-wand in Paks, to the atomic plant beeing built in the same place, to the arboret in Sellye and to the ice-averting rocket service on the Tenkes mountain. There was a sight-seeing tour in Pécs and Szigetvár, and 18 lectures were delivered too.

A short look-back upon the even today actual subjects of the 50 and 100 years old volumes of the Geographical Articles which is the official journal of the Society has been collected.

The Report ends with a list of members of the Board of Trustees and the Committee of the Hungarian Geographical Society.

/KARLÓCAI Miklós/

S O M M A I R E

Le Compte rendu de l'année 1978 de la Section d'Alpinistes de la Société Hongroise de Géographie se compose de quatre parties.

La première partie traite les événements de la Section. Elle commémore le 70e anniversaire de la formation du prédécesseur de la Section, l'Association universitaire de Tourists de Budapest. Elle présente un exposé bref sur les onze conférences de l'année dont huit ont été tenues par les membres de la Section sur les montagnes des Alpes occidentales et orientales, les Dolomites, la région de grès de Bohême, le Haut-Tatra et les Carpathes du Sud /les montagnes de Fogaras/. Nous avons eu le plaisir d'inviter M. Ivan Gálfy /Tchécoslovaquie/ qui a tenu sa conférence sur l'expédition de Makalu /8481 m/, M. Prakash Bir Singh Tuladhar qui a présenté son pays, le Népal et M. Peter Baumgartner /Autriche/ qui nous a fait connaître le Spitzberg.

A la réunion des alpinistes les plus âgés le doyen d'âge a été M. Dr Barcza Ferenc, âgé de 92 ans. A part lui douze alpinistes plus âgés que 70 ans ont été présents.

M. Neidenbach Ákos a organisé quatre cours théoriques et quatre cours pratiques au sujet des rudiments d'alpinisme pour les juniors.

La deuxième partie étudie les courses en montagne des membres de la Section. Vu les possibilités de voyage la plupart des randonnées s'est orientée vers les Carpathes. M. Orbán Pál a organisé une expédition à six personnes dans l'Atlas du Maroc. A l'occasion de la Rencontre internationale des Alpinistes plusieurs de nos membres ont participé aux courses dans le Caucase et dans le Pamir. Quatre Hongrois ont escaladé le Pic Communisme de 7495 m. En somme 44 de nos membres ont présenté leur rapport de course.

La troisième partie fait connaître l'activité du Comité d'Alpinistes concernant la coordination et la direction des clubs d'alpinistes de Hongrie. En cette partie sont présentés les trois ouvrages spéciaux édités au cours de cette année:

- Dr Komarnicki Gyula: A Magas-Tátra hegyvilága /Les montagnes du Haut-Tatra/ Medicina, Budapest
- Wild - Szaniszló: Hegymászók könyve /Livre d'alpinistes/ Kriterion, Bukarest
- Adamec - Roubal: Magas-Tátra turavezető /Guide du Haut-Tatra/ Sport, Bratislava

Parmis les événements de l'étranger la première ascension de Mont Everest d'il y a 25 ans, la victoire de Messner qui a gravi le Mont Everest et le Nanga Parbat sans ballon d'oxygène, le succès de Diemberger d'avoir atteint ses 3e et 4e sommets de plus de 8000 m et l'escalade d'hiver de la falaise du Nord du Matternhorn par la cordée de quatre Polonaises dont la première a été Wanda Routkiewicz ont été mentionnés.

La quatrième partie cite des questions relatives à toute la Société Hongroise de Géographie. Le XXXIe Congrès ambulante y est présenté, à l'occasion duquel 18 exposés et la visite de la falaise de loess de Paks, de la centrale nucléaire en construction, du jardin botanique de Sellye, du service à fusées pour l'interception des grêles et celle des villes de Pécs et de Szigetvár ont eu lieu.

L'organe officiel de la Société est le Bulletin de Géographie. Le Compte rendu expose les sujets toujours intéressants de l'année d'il y a 100 ans /1878/ et celle d'il y a 50 ans /1928/.

Le Compte rendu se termine par la liste du bureau et du comité de la Société.

/NEGRO Zsuzsanna/

Z U S A M M E N F A S S U N G

Die Zusammenfassung über die Tätigkeit der Bergsteigersektion der Ungarischen Geographischen Gesellschaft im Jahre 1978 besteht aus vier Teilen.

Teil I behandelt die Sektionsereignisse. Es wird unter anderem die Bildung des Rechtsvorgängers der Sektion, des Universitäts-Touristenvereins vor 70 Jahren erwähnt und die im Laufe des Jahres veranstalteten 11 Vortragsabende werden kurz beschrieben. In acht Fällen standen unsere Mitglieder am Vortragspult und haben über ihre Erlebnisse in der Bergwelt der Ost- und Westalpen, der Dolomiten, der Tschechischen Sandsteine, der Hohen Tatra und der Südkarpaten berichtet.

Von den 3 ausländischen Vortragenden haben Ivan Gálffy /Slowakei/ über die Makalu-Expedition 1976, Prakash Bir Sring, Tuladhar über sein Vaterland, den Nepal und Peter Baumgartner /Österreich/ über den Spitzbergen je einen Vortrag gehalten.

Beim Seniorentreffen der Bergsteigersektion war der 92 Jahre alte Dr. Ferenc Barcza der Alterspräsident. Ausser ihm haben an diesem Treffen noch 12 siebzigjährige Bergsteiger teilgenommen.

Für die Junioren hat Ákos Neidenbach einen aus 4 theoretischen und 4 praktischen Beschäftigungen bestehenden Grundkurs für Bergsteiger gehalten.

Teil II fasst die Touren unserer Mitglieder in den Hochgebirgen zusammen. Bedingt durch die Reismöglichkeiten bildeten die Karpaten vorwiegend das Reiseziel.

Pál Orbán führte eine sechsköpfige Expedition nach Marokko, ins Atlasgebirge.

Im Rahmen des Internationalen Bergsteigertreffens kamen mehrere unserer Mitglieder in den Kaukasus und konnten auch im Pamir Touren machen. Im Pamir erreichten 4 ungarische Bergsteiger den Kommunismus-Gipfel /7495 m/.

Insgesamt haben 44 Mitglieder über ihre Touren in den Hochgebirgen Bericht erstattet.

Teil III beschreibt vorerst die Tätigkeit des die ungarischen Alpinistenklubs organisierenden und leitenden Bergsteigerausschusses und im Anschluss daran drei dieses Jahr in ungarischer Sprache erschienene Fachbücher für Bergsteiger. Diese sind:

- Dr. Komarnicki Gyula: Die Bergwelt der Hohen Tatra
/Medicina, Budapest/

- Wild - Szaniszló: Buch des Bergsteigers /Kriterion,
Bukarest/
- Adamec - Roubal: Tourenführer in der Hohen Tatra
/Sport, Bratislava/

Unter den ausländischen Ereignissen wurden die Erstbesteigung von Mount Everest vor 25 Jahren, Messners Gipfelsieg ohne Sauerstoffgerät am Mount Everest und am Nanga Parbat, der dritte und vierte Achttausender von Diemberger und schliesslich die Nordwandbesteigung des Matterhorns im Winter durch eine von Wanda Rutkiewicz geführte 4köpfige polnische Frauengruppe aufgeführt.

Teil IV beschäftigt sich mit den die Gesamtheit der Ungarischen Geographischen Gesellschaft betreffenden Ereignissen. Es wird das reiche Programm der XXXI. Wanderversammlung vorgeführt, in dessen Rahmen die Lösswand in Paks, das im Bau befindliche Kernkraftwerk, das Arboretum in Sellye, der Raketendienst für Hagelschlagabwehrung auf dem Berg Tenkes, sowie die Städte Pécs und Szigetvár besichtigt werden konnten. Darüber hinausgehend sind auch 18 Vorträge gehalten worden.

"Geographische Mitteilungen" heisst das Blatt der Gesellschaft. Das Referat gewährt einen Überblick über die in den Jahrgängen vor 100 /1878/ bzw. vor 50 /1928/ Jahren veröffentlichten und selbst heute noch interessanten Themen.

Das Referat schliesst mit dem Namensverzeichnis der Vorstandsmitglieder und des Ausschusses der Gesellschaft.

/DEZSÉNYI Ágota/

S O M M A R I O

Il resoconto dell'anno 1978 della Sezione di Alpinisti della Società Ungherese di Geografia consta di quattro parti.

Nella 1^a parte vengono trattati gli avvenimenti della sezione; viene commemorata la fondazione del predecessore della sezione - la Società Universitaria di Alpinisti di Budapest - avvenuta 70 anni fa; vengono esposti in breve i temi trattati durante le 11 conferenze organizzate in quest'anno. In 8 di queste occasioni gli stessi membri dell'associazione riferivano sul mondo delle montagne nelle Alpi Occidentali ed Orientali, i Dolomiti, le montagne della Boemia, il Tatra Alto, i Carpazi del Sud /le regioni alpestri di Fogaras/. I tre conferenzieri stranieri davano le seguenti nozioni: Iván Gálfy /Slovacchia/ - La spedizione sul Makalu /8481 m/ nell'anno 1976 -; Prakash Bir Singh Tuladhar presentò il proprio paese, il Nepal; Peter Baumgartner /Austria/ fece conoscere le montagne dell'arcipelago Svalbard /detto anche Spitzbergen/.

Alla riunione dei nestori della Sezione di Alpinisti era il dott. Ferenc Barcza di 92 anni il presidente per anzianità. Oltre a lui erano presenti ancora 12 alpinisti, tutti compiuti almeno 70 anni.

Per i più giovani tenne Ákos Neidenbach un corso di 4 occupazioni in teoria ed in pratica.

Nella 2ª parte vengono riassunte le scalate dei nostri membri. A causa delle possibilità di viaggio gli itinerari conducevano in maggior parte nei Carpazi. Pál Orbán condusse una spedizione di 6 membri a Marocco, sulla montagna Atlas. È riuscito ad alcuni nostri soci di partire per il Pamir ed il Caucaso in occasione dell'Incontro Internazionale degli Alpinisti. Tutto sommato abbiamo ricevuto da 44 soci un rapporto delle loro scalate. Tra questi figure anche la scalata coronata di successo della vetta di nome Comunismo /7495 m/ compiuta da 4 ungheresi.

La 3^a parte è dedicata in parte all'attività della Commissione degli Alpinisti, organo che collega e dirige i club degli alpinisti; inoltre dà la recensione di tre guide alpinistiche in lingua ungherese, pubblicate durante lo scorso anno. Queste sono le seguenti:

- dott. Gyula Komarnicki: Il mondo delle montagne nell'Alto Tatra /Medicina, Budapest/
- Wild - Szaniszló: Libro dell'alpinista /Kriterion, Bukarest/
- Adamec - Roubal: Guida dell'Alto Tatra /Sport, Bratislava/

Tra gli avvenimenti esteri vennero menzionati la prima scalata dell'Everest 25 anni fa, la vittoria del Messner alla vetta dell'Everest e sul Nanga Parbat riportata senza bombola di ossigeno, la 3^a a 4^a scalata di ottomila del Diemberger, e la cordata delle quattro eroiche polacche guidata da Wanda Rutkiewicz d'inverno alla parete di Nord del Monte Cervino.

La 4^a parte si occupa degli avvenimenti riguardanti tutta l'attività della Società Ungherese di Geografia. Qui vengono delineate le manifestazioni del 31° congresso annuale durante il quale ebbero luogo varie visite, come: la muraglia di löss e la centrale atomica di Paks in costruzione, il giardino botanico di Sellye, il servizio di razzo grandinifugo sul monte Tenkes, oltre al giro di città a Pécs e Szigetvár ancora 18 conferenze.

Il periodico ufficiale della Società e la Rassegna Geografica. Lo stesso resoconto comunica alcuni dei temi più interessanti pubblicati cinquanta o cento anni fa /cioé nel 1878 e 1928./. Il resoconto termina con l'elenco dei funzionari e della giunta della Società.

/GÖRGÉNYI Andrásné/

Ö S S Z E F O G L A L Ó

Az 1978. évi BESZÁMOLÓ négy fejezetből áll:

Az I. rész a Szakosztályi eseményeket tárgyalja. Megemlékezik a Szakosztály jogelődjének, a Budapesti Egyetemi Túrista Egyesületnek 70 év előtti megalakulásáról. - Rövid ismertetés következik az év során megrendezett 11 előadóestről. Nyolc alkalommal a tagok tartottak beszámolót a Keleti és Nyugati Alpok, a Dolomitok, a Cseh homokkövek, a Magas Tátra és a Déli Kárpátok /Fogarasi havasok/ hegyvilágáról. A 3 külföldi előadó közül Iván Gálfy /Szlovákia/ az 1976. évi Makalu expedícióról /8481 m/, Prakash Bir Singh Tuladhár szülőföldjéről, Nepálról, Peter Baumgartner /Ausztria/ pedig a Spitzbergák-ról adott ismertetést.

A Hegymászó Szakosztály Nesztor találkozóján a korelnök a 92 éves dr. Barcza Ferenc volt. Megjelent ezenkívül tizenkét, 70. évét betöltött hegyász is.

A Juniorok részére Neidenbach Ákos négy elméleti és négy gyakorlati foglalkozásból álló alapfokú hegyászótanfolyamot tartott.

A II. rész tagjaink magashegyi túráit foglalja össze. Az utazási adottságok miatt főleg a Kárpátok voltak az úticél. Orbán Pál 6 fős expedíciót vezetett Marokkóba, az Atlasz hegységbe. A Nemzetközi Hegymászótalálkozó keretében több tagunk jutott el a Kaukázusba és a Pamírba. A 7495 m-es Kommunizmus csúcsot négy magyar sikerrel mászta meg. Összesen 44 tagunk adott le magashegyi túrajelentést.

A III. rész elsősorban a hazai hegyászóklubokat összefogó és irányító Hegymászó Bizottság tevékenységét ismerteti, majd az év folyamán megjelent három magyar nyelvű szakkönyvet. Ezek a következők:

- dr. Komarnicki Gyula: A Magas Tátra hegyvilága /Medicina kiadó, Budapest/
- Wild - Szaniszló: Hegymászók könyve /Kriterion kiadó, Bukarest/
- Adamec - Roubal: Magas Tátra túravezető /Sport kiadó, Pozsony [Bratislava]/

A külföldi események keretében az Everest 25 évvel ezelőtti első megmászása, Messner oxigénpalack nélküli csúcsgyőzelme az Everesten és a Nanga Parbaton; Diemberger 3. és 4. nyolcezerese, és a Wanda Rutkiewicz által vezetett négy fős női lengyel együttes téli mászása a Matterhorn északi falán. - Rövid cikk emlékezik meg a most megszűnt Österreichische Bergsteiger Zeitung-ról.

A IV. rész a Magyar Földrajzi Társaság egészét érintő eseményekkel foglalkozik. Ismerteti a XXXI. vándorgyűlést, melynek keretében a paksi löszfal, az épülő atomerőmű, a sellyei arborétum, a Tenkes hegyi jégelhárító rakétaszolgálat, Pécs és Szigetvár megtekintésén kívül 18 előadás is elhangzott.

A Társaság hivatalos lapja, a Földrajzi Közlemények. A Beszámoló ismerteti a száz év előtti /1878/ és az ötven év előtti /1928/ évfolyamok ma is érdekes témáit.

A Beszámolót a Társaság tisztikarának és választmányának névsora zárja.

T A R T A L O M

	oldal
SUMMARY	I
SOMMAIRE	III
ZUSAMMENFASSUNG	V
SOMMARIO	VII
ÖSSZEFOGLALÓ	IX

I. RÉSZ SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK

Hetven éve alakult meg a BETE	1
A BETE működése 35 évvel ezelőtt	3
ELŐADÓÜLÉSEK	
KUNFALVI Rezső A Monte Rosa csoporttól a Meije-ig	8
GÁLFY, Iván /Szlovákia/ Makalu 1976	9
ADLER-RÁCZ József Mászások a Zillertali Alpokban, 1976-77	10
KARLÓCAI Miklós Kisázsia 1977	12
PRAKASH BIR SINGH TULADHAR Szülőföldem, Nepál	13
BAUMGARTNER, Peter /Ausztria/ Spitzbergák 1977	14
KALMÁR László ifj. Fogarasi havasok 1977	15
KARLÓCAI Miklós Makalu 1976 /ismétlés/	16
SKERLETZ Iván Grönland 1975	17
KALMÁR László ifj. Cseh homokkövek 1977	18
NEIDENBACH Ákos A Magas Tátra főgerincének expedíciós végigmászása 1978	19
SZÉKELY András Földrajzi szemmel a Dolomitokban	21
Hazai utakon	22
A Mátyáshegyi barlang Centenárium szakasza	22
Fehér asztal	23
Nesztor találkozó	24

Alapfokú hegymászótanfolyam	31
Tagjaink írásai a "Hegymászó"-ban	34
Beszámoló 1977	35
In memoriam	
Barczáné Schmidt Gizella	35
Vörös Tihamér	36
Személyi dolgok	36
Kessler Hubert kitüntetése	36
Dezsényi Ágota a tisztikarban	36
Új tagjaink	37
Terveink 1979-re	38

II. RÉSZ TAGJAINK MAGASHEGYI TÚRÁI

1. Tagjaink saját túrái	
A. Magas Tátra	40
B. Liptói havasok és Lengyel Tátra	50
C. Alacsony Tátra, Nagy- és Kis-Fátra	52
D. Radnai- és Gyergyói-havasok	54
E. Brassói havasok	55
F. Déli Kárpátok	57
G. Keleti Alpok és Dolomitok	63
H. Nyugati Alpok	65
J. Pireneusok és Kantábriai hegyvidék	68
K. Skandináv hegység	68
L. Juliai Alpok és Karavankák	69
M. Velebit, Prenj, Sár- és Baba-hegység	72
N. Vitosa, Balkán, Rila és Pirin	74
O. Szardínia sziget hegyein	76
P. Stromboli és Etna vulkánon	76
R. Kaukázus	78
2. Tagjaink részvétele más szervezetek túráin	
A. A Magyar Természetbarát Szövetség által a Magas Tátrában megrendezett téli táborozás	78
B. A Budai Pedagógus Sportkör Természetjáró Szakosztálya által rendezett túrák:	
- a Hocs-hegységbe /Szlovákia/	79
- a Rohács-hegységbe	79
- az Alacsony Tátrába	80
C. A Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály túrája a Fogarasi havasokba	80
D. A Magyar Természetbarát Szövetség túrája a Kaukázusba	81
E. IBUSZ-túra Koreába, a Gumganszan hegységbe	81

I. RÉSZ

SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK

SÁRGATORONY ÉS KÖZÉPOROM A BOLHOCZ TÓTÓL

HETVEN ÉVE ALAKULT MEG A BETE

Míg az 1977. évi BESZÁMOLÓ megemlékezett szakosztályunk 20 évvel ezelőtti történet megalakulásáról, addig ez az 1978. évi messzebbre tekint vissza. Sohasem titkoltuk, csak nemigen beszéltünk arról, hogy közvetlen utódai vagyunk a BETE-nek, a Budapesti Egyetemi Turista Egyesületnek. Régebbi tagjaink tudják, de a fiatalabbak nem mind ismerik a BETE megalakulásának történetét. Ezért a 70 éves évforduló alkalmából felidézünk a múltat.

1906-ban a Magyar Turista Egyesület /MTE/ Egyetemi Osztályának három fiatal tagja nagyszerűen összekovácsolódott a Magas Tátrában. A kötélhármás nagy jövő előtt állt. Tagjai a pécsi születésű Wachter Jenő 19 éves bölcsész hallgató, aki a német és az angol nyelvet már jól beszélte, és most az orosz, szanszkrit és tibeti nyelvet tanulta. Körösi Csoma Sándorra emlékeztető aszkézissel készült Belső Ázsiába.

Az együttesnek második tagja Serényi Jenő 22 éves joghallgató volt. A középiskolában padszomszédok voltak Komarnicki Gyulával. Serényi később ügyvéd, sporttörténész, szakíró és a turistaügyek magas szintű szervezője volt. Doberdónál 1915-ben, mint tartalékos hadnagy vesztette életét. A nagy ezüst és arany vitézségi érem tulajdonosa volt.

Horn K. Lajos volt a legidősebb a három közül, 24 éves gépészmérnök. 1913-ban részt vett a Síszövetség megalapításában, aminek később ügyvezető alelnöke lett. A Magyar Hegymászók Egyesületének /MHE/ megalakulásától megszűnéséig főtitkára volt. De vezető szerepe volt a Magyar Túrlista Szövetségben is, ahol mint alelnök tevékenykedett.

Ebben a személyi összetételben a Wachter - Serényi - Horn trió mindössze két nyáron át tudott nagyszerű utakat mászni a Tátrában, mert 1907 augusztus 8-án Wachter Jenő a Simontoronyról kőtélgyűrűszakadás következtében lezuhant.

1907-ben, Wachter Jenő halálát követően feszültség támadt a Magyar Túrlista Egyesület Egyetemi Osztálya és az anyaegyesület között. Serényi Jenő sürgetésére a fiatalok úgy döntöttek, hogy külön válnak. Ezt a bejelentést az MTA választmányi ülésén Komarnicki Gyula tette meg.

A következő évben, és most érkezünk el a 70. évfordulóhoz, 1908 október 11-én L o v a s b e r é n y b e n, a Cziráky kastélyban ünnepi közgyűlésen döntöttek az Egyetemi Osztály tagjai az önálló egyesület megalapításáról.

A BETE első évkönyve /1904-1909, "szerkesztették a tisztviselők", készült a Jókai könyvnyomdai műintézetben, Budapest, VII. Thököly-út 28. sz./ így ír többek között erről a közgyűlésről:

"A meggyőződés legőszintébb megnyilatkozásával egyhangúlag szentesítette az Egyetemi Osztály minden elvét, zsinórmértékül szolgáló szokásait, melyek szerint cselekedett, működött öt éven keresztül, pótolva, helyettesítve a Magyar Túrlista Egyesület nyújtotta ügyrend hiányait."

"A Magyar Túrlista Egyesület megszűnt Egyetemi Osztálya és az új Budapesti Egyetemi Túrlista Egyesület egy és ugyanaz a szerves testület. A régi cél felé a megkezdett ösvényen a kipróbált eszközökkel haladunk."

A BETE sohasem volt nagy egyesület, ha a nagyságot a tagok számával mérjük, de igenis nagy volt, ha azt nézzük, kiket adott a magyar természetjárásnak, annak minden vonalán.

Komarnicki Gyula, a BETE első elnöke, a megalakulás után 35 évvel, az 1943-ban megtartott öreg Betések találkozóján ezt így fogalmazta meg:

"A BETE a megalakulás idején az alpinizmust írta célkitűzés-kép zászlajára. A magas hegyek és a Tátra járatlan csúcsainak feltárása azonban csak termékeny talaja volt annak a tulajdonképpeni Betés eszmének, mely a mindenkori törekvéseink igazi rugója. Ez egy csodálatos sugallat ösztönözte vágy az ifjúság örök hivatásának teljesítésére: mindenkor és mindenben keresni az újat, lenni a kovász, a lendület, az úttörő, elsősorban a túristaságban".

A BETE MŰKÖDÉSE 35 ÉVVEL EZELŐTT

A BETE megalakulását a mától szemlélve félidőben, 1943-ban a háborús idő nem nagyon kedvezett a természetjárás magashegyi formájának. A Magas Tátra akkor nagyon nehezen volt elérhető. Viszont határátlépés nélkül el lehetett jutni a Gyergyói-, Máramarosi- és Rudnai havasokba.

A BETE 1943. évi beszámolója 35 oldal terjedelemben jelent meg. E kivonatos ismertetés néhány adatával felvillant valamit a múltból:

Február 18 Választmányi ülés az Oszolyon. Határozat arról, hogy a Túrísták Lapja az egyesület hivatalos lapja lesz, amit tagdíjáért kap mindenki. Ettől kezdve minden számban BETE oldal volt az egyesületi életről.

Április 18 ÖREG BETÉSEK TALÁLKOZÓJA a Kétágú hegyen 39 résztvevővel.

Április 25 Mátyás túra Sajógömörbe /Gemer/, ahol a Mátyás királyt kapával ábrázoló szobornál megemlékezés és koszorúzás volt.

Április 27 Márvány emléktábla elhelyezés Aggteleken, a barlangrendszer fő ágában a Styx torkolatánál, annak emlékére, hogy 1932. VIII. 21-én onnan indulva fedezte fel a BETE barlangkutató szakosztálynak elnöke, Kessler Hubert az összefüggést a Kecsei ággal.

Május 15 Választmányi ülés a Magas Tátrában az Ottó csúcson /2313 m/. Üdvözlét a 30 éve megalakult Magyar Túrlista Szövetségnek.

Május 17 A Svábhegyi Csillagvizsgáló Intézetben Palugyai György, a BETE háznagya 45 résztvevő előtt bemutatta az égitestek birodalmát.

Június 20 Évadzáró túra és választmányi ülés az Esztergomi Vaskapunál. Beszámoló az első félévről.

Október 3 Őszi VÁNDORGYŰLÉS a Szelim barlangban, Bánhidánál. Jelen voltak dr Mauritz Béla, a Pázmány Péter Tudomány Egyetem Rector Magnificusa, dr Csizik Béla államtitkár, a Magyar Túrlista Szövetség elnöke, valamint a csaknem 80 résztvevő.

Madaras Jenő tartott előadást egy 40 év előtti nagy vándorlásról, amit Serényi Jenő és Horn K. Lajossal tettek Orsovától Máramaroszigetig.

Kessler Hubert ismertette a Szelim bg. feltárásának történetét, amit a BETE 10 évvel korábban, 1933-ban kezdett meg saját költ-

A Budapesti Egyetemi Turista Egyesület
1943. április 18.-án, virágvasárnap délelőtt a
Kétágúhegyen rendezi az öreg Betések szikla-
mászással egybekötött találkozóját.

Ezen bajtársi összejövetelre tagtársainkat meg-
hívja és szívesen várja

az Elnökség.

dr Komarnicki Gyula
dr Prém Loránd
dr Bodnár István
ifj. Thirring Gusztáv
Horn K. Lajos
Madaras Jenő
Szánthó Róbert
Palugyai György
Kováts László
Domlán Kálmán
Preiss Sándorné
Preyss Sándor
Fleps Gerta
dr Haszler Kálmán
dr Iványi László
Lingsch Vilmos

dr Jordán Károly
Berán Nándor
Antalffy Károly
Stépan Margit
Glöckner Károly
Szép Jenő
Sajgó Győző
Dezsényi Erzsébet
Dr Kovács Ervin

Borbély Béla
Beranek Ferenc
Kalmár László
Somogyi Zsuzsanna
Révhelyi Kálmán

ségen. A kezdeti eredmények felkeltették a Nemzeti Múzeum figyelmét, és így az egyesület anyagi támogatást kapott a további feltáráshoz.

Szóllóssy Jenő e munka humoros epizódjainak felelevenítésével keltett általános derűt.

Végül kiosztásra került az 1942. évi Beszámoló.

x x x

A BETE tisztikara 1943-ban /részleges felsorolás/

elnök	dr Dezsényi János
alelnök	dr Karlócai János
főtitkár	dr Tamaskó Béla
titkár	dr Szép Jenő

Kirándulásokat intéző biz.	Antalfy Károly
Sí szakosztály	Szabó Ferenc
Barlankutató szakosztály	Bertalan Károly
Kajak szakosztály	Báthory András

x x x

Barlankutató szakosztály Befejezte a Mátyáshegyi barlang feltérképezését. Nyáron két hónapos feltáró munkát végzett a Szilicei fennsíkon. Ennek során 33 barlang ill. zsombolyt kutatott át. Értékes tudományos anyaggal és 200 színes diafelvétellel tért haza. Az 1920-ban alakult szakosztály "Barlangnapló"-t készített 1939-1942 évi működéséről. E 140 oldalas díszes kötet száz barlang leírását tartalmazza 205 fénykép és 24 bg. térképpel.

Kajak szakosztály 1943 évi vízi életét márc. 7-én kezdte a Szentendrei sziget kerüléssel, és a záró túra dec. 5-én volt Zebegénytől az Erzsébet hídig hóborította festői környezetben. Az Országos Magyar Kajakszövetség 1943 évi túradíj versenyében a BETE második, a leghosszabb túradíjban első helyen végzett. Négy tagja az egyfolytában végzett, az engedélyezett egy napos utazási idő figyelembe vételével - evezés során 1502 km-t teljesített. A Tiszán Rahótól Szegedig, majd a Balaton és végül a Dunán Győrtől Apatinig. Ugyancsak elnyerte a szakosztály az ismeretlen vizek díját a Viso túrájával. A 29 fős szakosztály összteljesítménye 30.149 km volt.

Könyvtár Négy szekrényből álló könyvtárfal készült. Ebben a meglévő és az 1943. évi gyarapodás 500 kötete egysorosán fért el.

A szövetség visszaadta a feloszlott Magyar Hegymászók Egyesülete /MHE/ 28o kötetét, ami korábban a BETE tulajdona volt.

Dr Tulogdy János elküldte eddig megjelent munkáinak könyv és különnyomatait. Az egyesületnek 8 hazai folyóirat és 3 külföldi járt /Der Bergsteiger, Die Alpen, Mitteilungen des Deutschen Alpenvereins/.

ELŐADÓÜLÉSEK

Az 1978-as esztendőben 11 előadóestet tartott szakosztályunk. Ebből 8 előadáson szakosztályi tagok
3 előadáson külföldi vendégek szerepeltek.

A szakülések helye 8 esetben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természetföldrajzi Tanszék Lóczy-terme /VIII. Kun Béla tér 2./, illetve a külföldi előadók esetében, tehát 3 alkalommal a TIT Természettudományi Stúdió nagyterme /XI. Bocskai ut 37./ volt.

A 11 előadáson összesen 1235 fő jelent meg, ami átlag 112 résztvevőt jelent.

Kunfalvi Rezső : A Monte Rosa csoporttól a Meije-ig, 1977
Lóczy-terem 1978. január 6.
Hallgatóság: 71 fő.

Az előadó MFT tag, fizika tanár, az Alpok 130-nál több 3000-es csúcsát járta be sível illetve gyalog.

x x x

A Magyar Korona és a Koronázási Ékszerek magyar földre érkezésük után, az előadással közel egyező időben kerültek ünnepélyes átadásra az Országházban.

Az előadáson megjelent hallgatóságot nem akarva megrövidíteni abban, hogy a történelmi esemény közvetítését láthassa, a szakosztály hordozható TV készüléket bérelt, és az előadást megszakítva, - közmegelegedésre -, a TV adást bemutatta.

x x x

Az 1977 évi nyár nem kedvezett a magashegyi terveknek. A Zillertalban az eső elmosta a nagyobb vállalkozásokat. Egyetlen átmenet sikerült: a Furtschagel Hausból a Berliner Hütte-be a 3133 m magas Schönbichler Horn-on keresztül. A Berner Oberland 2000 m felett sűrű köddel fogadott, így a vízi életet választottam a Bieler-See partján. Két csodálatos völgy következett a Wallis déli oldalán. A Valle Anasca-ban Macugnaga fekszik a Monte Rosa híres keleti jégfala alatt, amelyet Ratti /a későbbi IX. Pius pápa/ mászott meg elsőként. A Monte Moro /3004 m/ szép kilátást nyújtott a Wallis és a Berner Oberland völgyeire és hegyeire. A Gressonnay-völgy a Castor és Pollux és a Lyskamm jégmezői alatt terül el, erdőkkel, festői virágos rétekkel, melyek virágfotókra csábítanak. A lakosság ünnepnapokon felölti díszes népviseletét. Három nyelvet beszélnek származásuk szerint: franciát, németet és olaszt. A magasabb régiókban a jőpénzü közönség nyáron is sízik. - Az út ezután Genfen át Grenoble-ba vezetett. A sziklaheggyekkel körülvett városban a hipermodern épületsodák és a régi épületek harmonikus együttest alkotnak. A város levegője jellegzetesen francia: egy kis Paris. A fizikai kutató intézet megtekintése után sok esős nap között néhányszor kedvező időt is sikerült elkapni a Dauphiné hegyei között. A rendkívül tagolt vidék vad völgyeiről, sziklaormairól és gleccsereiről ó áttekintést kapunk a 3327 m magas Pic du Lac lancról. Nevezetes túracentrumok: La Grave, La Béarde és L'Ailefroide, csak ezek végigjárása után van képünk arról, hogy milyen hatalmas kiterjedésű hegycsoporttal van dolgunk. A legmagasabb csúcs, a Barr des Écrin 4102 m. A Dauphiné Matterhornja a 3983 m magas Meije, melyen Zsigmondy Emil járt szerencsétlenül.

Sírját St. Christoph-ban meglátogattam. A Tête de la Maye hálás és könnyű mászás után bepillantást enged a legmélyebb völgyekbe és róla egyszerre látjuk az Écrint és a Meijet, a Refuge Glacier Blanc pedig rendkívül kedvező pont gleccserjelenségek tanulmányozására.

Iván Gálfy: Makalu, 1976
TIT Studió 1978. január 27.
Hallgatóság: 290 fő

Az előadó a Magas Tátra Hegyi Mentőszolgálatának tagja, és a Csehszlovák Himalája expedíciók vezetője. A magyarországi meghívásra háromtagú delegáció érkezett, melynek vezetője Tibor Surka, a Szlovák Hegymászó Szövetség elnöke, egyben a Csehszlovák Hegymászó Szövetség alelnöke; Renata Vikartova, a prágai Sporthivatal főelőadója, valamint Iván Gálfy.

A bemutatásra került színes, hangos Makalu film a IV. Budapesti Nemzetközi Sportfilm Fesztiválon fő-díjat nyert.

x x x

Az első vállalkozás 1973. március 2-án indult Draham-Bazar nepáli városból. A felvonulás három hétig tartott és 320 teherhordó segédkezett a szállításhoz, a Makalu lábánál felállított alaptáborig. - A 4200 m-es Barun-hágó átmászásakor a nehéz időjárási viszonyok miatt zúgolódtak a teherhordók. Végülis sikerült megegyezni. - Április folyamán, beépített kötelekkel öt tábort építettek ki. Május 21-én indult az első csúcskísérlet. Sajnos dr. Jan Kaunický oxigénpalackja meghibásodik és ő maga is megsérül. Egy hét múlva az 5. sz. táborban meghal. Az időjárás is kedvezőtlenre fordul, ezért május 30-án hazaindulnak.

A második expedíció 1976 tavaszán indul. Ezuttal tornacipőket osztanak szét a teherhordók között, ami a Barun hágón való átkelést zavartalanná teszi. A három évvel korábban ott hagyott köteleket nem tartják megbízhatónak, ezért újakkal építik ki a mászóutat az öt alaptábor között.

Május 4-én Talla és Petrik eléri a 8000 m-es előcsúcsot. A főcsúcs kísérlete azonban nem sikerül, a rossz időjárás visszaveri a támadást. Május 24-én négyen indulnak a csúcsra. Egyikük, Orolin 8000 m-en visszafordul. Kriššák, Schubert és a spanyol expedíció egy tagja, Camburi sikerrel el is éri a főcsúcsot /8481 m/, lefelé jövet azonban Schubert lemarad és többé meg sem találják. A Makalu újabb áldozatot követelt.

Bemutatásra került a 6x6-os diákon kívül mind a két csehszlovák expedíció színes, hangos filmje is.

Adler-Rácz József: Túrák a Zillertáli Alpokban 1976, 1977
Lóczy-terem 1978. február 17.
Hallgatóság: 72 fő

Az előadó MFT tag, mérnök, a magyar hegymászók aktív vezetője.

x x x

A Zillertali keskeny nyomközű vasút Mayerhofen-be, a Zillertali hegymászók zömének a kiindulópontjába vezet. Itt fut át a Zillertali Alpok négy fővölgye: a Zillergrund, a Stillupgrund, a Zemmgrund és a Tuxer Tal. A Zillergrund a hegycsoport keleti részébe, a Stillupgrund és a Zemmgrund a középső, míg a Tuxer Tal a nyugati részébe vezet.

A Zillertali Alpokat lényegileg eruptív eredetű gneiszek építették fel. E gneisz-tömeg meglehetősen változatlan szélességben nyúlik el keletről a Magas Tauern-től nyugat felé, mígnem a Stillupgrund-tól nyugatra két ágra hasadt. A nagyobb tömeget északi ág elér egészen a Brenner hátságig és a Tux-i főgerincet építette fel. - Ebben áll többek között az Olperer. - A déli ág legragyobb magasságát a 3510 m magas Hochfeiler alkotja és az ág ott végződik. - A déli ágban állnak még többek között a Horn-csúcsok és a Grosser Möseler.

A déli ágból a Grosser Möseler-től észak felé kiágazó csúcsokban áll a Schönbichler Horn.

A Zemmgrund-ból délkelet felé kiágazó Floite /völgy/ és Gunggl /völgy/ között emelkedő gerincen áll a Zsigmond-Spitze /csúcs/.

Túrám folyamán átmentem a Zillertali Alpokon nyugatról kelet felé haladva a következő útvonalon: a Tuxer Tal záródása felett álló Spannagelhaus-tól - Friesenberg-scharte - Friesenberg-haus - Olpererhütte - Neue Dominikushütte - Schlegeissee - Fruttschaglhaus - Schönbichler Scharte - a Zemmgrund záródása felett álló Berliner Hütte-ig. Túrámot részint egyedül, részint kötélegyüttessen hegymászókkal végeztem, akikkel az egyes Hüttékben ismerkedtem meg.

A Spannagelhaus-ból indultam az Olperer-re egy osztrák hegymászóval. A Tuxer Tal-ból induló függővasút felső állomása a Spannagelhaus közelében van. A felső állomástól ülőszékes sífelvonón feljutottunk kb. 2800 m magasságra. Onnan felmentünk a Gefronne-Wand-Kees-en /gleccseren/ a Wildlahner Scharte-ba, ahonnan felmászottunk az Olperer 3476 m magas csúcsára az északi sziklagerincen.

A Grosser Möseler firnborításából sziklahát húzódik le dél felé a Schlegeiskees-be. A Fruttschaglhaus-ból felmentem egy bregenzi

hegymászóval a Schlegeiskees oldalmorénáján, majd a Schlegeiskees-en a sziklahát szakadékhöz. A szakadékban felmáztunk a sziklahátra, azon és az ÉNy-i gerincen pedig a Grosser Mösler csúcsára.

A 3478 m magas Grosser Mösler a Zillertali Alpok második legmagasabb csúcsa, a legmagasabb a Hochfeiler /3510 m/, a harmadik pedig az Olperer /3476 m/.

A Fruttschaglhaus-ból a 3133 m magas Schönbichler Horn-on és a Schönbichler Scharte-n át a Berliner Hütte-be mentem. A hágóból lefelé haladva a Garberkar-on zivataros nagy eső fogott el és vert tartósan, míg le nem értem a Waxeckkees nyugati morénájához.

Havazás és köd a Hütte-be zárt. A felhők felszakadása után felmentem a 2471 m, illetve 2660 m magasságban fekvő Schwarzsee-hez és Eissee-hez. A környéket mindenütt friss hó borította és az Eissee felett álló Zsigmondy Spitze sziklaparkányain is hó feküdt. Sziklamászásra tehát néhány napig várni kellett.

A következő napokon felmáztam a Horn-csúcsok ÉNy-i gerincének "Am Horn" pontjára, a Mörchenscharte-ba, majd a Zsigmondy Spitze-től Ny-felé húzódó gerincet átvágó Melkerscharte-ba /2865 m/.

A Zsigmondy Spitze-től Ny-felé húzódó gerinc északi oldalában fekszik a Melkerschartenkees. Zsigmondy Emil és Ottó, az eredetileg Feldkopf-nak nevezett sziklacsúcs első megmászói, 1879-ben a gleccseren harántoltak a sziklacsúcs nyugati falához. A nyugati falban húzódó szakadékban felmáztak egy, a sziklacsúcs északi gerincét áttörő lyukig. A lyukon átbujtak az ÉK-i oldalra és azon felmáztak a Feldkopf csúcsára /3087 m/.

A Feldkopf-ra, azaz a Zsigmondy Spitze-re egy müncheni hegymászóval és tiróli barátjával máztam fel. Az útvonal a DK-i gerincen vezet, de helyenként kitér a DNy-i falba. Az útvonalat számos átmászásból - fel- és lemászásból - alakították ki. A mázást megnehezítette a parkányokon még megmaradt hó.

A csúcskereszt szárára erősített fémdoboz csúcskönyvet őrzött. Elismeréssel emlékeztem meg a csúcskönyvben a magyar származású Zsigmondy Emilről, a sziklacsúcs első megmászójáról, akinek a Meije-en 1885-ben elszenvedett halálos balesete után a Feldkopf-ot Zsigmondy Spitze-nek nevezték el.

Karlócai Miklós: Kisázsia '77

Lóczy-terem 1978.március 17.

Hallgatóság: 67 fő.

Az előadó MFT Hegymászó szakosztályi titkár, mérnök. Társaságunkban ez volt az első kisázsiai előadás, egyben az előadó első szereplése is.

x x x

Öten indultunk hátizsákkal Törökországba. Isztambulban, a korábban Bizáncnak, majd Konstantinápolynak nevezett legnagyobb török városban három napot töltöttünk. Az ide érkezőt a Kék Mecset minaretjei közé feszített óriási HOS GELDIN /üdvözlégy/ felirat köszönti. A város forró lüktetése, keleti zsvajva magával ragadó. Ráadásul a természet különösen gazdag fantáziával alkotta meg a vidéket: az Európát Ázsiától elválasztó 2 km széles Boszporuszt mindkét oldalról pompás kilátású dombok övezik, az Aranyszarv öböl meg kiváló kikötőnek kínálkozik hajóflotta számára. A város talán leghíresebb épülete az Aja Sofia templom, mely ezer évig a kereszténység legnagyobb bazilikája volt, majd a török hódítás 1453-ban dzsámivá alakította.

Törökország középső része az ezer méteren fekvő Kappadócia. Ősi kultúrák gyökereznek ezen a vulkanikus, sivár, csak az oázisok környékén lakható területen. Itt van a 3800 m magas Erciyas Dagi, e nyáron is hóval borított gyönyörű kúp. Megmászni nem volt időnk, mindössze egy napot szántunk arra, hogy 2000 m-ig felmásszunk. A szárazsághoz rendkívüli módon alkalmazkodott növényeket, szárazon zizegő virágot, sőt, teknőst is láttunk az úton. Napon égető hőség, árnyékban viszont kellemetlen hideg volt.

Ürgüp és Göreme homokkőbe vájtbarlangjaiban mintegy 40 ezer keresztény élt az első három században. A vájt templomok freskói ma is eredeti színükben pompáznak, eső és pára nincs erre. Megdöbbentő a műemlékvédelem hiánya: a látogatók ma is rombolják, koptatják ezeket az ősi festményeket.

Konyában az iszlám emlékeit láttuk. Számunkra szokatlan e valóság külsőségessége, a folytonos hajlongás, térdelés, arcraborulás, és a napi ötszöri, vont hangú, furcsán énekelt ima. A modernség nem idegen az iszlámtól: a műezzin helyett hangszóró sugározza a kiáltást a minaret tornyából a négy égtáj felé.

Pamukkale meleg vízű fürdőjét a görögök is kedvelték, Hierapolisznak hívták. 42 fokos gipsztartalmú víz bugyborékol itt elő, és több medencén átfolyva a hegyoldalon rakja le a gipszet. Emiatt az az egész katlan hófehér, így "gyapotvár"-nak nevezik. Pálmafák árnyékában hűsítőt fogyasztva töltöttünk itt három napot, s úgy mentünk a tengerpartra.

Efezus romjai ma 10 km-re vannak a tengertől, mert a kanyargós Meander folyó kétezer év alatt feltöltötte az öblöt. A márványút ma is épen visz a volt kikötőhöz, a színház akusztikája csodálatos. A közeli Kusadasi kikötőjében kishajóra szálltunk, s a páras tengeren búcsút intettünk Kisázsiaának.

- - . - -

Prakash Bir Singh Tuladhar: Szülőföldem Nepal
TIT Stúdió 1978. április 14.
Hallgatóság: 190 fő.

Az előadó Katmandu-ban az Építésügyi Minisztériumban dolgozik. Az építészmérnöki diplomát a Budapesti Műszaki Egyetemen szerelte. Előadását újabb budapesti tartózkodásának idején, a kandidátusi felkészülés időszakában tartotta.

x x x

Kedves akcentussal beszél magyarul. Átfogó képet nyújtott Nepál két ellentétes részéről, a síkságról és a hegyvidékről.

Nepálban sokféle nemzetiség él, és mindegyik a maga népviseletét hordja. A kasztok szerint is más az öltözet. A magyarok főleg disznó- és marhahúst fogyasztanak. Ez Nepálban ismeretlen. Ott leginkább bivaly-, kecske-, valamint csirkehúst esznek, és sokkal több változatban a zöldségféléket.

Szétszórt településeken 15 nemzetiség él Nepálban. Ezek nyelvekben, hagyományaikban meglehetősen különböznek egymástól.

Bár az ország területének csak 17%-a mezőgazdaságilag művelt terület, a lakosság 90%-a a mezőgazdaságban tevékenykedik.

Az általános iskola nem kötelező. Az illetékes korú gyermekeknek csak egyharmada jár iskolába. A tandíj meglehetősen magas. A közép- és felsőoktatás nyelve angol. 1958 óta van egyetem Nepálban.

Csodálatos műemlékeik értékét a nagyszerű falfaragások adják. A vidéki települések zöme fából épült. A városokban az építőanyag teljesen vegyes. Bemutatta Nepál épületeit az egyszerű viskóktól, budhista templomokon keresztül, a modern házakig.

A túrizmus kapcsán érkező külföldiek a népgazdaság fő valutabevételét jelentik.

Az egyesített Nepáli Királyság 1768 óta áll fenn. A most uralkodó király, Birenda Bir Bikram Shan I v, 33 éves, Japánban, Angliában és az USA-ban tanult.

Különös zamatot adott előadásának, hogy vendégünk a mi gondolkodásmódunktól eltérő, keleti módon mutatta be képanyagát.

Peter Baumgartner: Spitzbergák
TIT Studió 1978. május 5.
Hallgatóság: 180 fő.

Bécsi kémikus és biológus. A Minőségellenőrző laboratórium gyógyszerészeti részlegének vezetője. Hegyi felkészülése az Alpokban történt, 1972-ben vezetője az osztrákok Lappföldi vállalkozásának, mely keresztelte a SAREK MASSIVUM főgerincét. 1975-ben az osztrákok Hindukus expedícióját vezeti, melynek során egy 6000-es csúcs első megmászására is sor került.

x x x

1977. július 12-én az osztrákok 14 fős SPITZBERGÁK EXPEDÍCIÓJA elhagyta Tromsøt, a norvég jegestengeri kikötőt. Három héttel később, a csoportnak csak 13 tagja tért vissza Tromsøbe, mert a résztvevők egyike életét veszítette.

A túra célja az volt, hogy a magashegyi részleg eljusson a Magdalena fjordtól a Horneman-Toppenig, és feltárja ennek a területnek alpin problémáit.

Az előadó és felesége, Lilo vállalták az alaptábor őrzését. Mivel a feladat semmi veszélyt sem jelentett, magukkal vitték két gyermeküket is.

1975 óta regpülőgéppel is lehet a Spitzbergákra jutni. Csupán a felszerelésüket szállították hajóval. Az utóbbi drágább, mint a repülőgép, és egy évvel korábban kell a jegyeket biztosítani.

Longyearby-ban, - ez a norvég hatóságok székhelye a Spitzbergákon - bevárták csomagjaikat, és hajón folytatták az utat a Magdalena fjordig.

A Baumgartner házaspár mint teherhordók kísérték a csoportot a Nürnbergi nyeregig, majd éjjelre visszatértek az alaptáborba. - Míg a hegymászók a következő napon a jégmező két csúcsára is feljutottak, ezzel egyidőben a kora reggeli órákban lejárászo-

dott az a szomorú esemény, melynél Bernd Hubka, egy 33 éves bécsi egyetemi asszisztens az életét veszítette.

Az történt ugyanis, hogy egy jegesmedve jött az alaptáborhoz, és Hubka sátra körül szaglászott. Hubka előjött sátrából, a medve megtámadta és leütötte. Azután Baumgartnerék szállását kereste fel, akiknek jégcsákányos támadása elől visszavonult. Felkapta Hubka élettelen testét, és egy jégtáblára úszott vele, amely mintegy 700 m-re volt a parttól.

x x x

A norvég hatóságok állítása szerint 15 éve nem láttak nyáron jegesmedvét ezen a parton. Így az előévedt és kiéhezett medve támadása vértanú és szomorú balesetnek volt minősíthető.

- - -

ifj. Kalász László: Baka-csói a Fogarasi havasokban, 1977
Lóczy-terem 1978. május 26.
Hullóhatóság: 90 fő.

Az előző MT Hegymászó szakosztályi titkár, érdemes természetjáró.

x x x

1977-ben a Budapest Turist utazási iroda felkért az első olyan magashegy túra vezetésére, amelyet hazai idegenforgalmi vállalat szervezett.

Peták István barátommal történt beszélgetés során merült fel egy TV-film forgatás lehetősége. Egy rendező és egy operatőr kísérné végig a csoportot és közben filmezne. Ilyen jellegű filmet a Magyar Televízió még nem fogatott. Olyan film készítését képzeltük el, amelyik bemutatja egy ilyen út szépségeit és nehézségeit egyaránt, ugyanakkor a laikusok számára is ízelítőt ad a hegyek világából.

Tizenkilenc, nagyrészt egymás számára ismeretlen ember, egy gyakorló túra után vágott neki a "nagy útnak". Nagyszebenben már várt minket helyi kísérőnk, a 72 éves Baltés Ion, vagy ahogy mi neveztük Baltás Jani bácsi, aki korát meghazudtoló fürgeséggel járt mindig az élen.

A csoporttagok kora, neme és gyakorlottsága egyaránt vegyes volt. Szebenből külön autóbusz szállított minket a Feleki völgyben /Avrigi/ a Németmezői /Poina Neamtului/ túristaházig.

A 2. nap Bircaciu túristaház, Negoii ház, a 3. nap Reggeliző kő /Piatra Prinzului/ - Pásztor szakadék, /- sajnos a kedvezőtlen időjárás miatt a Negoii ki kellett hagyni -/ Kalcun tó - Lajta csúcs - Paltinul-Bualea tó; a 4. nap volt a pihenő, ekkor mentünk fel a Netedul csúcsára, innen készültek a legszebb tájfelvételek. Az 5. nap Zerge tó - Árpási kapu - Három lépés a halál - Nagy Árpás - Podragul túristaház. A 6. nap Nagy Vista-Moldoveanu - Nagy Ablak /Fereastre Mare/ - Szombatfalvi túristaház /cabana Sibata/. Következő nap szombatfalvi turista központ és onnan külön autó busszal Fogaras városába, és este hazáig Budapestre, vonattal.

A TV-sek: Peták István rendező és Rozsnyai Aladár operatőr végig kísérték minket, hol lemaradtak, hol meg előre szaladtak megfelelő kameraállást keresni.

Magam részéről elfogult vagyok a filmmel kapcsolatban, hiszen az ötlettől végig kísértem születését, bár kevés közöm van hozzá, de mégis magaménak érzem.

A húsz perces filmet 1978 március 17-én tűzte műsorára a televízió. Ezt követően előadás sorozatunkban is vetítésre került.

- - . - -

Karlócai Miklós: Makalu /ismétlés/
Lóczy-terem 1978. május 26.
Hallgatóság: 90 fő.

Az előadó MFT Hegymászó szakosztályi titkár, aki a csehszlovákok Makalu expedíciójának 1978. év január 27-én tartott Bocskai úti nagy előadására a vállalkozást ismertető szöveget összeállította.

A filmet a Csehszlovák Kultúrális és Tájékoztatási Központ bocsájtotta rendelkezésre. Az ismétlésre az igen nagy érdeklődés miatt került sor.

Skerletz Iván: Grönland, 1975

Lóczy-terem 1978. szeptember 29.

Hallgatóság: 70 fő.

Az előadó MFT tag, a Magyar Tájékozódási Futó Szövetség főtít-kára, a Magyar Természetbarát Szövetség Hegymászó Bizottságának vezetője.

x x x

A ma turistáit szállító sugárhajtású repülőgépek éppen ott szállnak le, annak a fjordnak a partján, ahol egykor az Izlandról ki-közösített, mármár legendás Vörös Erik vezette viking hajók elő-ször partot értek, és innen indultak Észak-Amerika felfedezésé-re, helyesebben megtalálására. Mindez még az ezredforduló előtt történt.

A jelen világjárói viszont most kezdik - néhány éve - felfedezni maguknak Grönlandot, a világ legnagyobb szigetének szépségeit. Elsősorban a skandinávok utaznak különös érdeklődéssel elődeik nyomán, de más népek fiai is kíváncsiak e roppant jégmezővel bo-rított, és csak a nyugati és déli szegélyén lakott Európára. Eu-rópa ez bizonyos értelemben, mert egyrészt Dániához tartozik, és az ez év eleji népszavazás által megszerzett korlátozott önren-delkezési joguk ellenére még hosszú ideig egy darab Európának számít. Amerikától 400 km-re sem fekszik és népe is Észak-Ameri-ka eszkimóival rokon. A modern Grönlandról mindent el lehet mon-dani, csak azt nem, hogy megrekedt valahol a fejlődésben.

A magyar hátizsákos világjáró, aki Dániába szóló vízummal és Eu-rópára érvényes útlevétellel próbálja megismerni Grönlandot, csak felületes ismereteket szerezhethet. De ez már elég ahhoz, hogy ne eszkimót lásson a grönlandi népben, - ez u.i. nyershúsevőt je-lent -, hanem a világ egyik leggyorsabban szaporodó, de még most is csak alig 50 000 lélekszámú, vidám, életerős és felettébb ba-rátságos közösséget, akik talán éppen napjainkban indultak meg a nemzettéválás útján. A vikingek, ma sem ismert okokból, az 1500-as években eltűntek. Fellelhető nyomaikat nem lehet megindultság nélkül szemlélni. Egykori lakhelyeiken több mint tucat templom áll ma is. Ezen a távoli, jeges, emberi életre alig al-kalmas Grönlandon, ugyanis az itt lakók hazánkkal nagyjából egy-idejében vették fel a kereszttséget és kapcsolódtak be az akkori vi-lágot jelentő Európa életébe.

Csodálatos Grönland felülről, repülőgépről. De egyedülálló élmény a fjordok partján heverészve a széttöredező jéghegyek dörgését hallgatni. Vonzanak a tengerszintről kiugró hegyek, sziklafalak; de kegyetlen dolog mindentől elszakadva az elképzelhetetlenül ha-talmas gleccsereken vándorolni, a messziről szép, de közlelől a

bányák hányóira emlékeztető hegyeken, a szúnyogok inváziója közepette. Itt hol fagypont körüli a hőmérséklet, hol 20 C^o-os a meleg. Mégis igyekszünk legalább megközelíteni a belföldi jeget abban a reményben, hogy egykor talán, más magyaroknak sikerül majd Nansenhez hasonlóan harántolni keletről-nyugatra e ropant jégmezőt.

A grönlandi nép Nyugat-Európa életszínvonalán él, a partokon - délen és nyugaton - a civilizáció minden áldását és áldatlanságát megtalálhatjuk. Viszont Grönland belsejében, a tenger-től alig néhány kilométerre, már vár a kaland, a bizonytalanság, a le nem nyugvó nap szinte földöntúli fényei. Vár az a furcsa jégvilág, mely egyszerre taszít, riaszt és vonz; engem talán egész életemre.

- - . - -

ifj. Kalmár László: Cseh homokkövek, 1977
Lóczy-terem 1978. október 27.
Hallgatóság: 44 fő.

Az előadó MFT Hegymászó szakosztályi titkár, érdemes természetjáró.

x x x

A Cseh homokkő vidék az Elba vízgyűjtő területén húzódik. Kifli alakban metszi Észak Csehországot. A kifli egyik csücske az NDK-ban lévő Szász Svájc, a másik a Lengyelországba átnyúló Broumóvi középhegység. Nem folyamatos, összefüggő homokkő terület ez, hanem egymástól jól elkülöníthető, kisebb-nagyobb távolságra lévő hegyek, fennsíkok, hegycsoportok. A homokkövet alkotó kréta-kori tengeri üledék a harmadkorban összetöredezett. A törések mentén feltörő magma fonolit /pl. Bezdez/ és bazalt kúpkát /Trocky/ alkotott. A csapadék és a felszíni vízfolyások, valamint a szél érdekes alakzatokat formált a homokkőből. Nyugatról keletre haladva főbb részei: Decsini Falak /Decinske Steni/, más néven a Cseh Svájc, Szász Svájc szerves folytatása. Attól csak az államhatár választja el. Doksy és Macha vidék Balatonfelvidékünkre emlékeztető vulkáni kúppal és egy harminc hektáros halastóval, amelyet IV. Károly cseh király ásott. Kokorini dul /Kokozsini völgy/ vára és 19 szikla tornya teszi látványossá. Hruba Skala /Vastag Szikla/ legnagyobb homokkő fennsík e vidéken. Legszebb kilátás a Marienska Vyhlička kilátóhelyről van. Alatta szimbólikus hegymászó temető van. A Hrubka Skalén található, több mint 200 tornyot rendszeresen másszák. Legnehezebb út a Kepelnikre vezet.

Prachovskí Skale /Prahovi sziklák/ Jicintől északra viszonylag kis területen sok szép szikla alakulat és nehéz mászó terep. Mala Skala /Kis Kő/ üdülőhely a Jizera partján. Szép sziklák találhatók tőle északra, Frydstein vára felé és délre a Csehtestvérek /kelyhesek/ szektájának menedéket nyújtó Kalic szikla labirintusában és a büszkén "Cseh Dolomitok"-nak nevezett, de valójában homokkő Suha Skaly /Száraz Sziklák/ tarajos gerincén. Andersbach és Teplice nad Metuji sziklavárosai. Két egymáshoz közel lévő, de egymástól külön álló sziklavilág. Andersbachban már Goethe is járt 1790-ben, de a Metuji sziklaváros csak az 1824-ben pusztított erdőtüz után vált ismertté. Hatalmas méretű tornyai között törpének érzi magát az ember. A cseppkőbarlangokhoz hasonlóan, itt is neve van egy-egy jellegzetes formációnak. Akad itt Sztaroszta, Fóka, Szerelmespár, Színház, Korona és sok tucat egyéb figura mellett, pár száz méteres nagyságban Zongorázó Szmétana is.

A Broumoviközéphegység sziklái mellett még arról nevezetes, hogy Broumov volt az 1618-ban kezdődő harmincéves háború Szarajevója. Az itteni bencés apát bezáratta a protestánsok templomát, ezt követően Prágában a reformáció hívei mozgolódni kezdtek, és ez ok volt a háború megindítására.

Neidenbach Ákos: A Magas Tátra főgerincének expedíciós végigmászása, 1978
Lóczy-terem 1978. november 24.
Hallgatóság: 91 fő.

Az előadó MFT tag, mint hegymászó tanfolyamok vezetője az utánpótlás képzésében jelentős szerepet visz.

x x x

Érdekes tény, hogy bár a magyar hegymászók száma-java a Tátrában nőtt fel és a hegység legnehezebb sziklafalain is diadalmaskodott, a főgerincet eddig a legjobban felkészült hegymászókból álló expedíció sem tudta végigmászni.

Az első kísérlet 1964-ben volt, ez téli vállalkozásnak indult, de egy nap után abbahagyták. 1965-ben a VMSK tett kísérletet, szintén télen, de eredménytelenül. 1966-ban az MTSZ Hegymászó Bizottsága szervezésében nyári expedíció indult mintegy 30 fővel, amely a második mászónapon kudarcba fulladt. Ez volt idáig a legnagyobb létszámú vállalkozás.

Később a Meafc hegymászói sem értek el jobb eredményt a nyári Tátrában, majd 1975-ben ismét a Hegymászó Bizottság szervezésében zajlott le az eddigi legnagyobb erőpróba. Itt két csoport indult a főgerinc két végéről, de bár a legjobb magyar hegymászók közül sokan tagjai voltak a vállalkozásnak, ez ekkor sem sikerült.

Ilyen előzmények után az Energia Vasas SE "Alpesi Rózsa" hegymászó szakosztályának 1978. szeptember 2-17. sikerült a Kopahágóból indulva 8 mászónap alatt elérni a 27 km-re lévő Liljove-hágót. A gerincen mászó és esetenként váltott kötélpárost két 4 fős völgycsoport szolgált ki. Ezek a csoportok szállították fel a főgerinc előre meghatározott pontjára a sátrat, hálósákokat, várták a gerinceseket meleg étellel, itallal. Ezek közül egy mindig visszatért a völgybe, hogy híreket vigyen.

A jól szervezett vállalkozás kiválóan sikerült. Pontos élelmi-szerjegyzék és étlap készült csoportokra bontva. Két gépkocsi segítette a völgycsoportok munkáját. A Tátrai Hegyimentő Szolgálat és a Nemzeti Park Igazgatósága előzetes engedélyei alapján történt minden mozgás. A csúcson elhelyezett könyvekbe a mászók bejegyzéseket tettek.

A völgycsoportok és a gerinccsoport találkozási helyei Kopahágó, Jégvölgyi-csorba, Lengyelnyereg, Jegestavi-csorba, Ganek-rés, Hunfalvi-hágó, Vadorzó-hágó, Chalubinski-kapu, Liljove-hágó voltak.

A gerinccsoport nehéz, szinte téli körülmények között teljesítette az utat. Naponta átlagosan 11 órát voltak mozgásban, 8-9 csúcsot, tornyot másztak át, ennek során 1000-1200 m szintkülönbséget győztek le. Az útról színes és fekete-fehér mozgófilm készült. A Tátrai Hegyimentő Szolgálat levélben igazolta és gratulált teljesítményükhöz.

Székely András: Földrajzi szemmel a Dolomitokban
Lóczy-terem 1978. december 8.
Hallgatóság: 70 fő.

Az előadó egyetemi tanár, az ELTE Természetföldrajzi Tanszékének vezetője, az MFT Természetföldrajzi szakosztályának elnöke.

x x x

A Dolomitok a Keleti-Alpok Déli-Mészkö-vonulatának legismertebb tagja. A köztudat szerint a Dolomitokról nevezték el a dolomit kőzetet. Ez csak félig, vagy inkább fordítva igaz. 1789-ben az Iser-völgyi Dolomieu-ből származó kalados életű de Dolomieu geológus déltiroli kutatásai után szülőfalujáról nevezte el, és írta le a dolomit kőzetet. Csak az ezutáni évtizedekben terjedt el a név a hegységre.

A Dolomitok formagazdagságával, hatalmas dolomittornyaikkal változatos sokaságával, kopár felszínével, óriási törmelékhegyekkel Földünk legszebb dolomithegysége. Sok száz szédítő dolomittorony, ill. fala között úgyszólván nincs két egyforma. Mindössze felét borítja erdő. Északnyugaton, Bolzano felett a triász dolomit alól felszínre kerül az óidővégi /perm/ porfirtömeg. Ez a merev feké akadályozta a vastag dolomitrétegek gyűrődését.

Diaképek kíséretében Trentótól Bressanone /Brixen/-ig végigvezetett az előadás a Dolomitokon: Trento nevezetességei, a híres földpiramisok; Trentótól K-re Segonzano környékén és É-ra a Bolzanói-porfirfennsík, ezek különböző típusai. Az Avisio völgyön a Fedaia-tóig. A Marmolada 3342 m-es csúcsának megmászása a gleccsereken át; ez a Dolomitok legmagasabb, és egyetlen eljegesedett hegysége. A Sella fennsíkja és lejtői. A Boé csúcs megmászása, oldalán a kifagyásos lépcsők, alján a kőpoligonok rendszere. Cortina d'Ampezzo és környéke. Körkép a Faloria és a Tofana csúcsáról. A Cristallo és záporpatak völgyei. A Misurina-tó és a Drei Zinnen /Tre cime/ tornyai. A Drei Zinnen menedékháztól a Büllele Jochton át a Zsigmondý menedékházig a Dolomitok változatos formáinak bemutatásával ért véget az előadás.

MÁSZÓ, BARLANG ÉS GYALOGTÚRÁK

H a z a i u t a k

- Február 25-26. Égerszögi Szabadság barlang
v e z e t ő: ifj. Hartig Miklós
- Március 11. Mátyáshegyi barlang
v e z e t ő: ifj. Kalmár László
Szakelődő: Radó Denise geológus, aki a környék földtörténetét ismertette. Sajnos térd-sérülése miatt a barlangba már nem tudott a csoporttal tartani.
Itt a Centenáris szakasz felfedezésének 30 éves évfordulójáról ifj. Kalmár László emlékezett meg.
- Április 16. Pilisszentlászló-Prédikálószek-Vadállókövek
az egésznapos eső miatt részben módosult
v e z e t ő: Jordán Kamill
- Május 6-7. Országos Hegymászó Találkozó Fehérkőlápán
Szakosztályunkat több tagunk képviselte.
- Május 21. Fekete kövek, mászóiskola, mentési gyakorlatok bemutatásával
v e z e t ő: Neidenbach Ákos
- Május 28. Pilis Vaskapu, mászóiskola
v e z e t ő: Adler Rácz József
- Június 11. Csillaghegyi kőfejtő, mászóiskola, ill. az új terület ilyen szempontból történő felderítése
v e z e t ő: ifj. Kalmár László
- Szeptember 17. Zsigmondy túra, a Pilisi Vaskaphoz a MTSZ Hegymászó Bizottság nevében a kegyeleti megemlékezést Bucsek Henrik tagtársunk tartotta.
- Október 15. Gyalogtura a Börzsönyben, Kóspallag-Nagy Hideg hegy-Csöványos-Diósjenő
v e z e t ő: Funk János
- Október 22. Budai séta, Hármashatár-hegy
v e z e t ő: Karlócai Jánosné
- November 12. Kecskehegy, Francia kőfejtő, mászóiskola
v e z e t ő: Alkér András
- November 26. Báthori barlang
v e z e t ő: Peták István
Szakelődő: Juhász Árpád geológus
- December 10. Solymári Ördöglyuk
v e z e t ő: Halmágyi Ottó

A MÁTYÁSHEGYI BARLANG CENTENÁRIUMI SZAKASZA

/emléktúra március 11-én/

A II. Világháború során az egykori Tűzoltó barlang részbeni felhasználásával a "Futura" német hadtáp szervezet raktárrendszert épített ki a budai Mátyáshegy gyomrában.

A háború utáni években a Budapesti Egyetemi Turista Egyesület tagjai többször átkutatták a járatokat, és 1948 márciusában, a kiépített rész legmélyebb pontjánál, a hírközpontnál, néhány kő kiemelése után erős huzatot észleltek, ami nagyobb barlangjáratokra utal. Mivel ekkor kevesen voltak és idejük is elmúlt, a követeket visszahelyezték, és következő nap kezdtek hozzá a feltáráshoz.

Elsőnek Mohos Béla bújt át a szűk résen, a "Mohos bújtató" elnevezés máig is őrzi emlékét. Szintén az első feltárókra emlékeztet a "Laci lépcső" és a "BETE terem"; az előbbi elnevezés egy meredek agyagfalba vágott lépcsősor nyomán született, mely lépcsősor kivágása id. Kalmár László ötlete volt. A másik elnevezés, az akkor megismert legmélyebb pont az egyesületnek állít emléket. A barlangot az 1948-as márciusi forradalom loo. évfordulója tiszteletére "Centenáris barlang"-nak nevezték el. Az azóta történő újabb és újabb feltárások során többször is bővült a Mátyáshegyi barlang /"Szaruköves", "Kürtő", "Tó", "Toldy ág"/. De már az 1948-as felfedezéssel - aminek most van 30 éve - a "Mohos bújtató - Ebédlő - Nagyterem - Színház - Vadvizek útja - Opera - BETE terem - Egyiptomi ág - Könyvtár - Óriások útja - Koporsó", azaz a "Centenáris szakasz" feltárásával is a leghosszabb ismert budai barlang lett. Ezt a rangot máig is őrzi.

FEHÉR ASZTAL

Összejöveteleinket kezdetben az Erzsébet étteremben tartottuk
/V. Károlyi Mihály u. 13. sz./

Február 17-én Adler Rácz József Nesztorunkat a Zillertali előadása után külön is ünnepeltük a tiszteletre méltó korban végrehajtott Zsigmondý csúcs megmászásáért.

Március 17-én Karlócai Miklós első MFT előadása után, amitémájában is első volt a szakosztályban /Kis-ázsia/.

Szeptember 29-én Skerletz Iván új tagunk első MFT előadásának tiszteletére

Június 2-án Elkészült az 1977. évi BESZÁMOLÓ első 30 példányának kötése. Így a megjelentek voltak az elsőők, akik ezt megkapták.

Amikor az Erzsébet étterem tatarozás miatt már nem volt látogatható, áttértünk a Corso étterembe /V. Petőfi Sándor u. 3. sz./

Október 13-án Nesztor találkozó. Erről az eseményről külön fejezetben számolunk be.

Október 27-én ifj. Kalmár László: Cseh homokkövek előadása után kiosztásra kerültek az alapfokú hegymászó tanfolyam eredményes elvégzéséről szóló levelek, majd ennek megünneplésére összejöttek a Juniorok.

November 24-én Neidenbach Ákos: Magas Tátra előadása után szintén volt fehér asztal, mivel Ákos barátunknak ez volt az első MFT előadása.

NESZTOR TALÁLKOZÓ

A hazai hegymászó klubok közül szakosztályunk egyedül áll abban a lehetőségben, hogy összehívjon Nagy Öregeket.

1978 szeptember végén az alábbi meghívó került szétküldésre:

Hegymászó Szakosztályunk, melynek törzsgárdája a volt BETE-ből áll, mindig hagyománytisztelő volt, és különös ragaszkodással vonzódott a NAGY ELŐDÖK-höz.

Így került sor 1943 április 18-án "az öreg Betések sziklamászással egybekötött találkozására, a Kétágú-hegyen", ahol 38-an jelentek meg, többek között dr Jordán Károly, dr Komarnicki Gyula, dr Prém Loránd, Horn Lajos és Thirring Gusztáv.

Ilyen több generációs együttlétet tervezünk most is, csak nem a terepen, hanem fehér asztalnál.

Kérjük az időpontot és helyet gondosan előjegyezni, mert mind a kettő eltér a megszokottól!!!

Az ideai NESZTOR TALÁLKOZÓ helye a CORSO étterem különterme /Petőfi Sándor u. 3. Belváros/, időpontja október 13, péntek d. u. 6 óra.

Erre a meghitt beszélgetésre tisztelettel meghívunk és várunk.

Budapest, 1978. szeptember hó 25.

Azután elérkezett az október 13-a is, utolsó percig nem tudva, eljön-e a magyar hegymászás legfőbb Nesztora, Barcza Ferenc.

A jelenléti ívet, - melyet 32-en írtak alá, és ebből 15 fő a Nesztor - beszámolóknk eredeti aláírásokkal adja.

A Nesztor találkozó jelenléti íve
az aláírások sorrendjében

Kunfalvi Rezső	Dr Barcza Ferenc
Fábry József	Jordán Vilmos
Dr Sibalszky Zoltán	Dr Barcza Ferencné
Dr Jordán Kamill	Bucsek Henrik
Kalmár László id.	Dr Szelényi Gusztáv
Beraneck Ferenc	Prinz Gyula
Tas /Thirring/ Gusztáv	Funk János
Szabó Ferenc	Adler Rácz József
Szabó Ferencné	Melles Tivadár
Ganz Sándor	Bakos Kálmán
Szentgyörgyi Józsefné	Dr Tass Viktor
Szentgyörgyi József	Dr Iványi László
Dezsényi János	Dr Karlócai Jánosné
Neidenbach Ákos	Szelényi Andor
Kalmár László ifj.	Tóth-Pál Sándor
Dezsényi Ágota	id. Görgényi András

A szakosztály elnöke a vacsora előtt köszöntötte a megjelenteket:

" Tisztelt NESZTORAINK, kedves Barátaim

Szeretettel köszöntöm a mai találkozónkon megjelenteket. Különös szeretettel és nagy tisztelettel köszöntöm a 92 esztendőös Barcza Ferenc bátyánkat.

Sokrétűen színes baráti életünkben ez a találkozó megint valami új, olyan, ami eddig nem volt.

A trójai háború idején élt NESZTOR nevét Homéros ILIÁSZÁ tette ismertté a kultúr világban.

Ez a név fogalomná vált.
Bölcs, tapasztalt idős férfit jelent.

A mi baráti körünk Nesztornak tekinti azokat, akik betöltötték 70. életévüket, és ezzel

beléptek a fiatal Nesztorok kategóriájába.

Ezt követi 80 és 90 év között, a legszebb Nesztor-kor.

90 év felettiék a legigazibb, legvalóságosabb, legnagyobb tiszteletnek örvendő Nesztorok.

A Nesztor-fogalom, éppen patinás múltja miatt nem ismeri a nemek közötti egyenjogúságot. Ebből következik, hogy Nesztor csak férfiú lehet. Ez azonban inkább előny, mint hátrány, és bizonyítéka annak, hogy a gyöngédebb nem örök fiatal.

A mára szóló meghívóban jeleztük, hogy 1943-ban tartottunk "öreg Betések" találkozóját a Kétágú hegyen. Itt van a 35 év előtti túranaplóm, benne a meghívó, amit a kéziszedéssel dolgozó Neszt nyomdában készítettünk, itt van a csoportkép és itt van mindenkinek az aláírása.

Nos, ha ennyire minden megvan, miért nem volt az akkori összejövetel Nesztor találkozó? Egyszerűen azért, mert nem voltak Nesztoraink.

Komarnicki Gyula 58 éves volt. Jóval fiatalabb mint én most. Az akkori korelnök Jordán Károly volt, 72 évesen, vagyis alighogy túlhaladta a Nesztor küszöböt.

13 évvel ezelőtt is volt egy nevezetes összejövetel, amikor három Nesztornak közösen ünnepeltük 80. születésnapját.

A három ünnepelt Komarnicki Gyula, Grósz Alfréd, Förster Kálmán voltak.

A mai találkozó kapcsán el kell még mondanom, hogy a gondolat szerzője és mozgatója Görgényi András volt, akinek a tevékenységét ezúton is mindnyájunk nevében nagyon köszönöm."

Kimentették magukat:

Kessler Hubert, aki szakmai szimpóziumon volt Ausztriában,
Lőcsei Vilmos Tuniszból küldte üdvözetét,
Puskás Elemér, aki Szardinia szigetén túrázott,
Szép Jenő, aki hosszabb olaszországi előadássorozatot tartott,

Tálos Zoltán, aki elfoglaltsága miatt nem jöhetett, de levélben többek között ezt írta: "Az a bizonyos kötélt, amelyet 30 évvel ezelőtt Ti kötöttetek fel először a derekamra, most is erősen tart és gondolatban pénteken is összekapcsol bennünket!"

Dabasi-Schweng Loránt Svájcából írt a találkozót szervező Görgényi Andrásnak. A levél léghőmérséklete olyan, hogy az egészséget idézzük.

Clos des Lantines
1181 Bursisn

1978 október 6

Kedves Barátom,

Resteltem, hogy szeptember 13.-i szíves soraidra ilyen késve válaszolok. Attól félek, hogy már levelem sem ér el a találkozóra, melyen nagyon nagy sajnálatomra nem tudok részt venni; őszre tervezett pesti utam elhalasztódott. Meghatott, hogy gondoltok rám és emlékeztek két év előtti előadásomra.

A BETE-ben töltött évek életem kedves emlékei közé tartoznak. Majd ötven éve lettem az egyesület tagja. Vajjon kik élnek azok közül, akikkel annak idején a budai hegyekben elkezdtem sziklát mászni.

Első hegymászó utam a Tátrába vitt. ~~Amikor~~ az Engadin és az Ortler csoport, a keleti Dolomitok, a Riesenferner csoport, a Zillertali alpok, az Ankogel és Hochalm vidéke, a központi Dolomitok, a nyugati Dolomitok, a Bergell kerületek sorra. Sível a Tátrában, az osztrák alpokban, a Cevedale vidékén jártam.

Életem fordulatai véget vetettek a hegymászásnak, pedig útjaim során Bolíviában, Ecuáadorban, Peruban, Nyugat Pakisztánban, Afganisztánban, az Andesek, illetve a Hindukush közelében éltünk. De ott nagyobb előkészületek kellenek a hegymászáshoz, nem volt meg sem a megfelelő tréningem, sem a felszerelésem és munkám sem tette lehetővé a hegymászást. Igaz, Bolíviában így is 4000 méter magasságban éltünk a Titicaca tó partján.

Hegymászó emlékeim közé tartozik Eric Shipton-nal való találkozásom és barátságom. Az ő révén ismerkedtem meg Winthrop Young-gal és Longstaff-fal.

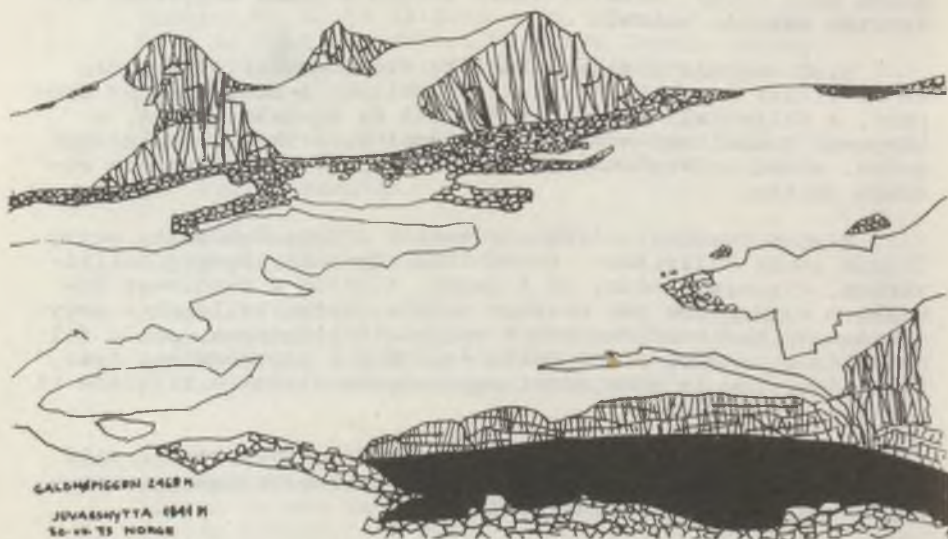
Nem tudom mikor leszek újra Pesten. De örömmel találkoznék akkor a Hegymászó Szakosztály öregebb és fiatalabb tagjaival, hogy feleleveníthessünk régi emlékeket és hallgassak azokról a hegyekről, melyeket én csak hírből ismerek.

Hegymászó társaiddal együtt őszinte barátsággal

köszönt

DABASI-SCHWENG LÓRÁND

Az este során Nesztoraink Nesztora, Barcza Ferenc arra a kérdésre, hogyan lett hegymászó, bámulatos frissességgel beszélt el ifjúkori élményeit, első találkozását a Magas Tátrával, majd az első világháború alatt ugyanott a hegyi kiképzést. A Poprádta-
vi házban táborszó tanfolyamnak ő volt a parancsnoka. Az egykori fénykép tanúsága szerint az "alakulat" megjelölésére, a zubbony hajtókájára varrt havasi gyopár szolgált.

ALAPFOKÚ HEGYMÁSZÓTANFOLYAM

Szakosztályunk ifjúsága az alábbi meghívót kapta

Kedves Barátom!

Szakosztályunkban a sziklamászásnak több generációra visszamenő hagyományai vannak, ugyanakkor a modern mászástechnika jórészt ismeretlen előttünk. E hiány pótlására alapfokú hegyászótanfolyamot indítunk a Szakosztály fiatalsága részére. A tanfolyamot Neidenbach Ákos kiváló hegyászó, Szakosztályunk tagja fogja vezetni. A tanfolyam meghívásos jellegű, mintegy 25 résztvevő lesz. A tanfolyam elvégzéséről a Szakosztály vezetősége pecsétes igazolást ad.

A tanfolyam időpontja: 1978. szeptember 26. - október 22.

A tanfolyam tematikája:

E l m é l e t

G y a k o r l a t

szept. 26. kedd

A hegymászás megismerése /lényege, kialakulása, mai formái/. Geológia-morfológia /a hegyek szerkezete, felépítése, alakzatai/. A gyakorlati hegymászás /csomók, kötélkezelés/.

okt. 1. vasárnap

Oszoly: sziklaalakzatok, alapfokú klasszikus mászótechnika, mászóiskola bemutató, iskolamászás

okt. 3. kedd

Felszerelések és alkalmazásuk.
Ereszkedés. Szögelés, nittelés.
Biztosításformák. Bivakolás - táborozás.

okt. 8. vasárnap

Vaskapu: középszintű mászógyakorlatok és kötélkezelés, ereszkedési fajták, szögelés, biztosítás-technika.

okt. 10. kedd

A klasszikus és modern mászás elméleti vonatkozása. Mentési alap-
elemek ismertetése. A hegymászás
története /külföldi - hazai/.

okt. 15. vasárnap

Feketekő középszintű mászógya-
korlatok, a dolomit-
kőzet sajátosságai, alapfokú
mentési, segélynyújtási gyakor-
lat.

okt. 17. kedd

Magashegyi tapasztalat, útter-
vezés, kalauz-használat, útvázlat
készítés.

okt. 21-22. szombat-vasárnap
sátorozással

Kétágúhegy: magasabbfokú mászó-
gyakorlat /klasszi-
kus/, valamint a
modern technika alapjai, önálló
előlmászás, közös nagy mentési
gyakorlat.

Neidenbach Ákos barlangkutatóként kezdte a sziklamászását, majd éveken át a Magas Tátrában és a Szádelői völgyben mászott nehéz, néha új utakat. Ő vitte véghez a teljes Tatra főgerinc első magyar végigmászását 7 nap alatt. Járt a Pamírban és a Kaukázusban, mászótechnikai vezetője volt a Kilimandzsáró expedíciónak. Évek óta foglalkozik sziklamászás-oktatással, nagy szakértelme, csöndes, segítőkész beszéde folytán e téren is nagy elismerésnek örvend.

A tanfolyamra az első elméleti foglalkozáson, szeptember 26-án, kedden 5 órakor lehet jelentkezni, a Magyar Földrajzi Társaság II. emeleti tanácstermében /VI. Népköztársaság útja 62./. További eligazítás ott. A foglalkozásokra papír és ceruza kell.

A gyakorlati foglalkozásokra a találkozó vasárnap reggelként 7h-kor lesz a Batthyány téri HÉV ütközőnél.

Hegymászó üdvözlettel

Budapest, 1978. VIII. 20.

Karlócai Miklós
szakosztályi titkár

A nagy érdeklődéssel indult tanfolyamról alig volt lemorzsolódás. A 22 indulóból 16-an elvégezték.

Azok részére, akik legalább 6 foglalkozáson megjelentek az összesen 8 közül, a következő igazolás került kiadásra

Társaságunk igazolja, hogy az 1978. szeptember 26. és október 22. között megrendezett

ALAPFOKÚ HEGYMÁSZÓTANFOLYAM

elméleti és gyakorlati foglalkozásain részt vett és igyekezetével elsajátította a legszükségesebbeket.

dr Dezsényi János
a Hegymászó Szakosztály
elnöke

Neidenbach Ákos
a tanfolyam vezetője

Igazolást kaptak

Apró Imre	Videoton
Dezsényi Ágota	MFT
Fekete Antal	MFT
Fodor Tibor	Videoton
Halmágyi Ottó	MFT
Hartig Miklós ifj	MFT
Kalmár László ifj	MFT
Karlócai Péter	MFT
Lacza György	Alpesi Rózsa
Lugosi Erzsébet	MFT
Máj Jakab	MFT
Soltész Ferenc	Alpesi Rózsa
Szabó Gábor	MFT
Szabó Zoltán	MFT
Szalai József	Videoton
Szép Jenő ifj	MFT

Neidenbach Ákosnak, az elméleti és gyakorlati foglalkozások színvonalas megtartásáért Társaságunk levélben mondott köszönetet.

TAGJAINK ÍRÁSAI A "HEGYMÁSZÓ"-BAN

A folyóiratnak 1978-ban három száma jelent meg.
Az utolsó, a 3-4. egyesített szám volt.

Ö n á l l ó c i k k e k

Karlócai Miklós	A fekete óriás /Makalu/	1. sz.
	Egy film az Eigerről	1. sz.
	Válasz Gábor Zoltánnak /vita/	1. sz.
	Bakanccsal a Fogarasban	3-4- sz.
	/film ismertető/	
Pogácsás György	Nakra Tau északi falában	1. sz.
	Gondolatok a hegyászó munkatúráról	2. sz.
	Téli hegymászás és hegyászó szizés	3-4. sz.
Kunfalvi Rezső	Alpenverein-Jahrbuch /évkönyv- ismertető/	3-4. sz.
	A Monte Rosa csoporttól a Meijeig	3-4. sz.
Kisgyörgy Ádám	Krónika	1. sz.
Tálos Zoltán	Mont Blanc 1976	2. sz.
Csanádi Sándor	Sátán árnyékában	3-4. sz.
Dezsényi János	Messner a Nanga Parbaton	3-4. sz.
Halmos Péter	Nakra Tau mégegyszer	3-4. sz.
Barakonyi Ágnes	Hegymászók kegyeleti emlékturája	3-4. sz.

F o r d í t á s o k

Dezsényi András	Cipők értékelése a Dhaulagirin /Bersteiger Zeitung/	1. sz.
Szentgyörgyi József	Így senki sem győzte le az Eigert /Schweitzer Illustrierte/	1. sz.
Kunfalvi Rezső	Ogre /Mountain/	1. sz.
Dezsényi Ágota	A VII. fokozat /Reinhold Messner/	2. sz.
Funk János	Ogre	2. és
	/Christ Bonington, Climber and Rambler, Manchester, 1977/XI./	3-4. sz.

E g y é b - rövid írások, hírek

Dezsényi János	Wanda Rutkiewitzről	3-4. sz.
ifj. Kalmár László	Mont Blanc első női megmászójáról	3-4. sz.
Kunfalvi Rezső	Rövid hírek külföldről	3-4. sz.

F o t ó k

Tálos Zoltán és Barakonyi Ágnes		2. sz.
------------------------------------	--	--------

BESZÁMOLÓ 1977

Szakosztályunk 1977 évi BESZÁMOLÓ-ja rotaprint eljárással készült, tehát a korábbi évek tartalmi súlyával egyező, de ünnepegyesebb formában, amit megalakulásának 20 éves fordulója tett időszertűvé.

Társaságunk könyvtárosa, Kovács László javaslatára a külföldi kapcsolatok erősítése és a megszakadt szálak újra felvételére négy nyelvű tartalmi ismertető is készült a BESZÁMOLÓ-ból. Ezek a német, francia, angol és olasz nyelvű összefoglalók egy-egy oldal terjedelemben belekerültek a külföldre menő példányokba.

Könyvtárosunk elsősorban azoknak küldött BESZÁMOLÓ-t, akik a FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK számaiért évekig turlista folyóiratot adtak cserepéldányként.

Örömmel nyugtázzuk, hogy szinte forduló postával ketten is jelentkeztek:

- DIE ALPEN, MONATSBULLETIN DES SCHWEITZER ALPEN-CLUB
aki utoljára 1952-ben küldött anyagot, jelezte, hogy 1979. jan. 1-től ismét rendelkezésünkre bocsátja folyóiratát
- RIVISTA MENSILE DEL CLUB ALPINO ITALIANO
aki utoljára 1965-ben küldte folyóiratát, már az 1978. XI. és XII. számokat postára adta és folyamatosan küldi a többbit.

IN MEMORIAM

B a r c z á n é dr S c h m i d t G i z e l l a
/1892-1978/

Temetése 1978. december 23-án volt az Óbudai temetőben. A BETE évkönyv tanúsága szerint 1913 szeptember 5-én, mint bölcsészhallgatót vette fel a választmány az egyesület tagjai sorába. Schmidt Gizella már a felvétele előtt bizonyított. Itt számos Tatra útja közül csak néhányat említünk: 1911-ben Bibircs, Karbunkulus gerinc, a Márta-csúctól a Ganeken át a Tatra csúcsok; 1912-ben a Hegyes torony É-i fala és K-i gerince; 1913-ban Grósz Alfréddal az Osztra tornyok első téli megmászása, Lengyel nyeregéből a Gerlachfalvi csúcs /Martin ut/, Simon torony.

Hosszú ideig tanított Kőszegen. Szakosztályunk képviselőjében Gőrgényi András kísértte el utolsó útjára.

V ö r ö s T i h a m é r
/1882-1978/

Természetszeretétét szülővárosából, Selmechányáról hozta magával. A Magyar Túrlista Egyesület Váci osztályának volt vezető-ségi, majd a Budapesti Központ választmányi tagja, később, 1926-tól az MTE alelnöke. A Magyar Turista Szövetségnek 1924-29 és 1933-38 között társelnöke. 1931-ben az MTSZ országos túrista kiállításának rendezője, 1938-ban a Szent István vándorlás átfogó mozgatója. Az 1940-ben megnyílt Országos Túrlista Múzeum létrejötté az ő munkásságának köszönhető. Tiszteletére a Váci Naszály 652 m-es csúcsán a két világháború között felállított több emeletes háromszögelési kilátópontot Vörös Tihamér kilátónak nevezték el.

1975. június 6-án a Lóczy-teremben tartott "Serényi Jenő élete és kora" c. előadásunkon 93 éves korában megjelent, mert vonzotta a kortárs iránti kegyelet. Bár nem volt Társaságunk tagja, a 96 éves korában elhunyt Vörös Tihamértól e beszámolóban illőnek tartjuk elbúcsúzni.

SZEMÉLYI DOLGOK

K i t ü n t e t é s

Kessler Hubertet Társaságunk a 102. rendes közgyűlésen a "szocialista földrajzért" oklevéllel tüntette ki. Idézzük a Földrajzi Közlemények 1978/4. számában közölt méltatást.

"Dr Kessler Hubert csaknem 50 éve tevékenykedik a magyar hidrogeológiai kutatás területén. Tevékenysége nyomán az Aggteleki-barlangvidék számos karsztjelensége és barlangja vált ismertté és tárult fel nemcsak a látogatók, hanem a tudományos vizsgálatok számára is.

Az ő fáradozását dicséri az Aggteleki barlang teljes rendszerének megismerése. A budai barlangok neves kutatójaként, sőt felfedezőjeként is elismerést szerzett magának. A barlangkutató-sok során nyert tapasztalatokat kamatoztatta később, mint a felszín alatti vízjelenségek elismert kutatója a VITUKI-ban is.

Ekkori tudományos eredményeit dicséri a róla elnevezett beszivárgási együtthető, ami a karsztvizek felhasználására nyújt lehetőséget.

Aktív tevékenységét a hazai bauxitkutatás és -termelés karsztvízvédelmi kérdéseinek kidolgozásával fejezte be.

Tudományos munkásságát számos tanulmányán kívül több könyv is fémjelzi: mind szakmunkák, mind magas színvonalu és igen közkedvelt ismeretterjesztő munkák.

Kessler Hubert Társaságunknak több mint 40 éve tagja, és folyóiratunknak, a Földrajzi Közleményeknek 1937-től ismert szerzője".

Szakosztályunk őszintén örül a méltó elismerésnek.

Hubert barátunk "hegyi szabadalma" a kapocs fék, vagy bilincs fék /Karabinersitz /, ami külföldön is meghonosodott.

F e l k é r é s

Szakosztályunk további lendületes élete szükségessé tette a tisztikar bővítését. Ezért a szakosztály vezetősége Dezsényi Ágotát javasolta a jegyzői és tolmácsi tevékenység betöltésére.

Somogyi Sándor MFT főtitkár 1978. december 5-én kelt levelében felkérte a jelöltet e tevékenység elvállalására.

ÚJ TAGOK

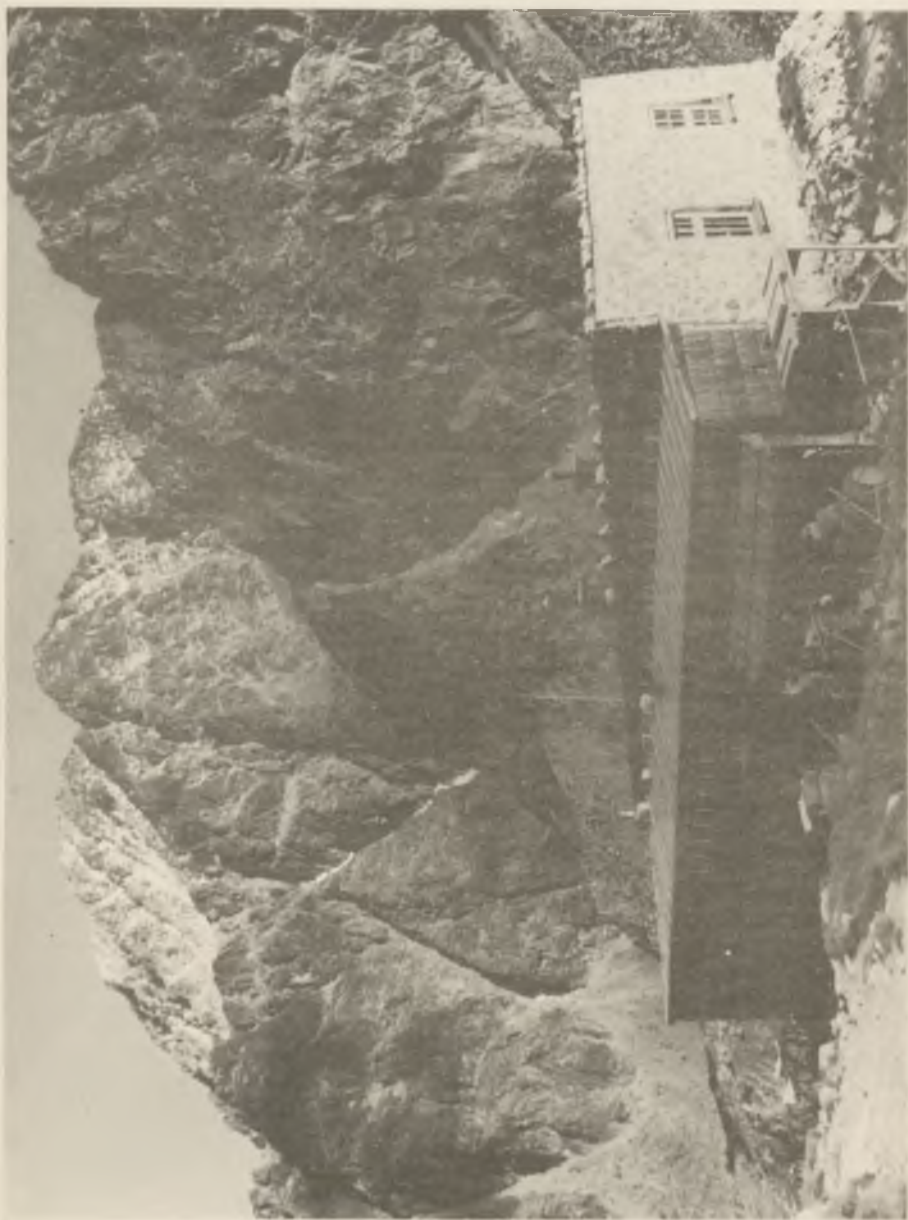
A Hegymászó Szakosztályba az 1978 év folyamán a következők léptek be:

Alkér András	elektromérnök	1114 Bp. Eszék u. 13.
Barakonyi Ágnes	kohómérnök	1089 Bp. Biró L. u. 12.
Blumenau Ilona		1026 Bp. Torockó u. 12.
Csák György	tanár	3300 Eger, dr Nagy J. u. 22.
Csanády Csabáné	tanár	2890 Tata, Komáromi u. 10/a.
Csanádi Sándor	számítóg. üzemmérnök	1138 Bp. Váci út 159/A.
Dénes József	gépészmérnök	1201 Bp. Orsolya u. 1.
Dezsényi Ágota	tolmács	1085 Bp. Salétrom u. 9.
dr Dezsényi Jánosné	NIM előadó	1085 Bp. Salétrom u. 9.
dr Dworák József	főmérnök	1142 Bp. Dorozsmai u.11/c.
Fejes Éva	koll. nevelő	8253 Révfülöp, Halász u. 10.
Gyenes Csilla	nevelő	1134 Bp. Csángó u. 22 A/31.
Hajdu Mária	építész	3300 Eger, Szarvas G. u. 3.
dr Held Katalin	szakgyógysz.	1113 Bp. Bartók B. u. 62.
Józsa Sándor	műszaki szerk.	1161 Bp. Szalmarózsa t. 9.
Kecskés István	MÁV főfelügy.	1062 Bp. Rudas L. u. 101.
Kovács Katona Ferencné	OPI előadó	1165 Bp. Kárpát u. 8.
Kraus Sándor	egy.hallg.	1039 Bp. Ságvári u. 30.
Máj Jakab	tervező mérn.	1091 Bp. Üllői u. 91/a.
Mátrai Ferencné	tanár	1211 Bp. Táncsics M. u. 86/a.
Milovszky Istvánné	ált.isk.ig.	1136 Bp. Raoul Wallenberg u.2.
Molnár Imre	tanár	8151 Szabadbattyán, Móricz Zs. u. 1.
Móga János	ofszet gépm.	1188 Bp. Törvény u. 16.
Negró Zsuzsanna	tanár	1016 Bp. Ág u. 7.
Németh Miklós	postatiszt	1084 Bp. Pogány J. u. 20.

Omais Edit	pü. előadó	1203 Bp. Téglagyár t. 4.
Oprah Erzsébet		1016 Bp. Krisztina krt. 87/89.
Pataki Márta		8409 Urkut, Rákóczi u. 14.
Peták István	újságíró	1125 Bp. Álom u. 16.
Petrasitz Péter	tervezőmérnök	1118 Bp. Ménesi u. 31.
Pogácsás György	geológus	1021 Bp. Bognár u. 3.
dr Prinz Gyula	gazd.szak- tanár	1022 Bp. Bimbó u. 16.
Gusztáv		
Salgó Ferenc	tervezőmérnök	1084 Bp. Vásár u. 2.
Skerletz Iván	Tájékoztató Futó Szöv. főtitkár	1038 Bp. Roham u. 3.
Szabó Gábor	vill.mérnök	1121 Bp. Melinda u. 16.
Szabó Zoltán	vill.mérnök	1088 Bp. Baross u. 19.
Szalma Gézáne		6725 Szeged, Móra u. 15/b.
Szathmáry Imre	VÁV gyártm. fejlesztő	1086 Bp. Koltói A. u. 20.
Szvoboda Ferenc	üzemvezető	1118 Bp. Ugron G. u. 28.

TERVEINK 1979-re

- bővíteni a többi hazai hegymászó klubok felé is azt a szívélyes baráti kapcsolatot, ami az "Alpesi Rózsa" és az "Excelsior" vezetőségével már kialakult,
- tájékozódni a Testnevelési Főiskolán a volt BETE könyvtár kötetekének olvasási lehetőségeiről, amennyiben az ott nehezen hozzáférhető, módot találni ennek a könnyebbé tételére,
- vendég előadóink: Wanda Rutkiewicz, Varsó
Kurt Diemberger, Salzburg
Toni Hiebler, München
dr Dabasi-Schweng Lóránt, Svájc

HOSSZUTAVI MENEDÉKHÁZ — SZEKRÉNYES GERINC

II. RÉSZ

TAGJAINK MAGASHEGYI TÚRAI

1. TAGJAINK SAJÁT TÚRAI

A n e m MFT tagok m. v. - mint vendég - megjelöléssel szerepelnek a túrajelentésekben.

A. Magas Tátra

- I. I. 13-15. Sárkányfal, Plsek út /nehézs.fok V., A2/
Alkér András
Pogácsás György
dr Krafft Walter, m.v.
Szörényi Judit, m.v.
- II. 18. Kistarpataki völgy, Sárgafal beszállás, bivak.
- II. 19. Sárgafal, Direttissima /Andrási-Paryski, 127. ut, V⁺, A2/, bivak a falban.
- II. 20. Az út befejezése, lemenet a Téry házba.
- II. 21. Téry ház /2015 m/ - Zöldtavi csúcs /2526 m/ - Ótátrafüred.
Alkér András
dr Krafft Walter, m.v.
- III. 19-20. Csorbató - Poprádtavi ház /1515 m/ - Omladék-völgy és vissza.
Alkér András
dr Kálló Antal, m.v.
Ország György, m.v.
- III. 26-27. Csorbató - Poprádtavi ház - Ökörhát beszállás.
Alkér András
QuiFin Mária, m.v.
- IV. 29-V.1. Kistarpataki völgy - Vöröstorony-hágó /2340 m/ - Nagytarpataki völgy, bivak.
Alkér András
Pogácsás György
Berecz Gábor, m.v.
Szalai Erika, m.v.
- VI. 2- 5. Sárkányfal, Kyvala = Zeitler út /V⁺, A3+III./
Alkér András
dr Kálló Antal, m.v.
- IX. 15-17. Ökörhát, Estók - Janigova út /VI. A2/
Alkér András
Pogácsás György

2. II. 24. Poprádtavi mh. /1515 m/ - vándorlás turista-
úton az Oszterva-ra /1984 m/ és vissza
- II. 25. Poprádtavi mh. - Omladékvölgy - Sárkánytavi
gerinc /III. kb. 2200 m/ és vissza.
dr Kádas Sándor
Berán János, m.v.
- III. 2. Poprádtavi mh. /1515 m/ - Menguszfalvi völgy
- Vörös kuloár /nehézs. fok IV./, Sátán /2416
m/.
dr Kádas Sándor
Soltész Péter, m.v.
- IV. 7. Csorbató /1360 m/ - Mlinica völgy - Lorenz
hágó /2314 m/ - Furkota csúcs /2405 m/ - Lo-
renz hágó - Furkota völgy - Csorbató
- IV. 8. Csorbató - Bástyákát - Pátia /2205 m/ - Kis-
Bástya /2289 m/ - Bástya-katlan-nyereg /2199
m/ - Elülő Bástya /2366 m/ - Bástya-katlan-
nyereg - Menguszfalvi völgy - Poprádi tó -
Csorbató
dr Kádas Sándor
Kádas Sándorné
dr V. Nagy Éva
- VI. 3. Poprádtavi mh. /1515 m/ - Menguszfalvi völgy -
Zlatinska torony /kb. 2400 m/ K-i fala /Kraut-
til, I. 174 sz., IV./ - és vissza.
- VI. 4. Poprádtavi mh. - Omladék völgy - Ruman völgy -
Kis Ganek /kb. 2425 m/ DNY-i fal /Krautil, I.
688 sz. IV./ - és vissza.
- VI. 5. Poprádtavi mh. - Menguszfalvi völgy - Kopki
/2362 m/ ÉNy-i borda /Krautil, I. 605 sz. IV./ -
és vissza.
dr Kádas Sándor
Berecz Gábor, m.v.
- VI. 25. Hosszútavi mh. /1920 m/ - Hegyestorony /2356
m/ D-i fal /Andrási-Paryski, 140 sz. IV./ -
és vissza.
- VI. 26. Hosszútavi mh. - Hegyestorony /2356 m/D-i fal
/Andrási-Paryski, 141 sz. V./ - és vissza.
- VIII. 5. Kőpataki mh. /1751 m/ - Késmárki csúcs /2556
m/D-i fal /Andrási-Paryski, 111 B sz. IV./ -
és vissza.

- XI. 5. Poprádtavi mh. /1515 m/ - Omladék völgy - Tát-
ra csúcs /2565 m/ DNY-i gerinc /Krautil, I.
63o sz. IV./ - és vissza.
- XI. 6. Poprádtavi mh. - túristaúton vándorlás a Hun-
falvy hágóhoz /2343 m/ - és vissza.
- XI. 7. Poprádtavi mh. - Menguszfalvi völgy - Békás
tavak - Ökörhát-torony /2373 m/ D-i fal,
"Staflova" út /Andrási-Paryski, 174 sz. V./
- és vissza.
dr Kádas Sándor
Holluby István, m.v.
3. III. 18. Háromforrás /114o m/ - Kriván /2464 m/ a nor-
mál úton végig havon és vissza.
Halmos Péter
- III. 25. Menguszfalvi völgy, vill. megálló /125o m/ -
Poprádi tó - a Menguszfalvi völgybe az Elül-
ső Bástya és a Sátán közötti csorbából lehú-
zódo "vörös szakadék"-hoz - a szakadékban
végig felmáasztak, IV. nehézs. fok. A Sátán
gerincén nagy szél fújt, ezért lemáasztak fel-
máasztásuk utvonalán. A szakadék átlagos emel-
kedése 45°, a legszűkebb része 5o-55°.
Halmos Péter
Perge Ferenc
Alzbeta Halmosová.
- IV. 8. A túrát megismételte egyedül. Vörös szaka-
dék - Sátán gerinc - Sátán szakadékában le a
Menguszfalvi völgybe. IV-I-IV.
- V. 21. Tarajka /1263 m/ - Sziléziai ház /167o m/ -
Felkai völgy - Karcsmár folyosó /Gerlachfal-
vi csúcs ÉK-i falában/, oda-vissza ugyanazon
úton. Egyedül máasztás, végig kemény firn és
jég.
Halmos Péter
- VII. 29 Menguszfalvi völgy vill. megálló /125o m/ -
Poprádi tó - Békás tó - Ökörhát-torony /2373
m/ D-i fal, "Staflova" út, nehézs. fok V.
Halmos Péter
Alzbeta Halmosová
- VIII. 6. Késmárki itató /916 m/ - Zöld tó - Papirusz
csúcs D-i fal, Stanislavski út. Eső miatt a
második kötélhossz végétől visszaereszkedés.
Nehézs. fok IV.

- IX. 9. Tarajka /1263 m/ - Kistarpataki völgy - Katalin csúcs - Középorom /2440 m/. Nehézs. fok II - III.
Halmos Péter
Bárány József, m.v.
- IX. 16. Menguszfalvi völgy vill. megálló /1250 m / - Poprádi tó - Omladék völgy - Tátra csúcs /2563 m/ koronája. Nehézs. fok II - III.
Halmos Péter
Gaál Károly, m.v.
- X. 21. Menguszfalvi völgy, vill. megálló - Poprádi tó - Hincó tó - Koprova csúcs /2370 m/. Magashegyi túra friss hóban.
Halmos Péter
Perge Ferenc
Csúcskönyvbe bejegyezték: Középorom, Ökörhát-torony, Tátra csúcs.
4. IV. 10-13. Siklóval a Tarajkára /1263 m/ - Onnan gyalog a Sziléziai házba /1670 m/. A Sziléziai házból egy gyalogtúra a Felkai völgyben hóvihárban. Az időjárási viszonyok több túrát nem tettek lehetővé. Levonulás gyalog Tátraszép-lakra /lolo m/.
Karlovitz Kristóf
5. V. 27. Menguszfalvi völgy, vill. megálló /1250 m/ - Poprádi tó, "Moravek kapitány" m. h. /1515 m/ - Békás tavak - Tengersizem-csúcs /2499 m/ - és vissza ugyanazon az útvonalon. A Poprádi-tótól kezdve havon, fent hóvihár.
- V. 28. Tarajka /1263 m/ - Kistarpataki völgy - Öttó - Vöröstorony-hágó /2340 m/ - Nagytarpataki völgy, Hosszútavi mh. /1920 m/ - Tarajka. Ez a túra is téli körülmények között zajlott le, az Öttó előtti tófal felett havon-jégen.
dr Antal Sándor
tatabányai középiskolás diákokkal
- VI. 30. Poprádi tó /1515 m/ - Omladék-völgy - Sárkányfal normál út /III. nehéz. fok/ - Poprádi tó.
- VII. 1. Tarajka /1263 m/ - Kistarpataki völgy - Öttó katlan - Jégvölgyi-csúcs /2630 m/ Brnčal-pil-lér /V. nehéz. fok/ - Tarajka

- VII. 2. Csorbató /1350 m/ - Furkota-csúcs /2405 m/ - Csorbató.
- VII. 3-5 Tarajka - Öttó - Kisnyereg-hágó /2380 m/ - Markazit-torony /2611 m/ - Jégvölgyi-csúcs /2630 m. II-III. nehézs. fok/ - Téry mh. /2015 m/ - Lengyel nyereg /2208 m/ - Sziléziai ház /1670 m/ - Ótátrafüred /lolo m/. A ködös VII. 3. kivételével jó idő volt.
dr Antal Sándor
Nagy Judit, m.v.
Deák Ferenc, m.v.
6. VI. 3. Tátraszéplaki vill megálló /lolo m/ - Sziléziai ház /1670 m/ - Virágoskert-torony /2433 m/ - Katlanrész - Gerlachfalvi katlan - Sziléziai ház - Tátraszéplaki vill. megálló. /III. nehézs. fok/. Mászás derült száraz időben. A katlanban erős olvadás, a lemenetelül szolgáló kuloárban a 20-30 cm vastag firnfelszín alatt komoly kis patakocska; kőhullás.
Csanádi Sándor
Halmi Péter, m.v.
7. VI. 3. Kőpataki tó /1752 m/ - Nagy Morgás /2040 m/ - Zöld tó /1542 m/ - Matlárháza /896 m/-
- VI. 4. Javorina /1018 m/ - Kopa hágó /1749 m/ - Felső Kopa hágó /1900 m/ - Zdiari kilátó /2148 m/ - Zdiar/1000 m/
- VI. 6. Barlangliget /765 m/ - Skalné Vrata /1623 m/ - Barlangliget.
- VI. 7. Podbanszkó /940 m/ - magashegyi vándorlás a Kamenista völgyben 1550 m magasságig és vissza.
- VI. 9. Kőpataki tó /1752 m/ - Nalepko kpt. mh. /1475 m/ - Téry ház /2015 m/ - Ótátrafüred /lolo m/.
- VI. 10. Tarajka /1263 m/ - magashegyi vándorlás a Sziléziai házhoz /1670 m/ - lemenet Ótátrafüredre.
- X. 25. Tarajka - magashegyi vándorlás a Sziléziai házhoz - Ótátrafüred.
Kunfalvi Rezső

8. VII. 9. Poprádi tó /1515 m/ - Omladékvölgy - Sárkányfal Breuer tornyára felmásztak a repedésen /nehézs. fok III./. Megjegyzés: a háromnapos kinttartózkodás alatt végig esett az eső. Az esőzés néhány órás szünetében sikerült mászniok.
- Juhász Árpád
Szalai Erika, m.v.
9. VII. 11. Ótátrafüred /1010 m/ - Nagyszalóki csúcs /2452 m/ - Tarajka /1263 m/.
- Krachun István
Krachun Istvánné
Krachun Katalin
Krachun Éva
10. VII. 25. Ótátrafüred /1010 m/ - Nagyszalóki csúcs /2452 m/ - Ótátrafüred.
- VII. 26. Tarajka /1263 m/ - magashegyi vándorlás a Kőpataki tóhoz /1752 m/ - lemenet Tátralomnicra /850 m/.
- VII. 27. Tarajka /1263 m/ - Rovátka /2290 m/ - Lengyelnyereg /2208 m/ - Sziléziai ház /1670 m/ - Ótátrafüred.
- VII. 29. Tarajka /1263 m/ - Batizfalvi tó /1898 m/ - Felsőhági. /1000 m/
- dr Szép Jenő
Szép Jenőné
ifj. Szép Jenő
Lugosi Erzsébet, m.v.
11. VIII. 10. Podbanszkó /camping, 940 m/ - magashegyi vándorlás, Háromforrás /1140 m/ - Koprova völgy - Podbanszkó.
- Tálos Zoltán
Tálos Zoltánné
Tálos Éva
Tálos Györgyi
Tálos Katalin
- VIII. 11. Podbanszko - Kamenista völgy - Velka Kamenista /2128 m/ - és vissza /egyedül esőben és ködben/.
- VIII. 13. Podbanszkó - Kamenista völgy - Suchy Zlab /1936 m/ - Hlina gerinc - Velka Kamenista /2128 m/ - Pysné sedlo - Bystra /2250 m/ - Bystra völgy - Podbanszkó /egyedül/.
- Tálos Zoltán

- VIII. 14. Csorbató, ülő felvonó /1830 m/ - Elülső Szoliszkó /2093 m/ - Furkota völgy - Csorbató /1350 m/, magashegyi vándorlás mászó gyakorlatokkal.
Tálos Zoltán
Tálos Zoltánné
Tálos Éva,
Tálos Györgyi
Tálos Katalin
- VIII. 15. Podbanszkó - Háromforrás - Kriván /2496 m/ - Jamski tó - Háromforrás - Podbanszkó /egyedül/.
Tálos Zoltán
12. VIII. 21. Tátralomnic /862 m/ - lanovka útvonalán a Start-ig /1150 m/ - Vyhladka /kilátó, 1196 m/ - Kis Morgás /1550 m/ - Encián-szálló /1752 m/ - Kőpataki tó megkerülése - Nalepko kpt. mh. - Nagytarpataki vízesés - Kamzik mh. - Tarajka - Ótátrafüred /lolo m/.
dr Szentpétery Tibor
- VIII. 22. Tátralomnicről busszal Javorina /1018 m/ - Jávor völgy - Hátsó rézaknák völgye - Kopa hágó /1749 m/ - Siroke hágó - Zdiári kilátó /2148 m/ - Siroke hágó /1830 m/ - Monkove völgyön Magura üdülőtelep - Zdiar/1000 m/.
dr Szentpétery Tibor
dr Dworák József
13. VIII. 26. /Tátralomnici campingből/ Tarajka /1263 m/ - Kistarpataki völgy - Téry mh. /2015 m/ - Téry-horhos /2350 m/ - Zöldtavi csúcs /2536 m/ Téry mh. mellett bivakolás. Télies körülmények voltak hófúvással.
- VIII. 27. Téry mh. - Vöröstorony hágó /2350 m/ - Nagytarpataki völgy - havas sziklák, befagyott tócsák, jeges szél - Tarajka /1263 m/.
Karlócai Miklós
Köllöd Tamás
14. VIII. 28. Tarajka /1263 m/ - Miksa kilátó /1550 m/ - Nagyszalóki csúcs /2452 m/ - Tarajka. Derült idő.
dr Puskás Elemér

- VIII. 31. Kőpataki tó /1752 m/ - Nagymorgás /2040 m/ - Morgás hágó /2023 m/ - Zöldtavi mh. /1554 m/ - Fehér viz /916 m/- A felhős égbolt a Zöldtavi mh.-től felszakadozott.
dr Puskás Elemér
Szeleczky Szilárd, m.v.
Szeleczky Szilárdné, m.v.
- IX. 2. Tarajka /1263 m/ - Kistarpataki völgy - Téry mh. /2015 m/ - Kisnyereg hágó /2380 m/ - Jávör völgy - Javorina /1000 m/. Az előző napok hidegfront betörése következtében az Öttő tófalától kezdve egyre mélyebb hó. A Téry mh.-től kezdve téli túraviszonyok. Egyedül.
- IX. 5. Menguszfalvi völgy vill. megálló /1250 m/ - kitérő a szimbólikus temetőhöz - a völgyben tovább - Nagy Hincó-tó /1946 m/ - Kis Hincó-tó - Poprádi tó /1515 m/ - Menguszfalvi völgy vill. megálló. Napos, de hűvös idő. Egyedül.
dr Puskás Elemér
- IX. 12. Ótátrafüredről gépkocsival Poprádtavi mh. /1515 m/ - Omladékvölgy - Sárkánytavi nyereg - DNy-i főszakadék - Tátra csúcs ÉNy-i orma /2565 m/ - Sárkánytavi nyereg - Poprádtavi mh. - Menguszfalvi völgy vill. megálló /1250 m/. A DNy-i főszakadékban 40-50 cm-es friss hó, alatta jég. Benne felmászás kötélegyüttésekben, jégcsákánnyal. Napos idő.
dr Puskás Elemér
dr Princz Gyula
dr Berczik András, m.v.
dr Szentgyörgyi Imre, m.v.
Taba Andor, m.v.
Pataki András, m.v.
Gál Melinda, m.v.
15. IX. 2. Poprádtavi mh. /1515 m/ - Tengerszem csúcs /2499 m/ - Poprádtavi mh.
- IX. 3. Poprádtavi mh. - Menguszfalvi völgy - Felső-Koprova-hágó /2180 m/ - Koprova csúcs /2370 m/ - Felső-Koprova-hágó - Hlinszka völgy - Koprova völgy - Háromforrás /1140 m/ - Csorbató /1350 m/ - Poprádtavi mh.
- IX. 4. Poprádtavi mh. /1515 m/ - Csorbató /1350 m/ - Furkota völgy - Lorenz-hágó /2314 m/ - Mlinica völgy - Csorbató - Poprádtavi mh.

- IX. 5. Poprádtavi mh. - Omladék-völgy - Sárkánytavi nyereg - Tátra-csúcs DNY-i főszakadéka. A főszakadékból jégomlás miatt visszafordultak - Omladék-völgy - Poprádtavi mh.
- IX. 6. Tarajka /1263 m/ - Téry mh. /2015 m/
- IX. 7. Téry mh. /2015 m/ - Középorom /2440 m/ - Téry mh. A csúcskönyvbe bejegyeztek.
- IX. 8. Téry mh. - Jégvölgyi-nyereg - Jégvölgyi-csúcs /2630 m/ - Öttó katlana /kb. 2050 m/ - Zöldtavi csúcs /2536 m/ - Téry mh. - Tarajka.
- IX. 9. Tarajka /1263 m/ - Nagytarpataki völgy - Hosszútavi mh. /1920 m/ - Vöröstorony hágó /2340 m/ - Téry mh. /2015 m/.
- IX. 10. Tarajka - Kisnyereg-hágó /2380 m/ - Markazit-torony DNY-i gerince. A gerincről jégesedés miatt visszafordultak. - Téry mh. - Tarajka.
Bucsek Henrik
Melicher Sándor
Szabó Gábor
Kovalik András, m.v.
Czakó László, m.v.
Sváb László, m.v.
16. IX. 3. A Menguszfalvi völgyi vill. állomástól /1250 m/ gyalog a Poprádi tó melletti Moravek kpt. mh.-ba /1515 m/.
- IX. 4. Poprádi tótól - Tengersizem-csúcsra /2499 m/ és vissza, erős viharban, hófúvásban mászással.
- IX. 5. Poprádi tótól magashegyi vándorlás a magistrálén - Oszterva /1984 m/ - Batizfalvi tó /1898 m/ - Felső Hági v.á. - onnan vissza villamoson - majd a Poprádi tóhoz gyalog.
- IX. 6. Poprádi tótól - Omladék völgyön át - Sárkányfal nyeregig /2100 m/ és vissza a mh.-hoz.
- IX. 7. Poprádi tótól Hincó tóig /1946 m/ - Koprova hágó /2180 m/ - Koprova csúcs /2367 m/ és vissza.
- IX. 8. Poprádi tó - Csorba tóig Magistrálén - onnan Mlinica völgy - Lorenz hágó /2314 m/ - Furkotta völgy - Csorbató - Poprádi tó.

IX. 9. Poprádi tó - Hincó tó - Vadorzó hágó /2307 m/
és vissza, majd búcsúzóul mégegyszer Oszter-
va hágó /1984 m/ és vissza.
dr Prinz Gyula
nem MFT tagokkal

17. IX. 10. Kocsival a Késmárki itatóig /916 m/. Onnan
gyalog a Zöld tóhoz /1551 m/ és a Fehértavi
csúcsra /2229 m/. A rossz időjárás nem tett
többet lehetővé.

Karlovitcz Kristóf

18. IX. 22. A Bialka-völgy lengyel oldalán álló "Wanta"
erdésháztól /1150 m/ magashegyi vándorlás -
Halastó /1393 m/ - Tengersizem /1580 m/ - Ha-
lastó - "Wanta". Napos idő.

IX. 23. Menguszfalvi völgy vill. megálló /1250 m/ -
Poprádi tó /1515 m/ - Békás tavak /1920 m/ -
Hunfalvy hágó alatti menedékház /2250 m/ - Bé-
kás tavak - Poprádi tó - Menguszfalvi völgy
vill. megálló /1250 m/. Esős, ködös idő, 2000
m felett havaseső, hó.

Csanádi Sándor

24 fiatalal, akik életükben
először jártak magas hegység-
ben.

19. X. 14. Szolizskó menedékház /1830 m/ - Elülső Szoliz-
skó /2093 m/ - Szolizskó-nyereg /2099 m/ - Csor-
bai Szolizskó /2320 m, I./ - ugyanazon az út-
vonalon visszamentek a menedékházhoz és lemen-
tek a Csorbatóig.

X. 17. Kőpataki tó /1752 m/ - Tölcsértő katlana/1889
m/ - Hunfalvi csorba /2307 m/ - Hunfavi gödör
- Kőpataki tó.

Farkas Sándor

Farkas Sándorné

20. X. 13. Ótátrafüred /1010 m/ - Sziléziai ház /1670 m/.

X. 14. Sziléziai ház - Felkai völgy - Hosszú tó -
Katlan-torony ÉK-i élén felmászás /III-V./ -
Sziláziai ház.

X. 15. Sziléziai ház - Ótátrafüred
Papp Éva
Soltész József, m.v.

21. XI. 5. Villamos vasúton Csorbató /1350 m/ onnan magashegyi vándorlás a Poprádi tó /1515 m/ - Oszterva /1984 m/ - Batizfalvi tó /1879 m/ - Sziléziai ház /1610 m/ - Tátraszéplak /1005 m/ útvonalon.
- Petrasitz Péter
Vékony Miklós, m.v.
Horák György, m.v.
- XI. 6. Tarajkáról magashegyi vándorlás /1263 m/ az Óriás vízeséshez és a Kőpataki tó /1752 m/ mellett álló Enčian-szállóhoz.
- Petrasitz Péter
Vékony Miklós, m.v.
Vékony Miklósné, m.v.
Vékony Zsuzsa, 5 éves, m.v.
Horák György, m.v.

B. Liptói havasok és Lengyel Tátra

LIPTÓI HAVASOK /ROHÁCS/

1. IV. 9. Liptóújvár /Lipt. Hradok/ - Zuberec felől gépkocsival a Rohács-völgyben álló "Bufet"-ig /kb. 1350 m/. A Smutná-völgyben kék jelzésen felmászás a hágóba /kb. 1900 m/, az útvonal felső részén mély hóban. Leereszkedés a rohácsi tavak völgyében zöld jelzésen a "Bufet"-hez.
- dr Kádas Sándor
Kádasné dr V. Nagy Éva
2. IX. 1. Az Árvai tó melletti Slanicka Osada-tól autóbusszal a Rohács-völgyben fekvő Tatliakovo jazierko-hoz /tó, kb. 1350 m/. - Felmenet zöld jelzésen a rohácsi tavak katlanában, majd felmászás a Spalenka-völgyben a Banikov nyeregbe /2100 m/, 1500 m magasságtól hóban, 1700 m felett mély, néhol térdig érő hóban. Leereszkedés a rohácsi vízesés mellett sárga jelzésen a Rohács-völgybe és abban lefelé menet a Zverovka mh.-hoz /1000 m/.
- dr Szentpétery Tibor
dr Dworák József
3. IX. 4. Autóbusszal érkezés a Tatliakova jazierko-hoz /tó, kb. 1350 m/ - Mormota-völgy - Rohácsi tavak /1750 m/ - vízesés - Tatliakovo jazierko /autóbusszal a szálláshelyre/.

- IX. 5. Tatlikovo jazierko /1350 m/ - Rakon /1879 m/
- Lucna /1653 m/ - Skalka - Tiesnavy szurdok
- Oravicka mh. /800 m/. Busszal tovább.
- IX. 6. Busszal Huty-ig /750 m/ - Kvacšányi szurdok -
Ostry /1125 m/ - Huty /busz/.
- IX. 7. Busszal Zverovka mh.-hoz /1000 m/ - Partizán
kórház - Zuberec csúcs /1750 m/ - Palenica
nyereg - Zuberec község /750 m/.
- IX. 9. Busszal Zverovka mh.-hoz /1000 m/ - Latana
völgy - Rakon nyereg /1750 m/ - Zverovka mh.
/1000 m busz/.

dr Sibalszky Zoltán
Kummer János, m.v.
Rudnyánszky Livia, m.v.
Csáky Georgina, m.v.
Selmeczi Teréz, m.v.
Vagyoni Mária, m.v.

LENGYEL TÁTRA

4. VI. 19. Lysa polana /970 m/ - Halastó /1393 m/ - Szpig-
lasowa hágó /2144 m/ - Zawrat hágó /2159 m/ -
Murowaniec mh. - Kuznice /1000 m/ - Zakopane
/873 m/.

- VI. 20. Zakopane - Giewont /1909 m/ -Kopa Kondratova
/2015 m/ - Mylenickie Turnie /Ott áll a Kas-
prowy drótkötélvasút közbenső állomása/ - Za-
kopane.

dr Antal Sándor
Nagy Judit, m.v.
Deák Ferenc, m.v.

5. VIII. 23, Tátralomnicról busszal Kuznice-re /1000 m/ -
Kopa Krolowa Wilk /1534 m/ - Gąsienicova mh.
/1520 m/.

- VIII. 24. Gąsienicova mh. - Laliové hágó /2000 m/ -Bes-
kyd /2012 m/ - Kasprov Vrch. /1988 m/ - Garic-
ková /1913 m/ - Suchy Kondracki /1890 m/ - Kond-
ratová /2015 m/ - Giewont nyereg /1650 m/ -
Giewont /1900 m/ - Lysanki /1447 m/ . Stra-
zyska völgy - Zakopane /873 m/ busszal Kuzni-
ce-re, drótkötélvasúton Kasprov Vrch-re /1988
m/ Gąsienicova mh. /1520 m/. Egész nap köd,
felhőjárás, eső.

- VIII. 25. Gąsienicova mh. - Laliové hágó /2000 m/ - Svinica /2301 m/ - lengyel Öttó katlanban Sic-
lawa vizesés - Przedni Staw /Elülő tó/ mh.
/1672 m/ - vissza a Wielki /Nagy/ tóig /1669
m/ - Szpiglasowa hágó /2144 m/ - Morskie Oko
/Halastó, 1393 m/. A Halastótól busszal Kuz-
nice-re /1000 m/ - Kopa Krolowa Wilk /1539
m/ - Gąsienicova mh. Páramentes, derült nap.
- VIII. 26. Gąsienicova mh. - Czarny Staw /Fekete tó, 1620
m/ - Zawrat hágó /2159 m/ - vissza ugyanazon
az útvonalon. Időjárás: havazás, jégeső, szél-
vihar.
- VIII. 27. Gąsienicova mh. - Czarny Staw /1620 m/ - Kos-
cielec nyereg /1863 m/ - Gąsienicova mh. -
Kopa Krolowa Wilk /1534 m/ - Jaworzynka völgy
- Kuznice /1000 m/. Párás idő, fátyolfelhős
égbolt.

dr Szentpétery Tibor
dr Dworák József

C. Alacsony Tátra, Nagy- és Kis-Fátra

ALACSONY TÁTRA

1. VII. 16. Gépkocsival Bystra községbe /600 m/ - felmá-
szás Tale - Mesiatic - Baba /1617 m/ - Pale-
nica /1654 m/ útvonalon a Deresére /2004 m/
- vándorlás az Alacsony Tátra főgerincén -
Chopok /2024 m/, hálás.
- VII. 17. Chopok /2024 m/ - Demanovai nyereg - Krupo-
va hola /1927 m/ - Dumbier /2043 m/ - Hrdinov
mh. /1740 m/, hálás.
- VII. 18. Hrdinov mh. - hotel Srdiecko /1242 m/ -Bystra
völgy - Tale - Bystra község /600 m/. Megnéz-
ték a Bystrianská jégbarlangot.
dr Obernyik Ede
Obernyik Edéné
2. X. 13. Donovaly-ból autóbusszal Korytnica fürdő meg-
állóhelyig /kb. 750 m/ - Korytnica fürdő /830
m/ - Hidalske nyereg /1103 m/ - felmá-
szás a Prasiva-ra /1652 m/ - vándorlás az Alacsony
Tátra főgerincén - Chochula /1753 m/ - Kos-
riska /1692 m/ - Latiborska hoľa /1643 m/ -
Magurka /1100 m/ - leereszkedés a Prievalec

nyeregbe /1050 m/ - Lipt. Luzna /800 m/. Autóval Lipt. Osada-n keresztül Donovaly-ba. Csodálatos tiszta, meleg őszi idő volt. A Magas Tátrát teljes hosszában látta minden részletével.

dr Dworák József

3. XI. 6. Jasna, ROH. üdülő /1100 m/ - Chopok /2024 m/ - Kónské /1882 m/ - Krupova Hola /1927 m/ - Prásva /1667 m/ - Tanecnica /1681 m/ - Javorie hágó /1485 m/ - Podrok völgy - Lucky /a Deményfalvi völgyben, 900 m/ - felmenet Jasnara. Megjegyzés: a Chopok-i kötélpálya nem üzemelt, úgy XI. 6-án, mint a következő napokon. Az északi oldalon 1800 méter felett eljegesedett, vékony hóréteg feküdt.

XI. 7. Jasna - Lukova /kb. 1800 m/ és vissza.

XI. 9. Jasna-ról lemenet a Deményfalvi völgybe, Luky-ba /900 m/ - onnan fel a Krakova Hola-ra /1761 m/. Ugyanazon útvonalon vissza.

XI. 10. Jasna /1100 m/ - Zadna Voda völgyben fel - Polana /1890 m/ - Deres /2004 m/ - Chopok /2024 m/ - Jasna.

dr Prinz Gyula
nem MFT tagokkal

4. VIII. 29. Sztankován /Stankovany/ vasutállomásról /440 m/ a Sip csúcsra /1170 m/ és le Fenyőházára /Lubochňa, 450 m/.

VIII. 30. Fenyőháza Kutnikov Kopec /1066 m/ - Šiprun /1461 m/ - Tista-hora /1208 m/ és le Černovába /450 m, Rózsahegy előközsége/.

dr Székely András
dr Székely Andrásné

5. X. 12. Autóbusszal Liptovski Osada-ra /630 m/ - Liptovske Revuce /700 m/ - felmászás a Pramen nyergen /1250 m/ át a Ploska-ra /1533 m/ - vándorlás a Nagy Fáttra főgerincén - Suchy - Ostredok /1592 m/ - Krizna /1574 m/ - leereszkedés Stare Hory-ba /Ó-hegy, 550 m/ - Jelenec, a Starohorska /Óhegyi/ völgyben. Onnan busszal Donovaly-ba.

dr Dworák József

KIS FÁTRA

6. VIII. 29. /Az Árvai tó mellettei/ Slanicka Osada-ból busszal Turdosinba. Onnan vasúton Sutovo v. á.-ra /575 m/ - Sutovói vizesés - Chleb alatti mh. /1400 m/ - Hromové gerinc /1480 m/ - Poludnovy grun /1460 m/ - Stohové nyereg - Velky Stoh oldalazása - Medziholié nyereg /1185 m/ - Rozsutec mh. /1160 m/ - kék jelzésen a Nagy- és a Kis-Rozsutec közötti nyeregbe /1250 m/ - Rozsutec mh. /1160 m/.

VIII. 30. Rozsutec mh. - Stohovy völgy - Stefanova falu /1060 m/ - kék jelzésen Poludkové skaly felé 1500 m magasságig - Horné diery nyereg /1000 m/ - kék jelzésen a Rozsutec nyeregbe /1250 m/ - Rozsutec mh. /1160 m/ - Bystricka völgy - Kralovány vasuti megálló /575 m/.
dr Szentpétery Tibor
dr Dworák József

D. Radnai- és Gyergyói-havasok

RADNAI HAVASOK

1. VIII. 13. Érkezés Borsára, a gépkocsit a túristaközpont közelében hagyták.
Borsa /665 m/ - felmászás a Pietroszra. Sátorazás az útvonalon /1900 m/.
- VIII. 14. A felmászás befejezése - Pietrosz /2305 m/. Vándorlás a főgerincen - Rebra /2269 m/ - Repedő /2077 m/ - sátorazás a Repedő és a Nyerges közötti nyeregben.
- VIII. 15. A sátorazás helyétől - Nyerges /2052 m/ - elhaladás a Puzdra mellett - Galac /2057 m/ - Gargaló /2160 m/ - sátorazás az Ember csúcs alatt.
- VIII. 16. Felmenet az Ember csucsra /2135 m/ - Csicsa /2061 m/ - Ünökő /2280 m/ - leereszkedés a Lála völgybe, sátorazás a felső tó felett.
- VIII. 17. Lála völgyben leereszkedés az Aranyos Beszterce völgyébe. A völgyben részint teherautó-stoppal, részint gyalog felmenet a Prislop hágóba /1418 m/ - legyaloglás Borsára /665 m/
Tátrai Ruppert
Tátrai Ruppertné
Molnár József, m.v.
Bákonyi László, m.v.

GYERGYÓI HAVASOK

2. VIII. 1. Gyilkostó /983 m/ - Juhos patak /Hagymás patak/ völgye - Fehérmező - Nagyhagymás /1786 m/ - Egyesekői mh. /1609 m/ - Öcsém-hegy /1708 m/. Táv.: 18 km. Szállás: Egyesekői mh. /1609 m/.
- VIII. 2. Egyesekői mh. /1609 m/ - Balánbánya /860 m/ - Olt völgye - Sipos patak - Siposkő /1568 m/ - Csiszárhegy /1245 m/ - Gyergyószentmiklós /816 m/. Táv.: 25 km.
Máj Jakab
Máj Jakabné
Dávid Éva, m.v.
3. X. 24. Gyergyószentmiklósról Pongrác tetőig /1370 m/ autóbusszal - onnan vándorlás Gyilkos tó /983 m/ - Békás szoros /560 m/ - Gyilkos tó - Pongrác tető, vissza autóbusszal.
Jambrich Kázmér
a Pécsi Vegyesipari Szaközépiszk. tanítványaival

E. Brassói havasok

CSUKÁS- ÉS NAGYKŐHAVAS-HEGYSÉG

1. VII. 16. Brassó - Hétfalu /Sacele/, városi busszal - Barabunca th.-ig /908 m/ távolsági busszal, csak szombaton és vasárnap - tovább Vöröshavas th.-ig /1260 m/ autóstoppal. Magashegyi vándorlás a Vöröshavas gerincen /Muntele Rosu/ keresztül a Gropsoare csúcsra /1883 m/ és ugyanazon az uton vissza, szemerkélő eső.
- VII. 17. Vöröshavas th. /1260 m/ - sárga vonás jelzésen Csukás ház /1550 m/ - Tigaille Mari - Csukás csúcs /1954 m/ - Tigailor nyereg - Góliát tornyok /"Télapó" és "Kutya" sziklák/ - Csukás ház - Vöröshavas th. Napsütéses idő.
- VII. 18. Vöröshavas th. - gyaloglás régi makadámos úton a Cheia - Brassó útig 4 km. Autóstoppra várakozás közben feltűnt és megállt egy Ploesti - Cheia - Brassó távolsági buszjárat. Ezzel beutaztak Brassóba. Városi busszal tovább

a Malomdombi th.-hoz. Malombombi th. /685 m/
- Hétlétrás szakadék - Nagykőhavas th. /1630
m/ - Nagykőhavas csúcs /1844 m/ - vissza a
th.-hoz.

VII. 19. Nagykőhavas th. /1630 m/ - Galbeaza gerincen
leereszkedés - Hasadt szikla szakadék /Tami-
na, 1120 m/ - Felső tömös /870 m/. Busszal
Brassóig.

Fekete Antal
Stark Gáspár, m.v.
Tarnai Árpád, m.v.
és hat erdélyi magyar hegy-
mászó

2. VII. 23. Autóbuszsal Barbarunka th.-ig /908 m/ - Berii
völgy - Vöröshavas th. /1260 m/ - Csukás th.
/1550 m/.

VII. 24. Csukás th. /1550 m/ - Tigailor nyereg - Tes-
lei nyereg /1429 m/ - Babarunca th. /908 m/.
Megjegyzés: viharos szél és köd miatt nem
mentek fel a Csukás csúcsra. Babarunca th.-
től autóbuszon Brassóba.

VII. 25. Brassóból autóbuszon a Malomdombi /Dimbul mo-
ri/ th.-hoz /685 m/ - Hétlétrás szurdok -
Nagykőhavasi th. /1630 m/ - Nagykőhavas csúcs
/1844 m/ - Ghidia barlang - Bunloc th. /1000
m/ - Malomdombi th. Autóbuszon Brassóba.

VII. 26. Brassóból autóbuszon Predeálba. Predeál /900
m/ - Susai th. /1350 m/ - Susai völgy - Felső
Tömös /870 m/ vándorlás. Autóbuszon Brassóba.
dr Sibalszky Zoltán
id. Kalmár László
ifj. Kalmár László
Juhász István
és két nem MFT tag hegymászó

KIRÁLYKŐ

3. VII. 19. Vasúton Zernyestig /722 m/ - országúton a Bo-
torog forrásig /kereszt, 985 m/ - Zánoaga esz-
tena /1375 m/ - Curmatura th. /1470 m/.

VII. 20. Az időjárás miatt kényszerpihenő. Délre kissé
javult, ezért délután a Kis Királykőhöz men-
tek. Curmatura th. /1470 m/ - Krepatura nye-
reg /1620 m/ - Kis Királykő csúcs /1816 m/

felfelé menetkor rövid, II. nehézségű mászó-
szakaszok. Kék karika jelen a leereszkedés feny-
vesben igen meredek ösvényen vezetett - Zanoaga
esztena /1375 m/ - Curmatura th.

VII. 21. Nagy Királykő gerinc. - Curmatura th. /1470 m/
- Krepatura nyereg /1620 m/ - Torony /1923 m/ -
Nov. 7. bivakdoboz - Nagy Cimbalom /2165 m/ -
Pásztor csúcs /2240 m/ - Grindu csúcs /2229 m/ -
jelzetlenül, átvágás után leereszkedés a Cotu
Grind alatti piros vonás jelzésre - Grind ház
romjai /1420 m/ itt áll egy romos tetejü
pásztorépület: La Table - Martoia esztena /1410
m/ - Curmatura esztena /1372 m/ - Curmatura th.
Változó felhőjárású, de száraz idő.

VII. 22. Curmatura th. - Medve szakadék - Zernyest. Zer-
nyesttől vonaton Brassóba.
Fekete Antal
Stark Gáspár, m.v.
Tarnai Árpád, m.v.
és hat erdélyi magyar hegyászó

4. VII. 28. Zernyest /722 m/ - Kis Királykő /1816 m/ - Curma-
tura th. /1470 m/.

VII. 29. Curmatura th. /1470 m/ - Királykő gerinc, 2200
csúcsaival - Pásztor csúcs /2240 m/ - a Grind
ház romjai - Curmatura th.

VII. 30. Curmatura th. /1470 m/ - Zernyesti szakadék -
Zernyest /722 m/.
id. Kalmár László
ifj. Kalmár László
Fekete Lajos, m.v.
Tóth Gyula, m.v.

F. Déli Kárpátok

FOGARASI HAVASOK

1. VIII. 9. Poiana Mentului mh. /706 m/ - Negoii mh. /1546 m/

VIII. 10. Negoii mh. - Negoii csúcs /2535 m/ - leereszkedés
a Strunga Dracului-ban /Ördög-árok/. - Caltun tó
/2174 m/ - gerincek keresztezése - Bilea tavi
mh. /2034 m/.

Az építkezés alatt álló transzfogarasi autó-
útnak a Bilea-tavi katlan és a hegység déli
oldala közötti alagútját már átfúrták kb. 2100
m magasságban. A túra résztvevői átmentek a kb.
800 m hosszú alagúton.

- VIII. 11. Bilea tavi mh. /2034 m/ - nagy vízésés - Ho-
tel Bilea Cascadi /1234 m/ - vissza felvonó-
val a Bilea tavi mh.-hoz.
- VIII. 12. Bilea tavi mh. /2034 m/ - Gemse nyereg /2315
m/ - Capra tó /2241 m/ - Vrf. Arpasul Mare
/2274 m/ - Podragu mh. /2136 m/.
- VIII. 13. Podragu mh. - Vrf. Vistea Mare /2527 m/ /a
köd miatt a rövid kitérést a Moldoveanu-ra,
2543 m, a Fogarasi havasok főcsúcsára ki-
hagytuk/. - Vrf. Galasescu Mare /2474 m/ -
Fereastra Mare /2188 m/ - Simbata mh. /1401
m/.
- VIII. 14. Simbata mh. - Casa de la Monostire /692 m/.
A túrák folyamán igen változó idő uralkodott,
sok köddel, esővel és havazással is.
dr Dezsényi János
dr Karlócainé, Marianne
dr Szép Jenő
dr Szép Jenőné
ifj. Szép Jenő
Lugosi Erzsébet, m.v.

COSIA- ÉS LOTRU-HEGYSÉG

2. VII. 7. Vasúton Nagyszeben - Turnu Monostor v. á.
/360 m, Vöröstoronyi szorosban/ - Turnu Mo-
noston - "La Troita" nyereg - Stinisoara Mo-
noston - Coltul lui Damaschin - Muchia Vla-
desi /1230 m/ - Durduc csúcs /1550 m/ - Cosia
th. - Cosia csúcs /1658 m/ - Cosia th. /1570
m/.
- VII. 8. Cosia th. /1570 m/ - magashegyi vándorlás
piros vonal jelzésen Stina Rotunda /1550 m/
oldalában - Stina Marii - Turneanu csúcs
/1683 m - leereszkedés a Turneanu gerincén
a Turnu Monostorhoz /360 m/. Vasúton Turnu
Monostor v. á.-tól a Vöröstoronyi szorosban
Valea Fratelni v. á.-ig. A v. á.-tól 6 km
gyaloglás országúton a Valea Oltului /olt-
völgyi/ Motelig /368 m/.

- VII. 9. Valea Oltului th.-től 6 km gyaloglás országúton Boita faluig /385 m/ - Boita falutól kék jelzésen dél felé Carbunicii /570 m/, Ravin-gutei /991 m/, Curmatura /1010 m/ - onnan Ny-felé Plesije csúcs /1514 m/ mellett el a Prejba th.-hoz /1630 m/.
- VII. 10. Prejba th.-től kék vonás jelzésen - Prejba csúcs /1745 m/ - gerincvándorlás DNY-ra, é-felé kiinduló kék háromszög útjelölésig. É-felé a jelölésen le egy nyeregbe. A nyeregből fel a Procovita-ra, majd annak é-i bordáján le a Sadul patak völgyében fekvő Fundul-Riuli faluhoz /700 m/. A DNY-felé emelkedő völgyben a falutól csak kb. 500 m távolságban találtak hidat a Sudul patakon áthaladásra. A völgyben vándorlás rossz hengerelt úton felfelé egy duzzasztott tó mellett álló Cabana Gitul Berbecului-hoz /Báránytorok th., 1250 m/.
- Fekete Antal
dr Prinz Gyula
Fekete Katalin, m.v.
dr Szentgyörgyi Imre, m.v.
- VII. 11. Pihenőnap
Vándorlás az országuton Ny-felé a tó duzzasztásának kezdőpontjáig. Onnan D-felé piros háromszög jelzésen felmenet a Vf. Negovonul Mare felé szerpentinén. Visszafordulás egy gerincről /1600 m/.
- Fekete Antal
Fekete Katalin, m.v.
- Vándorlás a Sadul-patak felső folyása melletti országuton, majd felmenet é-felé a Cinaia esztenáig. Onnan dr Prinz Gyula továbbmenve felmászott a Cindrel-re /2244 m/.
- dr Prinz Gyula
dr Szentgyörgyi Imre, m.v.
- VII. 12. Báránytorok th.-től /1250 m/ vándorlás országúton 16 km-t a Steflești hágóba/1750 m/ - a hágóból gerincvándorlás kezdődött a Lotru hegység főgerincén havasi legelővel borított tönkfelületen. A gerincen a Steflești csúcs /2211 m/ felé 2100 m magasságig mentek - a gerincvonulattól oldalt álló Steflești csúcsot eső miatt kihagyva a gerincen felmentek a Cristes-ti csúcsra /2233 m/ - majd Pietra-Alba csúcs /2179 m/ - Preaja csúcs /2005 m/ - leereszkedés DNY-i irányba a M. Timpele oldalában a Lotru

folyó völgyébe, leereszkedés közben öt patak-völgyet keresztezve. A völgyben az Obirsia Lotru th.-ba értek /1340 m/. Az aznap bejárt utvonal hossza 36 km volt. /A Lotru th.-ban nincsen konyha, de 200 m távolságban lévő kocsmában meleg ételt is adnak/.

Fekete Antal
dr Prinz Gyula
Fekete Katalin, m.v.
dr Szentgyörgyi Imre, m.v.

PARING

3. VII. 13.

A Lotru folyó völgyében álló Obirsia Lotru th.-tól /1340 m/ a tovább emelkedő völgy országútján indultak a Páring felé. Az országúton D-i irányban a M. Stefann felé haladtak, majd felszerpentineztek az uton K-felé a M. Stefann oldalába a piros vonás jelölésű ösvény kezdetéig - a piros vonás jelölésű ösvény a M. Carbunele oldalában öt patak-völgyet harántol az Ieser patak eléréséig - Ieser patakon átkelés /1600 m/ - Cilsescu tó /1935 m/. -Célszerűbb utvonal, ha a Lotru völgyben meghosszabbított országút-szakasz végén induló új piros kereszt útjelölésen másszunk fel az Ieser patak átkeléséig. Ezáltal elkerülünk a fent említett öt patak-völgyből hármat. - Cilsescu tó /1935 m/ - Cilsescu katlan - 2255 m-es hágó - 2113 m-es Gheresul hágó - Vf. Iesul /2375 m/ oldalában felmászás - Vf. Gruin /2358 m/ - Nagy Páring /2519 m/. A Nagy Páringról lemászás útvonala a tőle É-ra mélyült katlanoknak a csúcsról ÉNy-felé vezető peremén haladt, változatosan leereszkedéssel és emelkedéssel a Cirja csúcsig /2340 m/, onnan folyamatos erős leereszkedés következett a 2195 m-es hágóig. A hágó után oldalazó út és a Badea csúcs oldalában leereszkedés vezetett az I.E.F.S. sportszállóig /1750 m/. A sportszálló a Petrosani /Petrosény, 600 m/ feletti hegyoldalban áll. A bejárt utvonal hossza 29 km volt.

Fekete Antal
dr Prinz Gyula
Fekete Katalin, m.v.
de Szentgyörgyi Imre, m.v.

4. VII. 28. /Petrosani = Petrozsény v. á./ Rusu mh. /1168 m/ - Badea csúcs /1850 m/ - Kis Páring /2074 m/ - Cirja csúcs /2405 m/ - Gemanarea /2426 m/ - Nagy Páring /2519 m/ - és vissza ugyanazon az útvonalon. - Rucsu mh.
Kubassek János
Móga János

RETYEZÁT

5. VII. 23. /Sarmizegetusa v. á./ Clopotiva község /490 m/ - Riu Mare völgy - Gura Zlata mh. /775 m/.
- VII. 24. Gura Zlata mh. - Cioaca Radesului /2085 m/ - Zanoaga-Mare tó /1997 m/.
- VII. 25. Zanoaga-Mare tó - Slaveiului gerinc /2346 m/ - Judele csúcs /2400 m/ - Bucura csúcs /2439 m/ - Bucura tó /2041 m/.
- VII. 26. Bucura tó - Peleaga csúcs /2509 m/ - Papusa /2501 m/ - Custura-Sana Plain Mic /1879 m/ - Buta mh. /1580 m/.
- VII. 27. Buta mh. - Buta völgy - Cimpu Lui Neag község /800 m/. /Autóbusz közlekedik Petrosani /Petrozsény/ és Cimpu Lui Neag között/. Az utat változékony, hol ködös, párás, hol napsütéses időben tették meg.
Kubassek János
Móga János
6. VII. 28. Gépkocsival utaztak Petrosani /Petrozsény/ felől a Retyezát felé. A Zsil völgyében Vulcan városban /640 m/ megálltak. Előkészítő túraként felmásztak a Vulcan mh. érintésével a Strázsa csúcsra /1876 m/.
- VII. 29. Vulcan városból továbbutaztak a gépkocsival. Cimpu Lui Neag községen /800 m/ áthaladtak, utána a Buta völgyben felhajtottak 1200 m magasságra és a kocsit otthagvták. Zárt erdőben felmentek a Buta mh.-hoz /1580 m/.
Buta mh. /1580 m/ - Scorta vögyi nyereg /kb. 1950 m/ - Buta mh.
- VII. 30. Buta mh. - Buta gerinc /kb. 1900 m/ - Nagy Laposnyik patak /Lapnicu Mare, 1500 m/ - Tau Slavein /Slavei tó, 1950 m/ - Crucea Trasnitu-

- lui /2077 m/ - Slavein csúcs /2346 m/ - Bucura völgy - Buta gerinc - Buta mh. Buta mh.-től a Nagy Laposnyik patakot zárt erdőben, majd gyephavason és ismét zárt erdőben érték el. A pataktól a Slavei tóhoz zárt erdőben, majd törpefenyők és sziklák között kellett felkapaszkodniok. A tőtől gyephavas és szikla következett Crucea Trasnitului-ig, ahonnan sziklás gerinc vezetett a Slavein csúcsig. Leereszkedés a Bucura völgybe a Lia tó mellett.
- VII. 31. A tervezett Custura - Papusa - Peleaga - Bucura tura lábsérülés /inhuzódás/ miatt elmaradt. Pihenő nap. Pancsur László és Serény András sziklát másztak a Scorta völgy oldalában.
- VIII. 1. Buta mh.-ből lemeneta Buta völgyben hagyott gépkocsihoz.
Óvári Árpád
Pancsur László, m.v.
Harz Piroska, m.v.
Serény András, m.v.
7. /Vasút Petrosani-ból /Petrozsény/ csak Lupeni-ig /Lupény/ közlekedik. Van autóbusszjárat Petrosani-Vulcan-Lupeni-Uricani-Cimpu Lui Neag útvonalon./
- VII. 30. Uricani /Urikány, 725 m/ - sárga útjelölést követve felmásztak a Sepilor gerincen, majd a Nagy Pelvegu /1755 m/ felé. 1600 m magasságban sátrat vertek.
- VII. 31. Tovább emelkedő gerincen felmásztak a Lazarucsúcsra /2290 m/, majd a Custura csúcsra /2457 m/. Leereszkedtek a Custuril tóhoz /kb. 2200 m/és ott sátoroztak.
- VIII. 1. Meredek sziklás, füves oldalban a Papuri tóhoz /kb. 2000 m/. Felmászás a Virfu Mare-ra /Nagy Csúcs-ra, 2455 m/. Leereszkedés a Sautlacului-nyeregbe /2300 m/. Ott sátrat vertek.
- VIII. 2. A nyeregből a piros jelölést követve átmentek egy gerincen és felmásztak a Papusa csúcsra /2501 m/. Leereszkedés a Peleaga nyeregbe /2277 m/, melyből felmásztak a Peleaga csúcsra /2509 m/. Leereszkedés a Bucura tóhoz. A tó mellett továbbhaladva sátrat vertek a Portii tó /2240 m/ mellett.

- VIII. 3. A sátor feletti gereincen felmászta a Bucura csúcsra /2439 m/. Onnan váltakozó, leereszkedő-emelkedő sziklás terepen haladtak a Retezat csúcsra /2485 m/. Visszatértek sátorukhoz. Délután a Portii tó alatti ösvény-kereszteződéstől piros pont jelzéssel felmászta a Judele csúcsra /2400 m/.
- VIII. 4. Táborát bontották és a völgy felé indultak. Elhaladtak a Fekete tó /Tau Negra/ mellett, majd lejjebb 1500 m magasságban sátrat állítottak fenyőerdőben.
- VIII. 5. Leereszkedtek a Gura Zlata th.-hoz /775 m/. Onnan a műton folytatták útjukat. Hol kocsi-ra felvéve, hol gyalog folytatva Hátszékre /Hateg/ értek. Hátszékéről autóstoppal utaztak Vajdahunyadra. A város közelében aludtak sátorban.
- VIII. 6. Megnézték Vajdahunyad várát, majd Dévára mentek és azt a várost is megnézték. Vonatra szálltak.

Karlócai Miklós
Köllöd Tamás

G. Keleti Alpok és Dolomitok

STEINERNES MEER

1. I. 25. A Saalfelden-hez /744 m/ közeli Maria-Alm-ról /802 m/ gépkocsival közeledtek a hegység lábához. A Gasthof Kronreith-től /kb. 1000 m/ "főkabőr"-rel felszerelt síken feljutottak 1700 m magasságra. Onnan kitett, sziklás ösvényen felkapaszkodtak a Riemann-Haus-hoz /2177 m/. dr Kádas Sándor társai mászóútba szálltak be a Sommerstein /2308 m/ falába, de jegesedés miatt vissza kellett ereszkedniök.
- dr Kádas Sándor
Alkér András
dr Krafft Walter, m.v.
Barta József, m.v.
dr Kálló Antal, m.v.

HOHE TAUERN

2. VIII. 5. Hinterbichl /1331 m, Virgen Tal-ban, Lienz-ből az Isel Tal-on át - Losen - Zopatnitzen Tal-Bergersee /2174 m/ - Berger Sattel /2510 m/ - Lasnitzen Tal - Hinterbichl.
- VIII. 8. Hinterbichl- Forsdach - Pebell Alm /1516 m/ - Clara mh. /2103 m/ - és vissza.
- VIII. 9. Hinterbichl - Prägraten - Nill Alpe - Nilljoch mh. /1990 m/ - Bodensee Alm /2000 m/ - Hinterbichl.
- VIII. 11. Hinterbichl - vándorlás - Forsdach - Stockach Alm - Kohlröselwiese /virágos rét, kb. 2000 m/ - és vissza.
- VIII. 12. Kals-Grossdorf /1381 m, Isel Tal-ból induló Kalser-Tal-ban/ - felvonóval felső állomására /1970 m/ - gerinc-vándorlás - Presslerkopf /2434 m/ - Kals - Matreier Törl /2207 m/ - leereszkedés Matrei-ba /975 m/.
- Kunfalvi Rezső

STUBAI ALPOK

3. VIII. 12. Matrei am Brenner /993 m/ - Maria Waldrast /1720 m/ - és vissza.
- VIII. 16. Matrei am Brenner - Fritzel-Alm - Miesel Joch /2298 m/ - és vissza.
- VIII. 18. Matrei am Brenner-től autóbusszal Steinachig. Onnan felvonóval Nöslacher Joch állomásig /2005 m/ - gerincvándorlás Nöslacher Joch /2231 m/ - Egger Joch - Leitner Berg /2303 m/ - Leitner Joch /2103 m/. Vissza a Nöslacher Joch állomásig a csúcsok érintése nélkül a déli úton.

Szentgyörgyi József
Szentgyörgyi Józsefné

DOLOMITOK

4. VII. 29. Campitello /1448 m/ a Fassa völgyben. Gépkocsival a Fassa völgyből nyíló Vajolet völgybe és abban 1700 m magasságra. - 546 sz. útvonalon Cattinaccio mh. /1900 m/, Vajolet mh.

/2248 m/ és a Grasleiten hágón /2601 m/ álló Principe mh.-hoz. Vissza az 546 sz. útvonalon.

- VII. 31. Campitello-ból gépkocsival a Fassa völgyből induló San Nicolo völgy 1808 m magasságú pontjáig. Magashegyi vándorlás a 608 sz. útvonalon a San Nicolo hágóig /2341 m/. - Vissza ugyanazon útvonalon esőben.
- VIII. 2. Campitello-ból gépkocsival Canazei-en keresztül és az Avisio patak völgyében fel a Fedaja hágóig /2057 m/. - Onnan magashegyi vándorlás kezdetben úttalanul, majd a 699 sz. útvonalon a La Messalina és a Mont Padon /2552 m/ közötti nyeregbe /2450 m/. Meglepetésükre ott, a Dolomitok középpontjában eruptív kőzetet és lāvabarlangot találtak.- Vissza a 699 sz. útvonalon a Fedaja hágóig.
- VIII. 3. Campitello-ból gépkocsival Canazei-en keresztül a Sella hágóig /2218 m/. A hágóból a Refuge des Alpes /2389 m/ érintésével felmentek a Rodella csúcsra /2485 m/. A felvonó nem üzemelt. Vissza a Foro di Rodella-n át a Sella hágóba.

Szentgyörgyi József
Szentgyörgyi Józsefné
Kertész Nándor, m.v.

H. Nyugati Alpok

GRAN PARADISO

1. VII. 13. Autóbuszon utaztunk Aostaból Cogne községbe /1534 m/. Cogne-ből napsütéses időben mentünk fel a Valnontey-n keresztül a Rif. Vittorio Sella-ba /2584 m/.
- VII. 14. A Rifugio-ból - 2700 m felett havon - felmáztunk a Punta Rossa Bassa-ra /3208 m/.
- VII. 15. Lavina-veszély miatt nem mentünk át a Loson hágón, hanem a Rifugio-ból lementünk Cogne-ba /1534 m/ és onnan tovább autóbuszon felutaztunk a Val Severanche-ban fekvő Pont-ba /1960 m/ és ott megháltunk.

- VII. 16. Pont-ból felmáztunk a Rif. Vittorio Emanuele-hez /2732 m/ kiépített ösvényen. A menház előtt kezdődően friss hó borította a terepet.
- VII. 17. Fél hatkor indultunk. Helyenként kőemberkével jelölt, hóval borított sziklatörmelék között vezető útvonalon haladtunk, majd jobbfelé fordulva felmáztunk egy hőmentes sziklabordán a végződésig /2897 m/. A bordát elhagyva léptünk a Gran Paradiso gleccserre. A vezetőkönyv irányvonalakat közül a tagolt és váltakozó meredekségű Gran Paradiso gleccseren felmáztásra. Egy hóhátra érve, kb. 3600 m magasságban heves északi szelet kaptunk. A szélső jégrepedés átmáztása nem okozott nehézséget. A meredek végső hólejtő felett felmáztunk a hegyet koronázó kitett sziklára /II./, a Gran Paradiso csúcsára /4061 m/. A csúcsról felmáztásunk útvonalán tértünk vissza a Rif. Vittorio Emanuele-hez /2732 m/.
- VII. 18. Éjjel zivatar volt, reggel esett az eső, majd kiderült. - Elhagytuk a menházát és lementünk Pont-ba feljöveteleink útvonalán. Pontból autóbusszon utaztunk Aosta-ba. A túrához fűzött észrevételek: július 12-én derült időben érkeztünk Aosta-ba. Néhány nappal érkezésünk előtt szűnt meg egy több hetes csapadékos időszak. Annak következtében friss hóréteg borította a hegységet.
Adler-Rácz József
Bakos Kálmán

BERNI FENNSIK

2. VIII. 15. Gépkocsival érkeztünk Lauterbrunnen Sandbach-i Camping-jébe /800 m/. - Steckelberg /920 m/ - Trachsellaunen /1200 m/ - Pletschli - Schwand - Schmadrigletscher nyelve alatt 2007 m pont. Onnan tovább a Schmadrihütte-hez vezető ösvényen kb. 2100 m magasságig. Onnan visszafordultak és feljöveteleink útvonalán a kocsijukhoz mentek.
Peták István
ifj. Peták István /8 éves/, m.

3. VIII. 18. Kandersteg /1176 m/ - Fisi Alp /1971 m/ -
Jägerdossen /2154 m/ - Kandersteg.
- VIII. 21. Kiental Griesalp /1407 m/ - Sefinenfurke /2612
m/ - Mürren /1645 m/.
- VIII. 23. Schynige Platte, vasútállomás /1970 m/ - ma-
gashegyi vándorlás - Daube /2076 m/ - Zwei-
lütschinen /654 m/.

Kunfalvi Rezső

DAUPHINÉ, MASSIV D'OISAN

4. VIII. 27. La Grave /1481 m/ - Les Terraces /1782 m/ -
Oratoire de Chazelet /1856 m/ - Signal de la
Grave /2449 m/, kör-kilátópont ← Ventelon
/1773 m/ - La Grave.
- VIII. 28. Gare de Peyrou d'Amont, a Meije-gleccser kö-
télvásút közbenső állomása /2416 m/ - magashe-
gyi vándorlás a Puy Vachier tóhoz /2382 m/ és
a Chancel mh.-hoz /2506 m/. Leereszkedés La
Grave-ba.
- VIII. 29. A Lautaret hágóból /2057 m/ magashegyi vándor-
lás - La Cote Belle /2120 m/ - Le Plan de l'
Alpe /2055 m/ - La Grave-ba /1481 m/.
- VIII. 30. La Berarde /1711 m/ - Chatelleret mh. /2225 m/-
La Berarde.
- IX. 1. La Berarde - Temple Ecrins mh. /2410 m/ - Co-
olidge gerinc /kb. 2650 m/ és vissza.
- IX. 2. La Berarde-ből /1711 m/ magashegyi vándorlás
a Vénéon völgyben lefelé Les Etages-ig /1590
m/, majd a Vallon des Etage oldalvölgyben fel-
felé kb. 2300 m magasságig. Vissza ugyanazon
az útvonalon.
- IX. 4. Notre Dame de Salette /1770 m/, bazilika a
Massiv DNY-i lábánál - Mont Gargas /2200 m/-
és vissza.

Kunfalvi Rezső

J. Pireneusok és Kantábriai-hegyvidék

PIRENEUSOK

1. VIII. 7. Torla község /1033 m/ - Oliven-mh. /1301 m/ - Arripas-vízesés /1400 m/ - Estrecho-vízesés /1480 m/ - Soasoi-vízesések /1723 m/, innen az erősödő havas eső miatt visszatérés Torla-ba.

Nemerkényi Antal
Nemerkényiné Hidegkúti
Krisztina

KANTÁBRIAI HEGYVIDÉK

2. VIII. 11. Branavieja-turistaközpont /1560 m/ - Mirador de la Fuente-nyereg /1800 m/ - Tres Mares csúcs /2175 m/ - Branavieja.

Nemerkényi Antal
Nemerkényiné Hidegkúti
Krisztina

K. Skandináv hegység

- VII. 26. Svédországban, kb. 68° szélességi- és kb. 20° dél-körön fekvő Kiruna helység felől gépko-csival jöttek és Paittasjärvi tavak é-i oldalán Ny-felé haladva Nikkaluokta településhez /468 m/ értek. Szállást egy lapp földkunyhó-ban kaptak.

- VII. 27. Reggel 8 órakor hátizsákjaikkal elhagyták Nikkaluokta-t. Landjojokk folyó mellett haladva a Landjojaure tó /514 m/ mellett álló L. Katan mh.-hoz értek. Az 5 km hosszú tó Ny-i végét elhagyva még 11 km távolságra volt a Kebnekajse Turistabázis /690 m/, melyet a sebes vízű Tarfala Jakka patak szurdokban átívelő kis hídját keresztezve értek el. Gyengén emelkedő útszakaszon haladtak tovább Ny-felé, majd a Tolpagorni /1662 m/ és a Kebnetjakka /1769 m/ hegyek között meredeken lezuduló Kittelböcken patak mellett felmásztak a Tolpagorni /1662 m/ és a Vierramvare /1710 m/ hegycsúcsok közötti nyeregbe /1450 m/. A Kittelbäcken patak lefolyása a Kebnekajse hegy Björlings gleccserének. A nyeregben megpihentek. A lenyugvó nap utolsó sugaraival 22 órakor megvilágította a környező hegycsúcsokat, mielőtt néhány órára a horizont alá bukott. A nyeregben aludtak szabad ég alatt, hálósákjaikban.

- VII. 28. Hajnali 1 óra 30 percckor indultak tovább. Felmásztak a Vierramvare /1710 m/ csúcsára, leereszkedtek a Kebnekajse előtti nyeregbe /1470 m/, majd felmásztak az örök hóval borított Kebnekajse csúcsra /2217 m/, Svédország legmagasabb hegycsúcsára. Vissza ugyanazon az útvonalon mentek. A Turista Bázison egy órát pihenve, 22 órakor visszaérkeztek Nikkaluokta-ba. A túrához fűzött észrevétel: szinte elviselhetetlen volt a szűnyogok és legyek tömege és csípése, kb. 800 m magasságig.
Végh László
Végh Lászlóné

L. Juliai Alpok és Karavankák

JULIAI ALPOK

1. VII. 14. Jesenice-ből autóbusszal Kranjska Gora-ba. Kranjska Gora-ból vándorlás Urnica-ra és a Vrsic hágóba /1611 m/. Vissza ugyanazon az útvonalon.
Jambrich Kázmér
családtagokkal
2. VII. 23. Ljubljana - Vršič hágó autóbusz. Vršič hágó /1611 m/ - Zadnji /Hátsó/ Prisojnik /III. nehézs. fok, 2392 m/ - Postás th.
- VII. 24. Postás th. /1670 m/ - Razor /2601 m, III. nehézs. fok/ - Pogačnik th. /2052 m/.
- VII. 25. Pogačnik th. - Gamzovec /2392 m, II. nehézs. fok/ - Dolič th. /2164 m/.
- VII. 26. Dolič th. - Hribarice /2358 m, II. nehézs.fok/ - Triglavi Héttó-völgy - Savica /660 m/.
Észrevétel: a csúcskönyvbe bejegyzett a Razoron és a Gamzovec-en.
dr Gábrriel András
Franz Pogacar /Muraszombat/m.v.
3. VIII. 10. Tamar mh. /1108 m/ - Jalovec-re /2643 m/ a Horn-úton /III-IV./ Időromlás miatt visszakeresztes kb. a fal közepéből - Tamar mh.
dr Kádas Sándor
Hollubi István, m.v.

- VIII. 10. Tamar mh.-től /1108 m/ a Volkot-on keresztül Kotowe-nyereg /2138 m/, onnan II-III. nehézsz. gerincen a Kis Jalovecre /kb. 2500 m-ig/. Zivatar miatt a csúcsot nem érték el. Vissza ugyanarra. Előlmászó: Szalai Erika.
Juhász Árpád
Sára György
Szalai Erika, m.v.
- VIII. 11. Tamar mh. - Kis Mojsztrovka /2332 m/ É-i él /III-IV. nehézsz., Schöner: Julische Alpen c. kalauzban R 228/ - csúcskönyvbe bejegyeztek - Tamar mh.
dr Kádas Sándor
Sára György
- VIII. 11. Tamar mh.-től a Mojsztrovka É-i falának a kémény melletti pilléréig, onnan III-IV. nehézsz. pilléren a Kis-Mojstrovkára /2332 m/. 12 kötéltel hossz. Előlmászó: Szalai Erika. Visszafelé a fixkötéssel biztosított úton. A gyalogló szakaszon hosszú firnes hómező. - Tamar mh.
- VIII. 12. Vršič-hágótól /1611 m/ - jelzett úton a Mostrovka-ra /2369 m/ - vissza fixkötéles úton - Vršič-hágó.
Vršič-hágó - Prisojnik /2547 m/ - oda-vissza jelzett úton. Csúcskönyvbe bejegyzés a Mojstrovka-n és a Prisojnik-on.
Juhász Árpád
Szalai Erika, m.v.
- VIII. 12. Tamar mh. - Kis-Mojstrovka Ny-i él /III-IV., Schöner Kalauzban R 279/, csúcskönyvbe bejegyeztek.
dr Kádas Sándor
Sára György
Hollubi István, m.v.
- VIII. 13. Sikertelen Jalovec-mászás. Tamar mh.-től a kuloáron keresztül a Horn-út beszállásáig emelkedtek /kb. 2200 m/, onnan zivatar miatt vissza.
Juhász Árpád
dr Kádas Sándor
Sára György
- VIII. 14. Vršič-hágóból/1611m/ jelzett úton a Razor-ra /2601 m/- Csúcskönyvbe bejegyeztek - vissza a Vršič-hágóba.
Juhász Árpád
Szalai Erika, m.v.

- VIII. 15. Mihov-ház /1180 m/ - jelzett úton a Spik-re /2472 m/ - és vissza.
Sára György
- VIII. 15-16. Mikov-ház /1180 m/ - gépkocsival a Vršič-hágóba /1611 m/ - Nagy-Mojstrovka /2369 m/ ÉNy-i fal, "Debelakova" út /IV/. Törékeny kőzet és nehéz tájékozódás miatt bivakolásra kényeszerültek a fal kb. 3/4-ében. Másnap reggel 9 órakor értek fel a csúcsra - Vršič-hágó - gépkocsival a Mihov mh.-hoz.
dr Kádas Sándor
Hollubi István, m.v.
- VIII. 16. Vršič-hágó - Nagy-Mojstrovka ÉNy-i fala. Az ÉNy-i falba előző nap beszállott és vissza nem érkezett társaikat keresték. A keresők kb. 1850 m magasságig másztak fel.
Sára György
Juhász Árpád
Szalai Erika, m.v.
- VIII. 17. Vršič-hágó - az 1. sz. jelzett úton, részben fixkőteles szakaszokkal a Jalovec-re /2643 m/, vezető Sára György. A csúcskönyvbe bejegyeztek - vissza a Vršič-hágóba. A Mihov-mh. - Vršič-hágó utat oda és vissza gépkocsival tették meg.
Sára György
dr Kádas Sándor
Juhász Árpád
Szalai Erika, m.v.
4. VIII. 13. Bojinsko Jesero-tól /527 m/ vándorlás - Száva vízesés /757 m/ - Fekete tó /1294 m/ - Venziri nyereg /kb. 1600 m/ - Planina pri jezero /1420 m/ - Planina Vozár /1053 m/ - Stara Fuzina helység /564 m/.
- VIII. 14. Felvonóval a Vogel hegycsoport platójára /1800 m/ - vándorlás a plató domborzatán - Sija /1880 m/ - Vratca hágó /1725 m/ - Vogel /1922 m/ - Cez Suhó hágó /1773 m/ - Suha Planina /1325 m/ - Ribcev Laz /550 m/.
Kalmár László
dr Sibalszky Zoltán
ifj. Kalmár László
5. VIII. 20. Dom Savica /660 m/ - Crno Jezero /1340 m/ - Héttavi th. /1663 m/ - Slapce hágó /1851 m/ -

Planinopri jezero /1450 m/ - Vogar /1051 m/ -
Stara Fusina - Bottinsi tó /525 m/.

VIII. 21. Felvonóval a Vogel hegycsoport Postaja plató-
tájára /1800 m/ - vándorlás a plató dombor-
zatán - Sija /1880 m/ - Rolica /1966 m/ -
Cez Sulto /1773 m/ - Stara Fusina - Bohinsi
tó /525 m/. A csúcskönyve bejegyeztek a Ro-
dica-n.

VIII. 22. Bohinsi tótól /525 m/ vándorlás - Stara Fu-
sina - Mostnim szurdokok - Voliec /679 m/ -
PL. SP. Grintovica /1165 m/ - Stara Frusina
/654 m/ - Bohinsi tó.

dr Sibalszky Zoltán
dr Horváth Antal, m.v.
Csébe Béla, m.v.

KARAVANKÁK

6. VII. 27. Kokra autóbusz mh. /580 m/ - Cojzov th.
/1793 m/.

VII. 28. Cojzov th. - Grintavec /2558 m/ - Skuta
/2532 m, III. nehézs. fok/ - Cojzov th.

VII. 29. Cojzov th. - vándorlás - Kalaska gora /2047
m/ - Kamniki Bisztrica forrás /601 m/ - busz
mh. Csúcskönyve bejegyezett a Grintavec-en.
Egyedül túrázott.

dr Gábrriel András

M. Velebit, Prenj, Sár- és Baba-hegység

VELEBIT

1. VII. 18. Starigrad - Paklenica autóbusz mh. /kb. 10 m
tszf./ - vándorlás - Velika Paklenica szurdok
- Borisov dom th. /550 m/.

VII. 19. Borisov dom /550 m/ - Sveto Brdo /1753 m/ -
Vaganski vrh. /1758 m/ - Borisov dom.

VII. 20. Jurjevo - Krasno autóbusz.

VII. 21. Krasno /800 m/ - Vucjak /1645 m/ - Zavizan
th. /1594 m/.

VII. 22. Zavižan th. - vándorlás - Gromovaca /1675 m/
- Veliki Alan /1305 m/ - Žavi Bunari autóbusz
mh.

dr Gábrriel András
dr Bognár András, m.v.
/Zágráb/

PRENJ

2. VII. 15. Szarajevo - Konjic autóbusz. Konjic /280 m/ -
Jezerce mh. /1650 m/.
- VII. 16. Jezerce mh. - Otiš /2097 m/ - Zelena glave
/2155 m, II. nehézs. fok/ - Jezerce mh. - Bi-
jele Vode mh. /1450 m/.
- VII. 17. Bijele vode mh. - Velika draga szurdok - Pod-
gorani /kb. 300 m/ - tovább busszal Mostar-ba.

SÁR-HEGYSÉG

3. VIII. 11. Tetovo község v.á. - Popova šapka /1735 m/ -
felvonó Popova sapka - Ceripašina csúcs /2525
m/ - Ceripasina völgy.
- VIII. 12. Ceripašina völgy - Lešnica /1650 m/ - Tito
csúcs /2747 m/ - Lešnica erdészház - Vešale
falu.
- VIII. 13. Vešale - Tetovo, Tetovo - Vratnica autóbusz,
Vratnica - Ljuboten th. /1623 m/.
- VIII. 14. Ljuboten th. - Ljuboten /2499 m/ - Firaja autó-
busz mh. Egyedül túrázott.
dr Gábrriel András

BABA-HEGYSÉG

4. VIII. 7. Autóstoppal érkeztek délután Kažanik faluba
/kb. 700 m/. Gyalogoltak sötétedésig, majd sá-
rat vertek /kb. 1000 m. magasságban/.
- VIII. 8. D.e. a "Nemzeti Medvezervátum"-on haladtak
keresztül, fenyvesben, törpefenyők között, majd
sziklás-növényzetes terepen és kánikulában fel-
kapaszkodtak a Pelister-re /2600 m/. Leeresz-
kedtek a csúcsról és késő d.u. érkeztek Bitala-
ba /661 m/. Onnan autóstoppal mentek tovább.

Papp Éva
Fođor Zoltán, m.v.
Papp István, m.v.

N. Vitosa, Balkán, Rila és Pirin

VITOSA

1. VIII. 16. Szofia - Aleko th. /1800 m/ autóbusz.
Aleko th. - Szkoparnik /2226 m/ - Cserni vrch
/2290 m/ - Szelemica /2041 m/ - Zlatni Mosz-
tove busz mh.

BALKÁN

- VIII. 17. Nyugati Balkán
Szófia - Petrohan /1444 m/ autóbusz
Petrohan - Todorini Kukli /1758 m/ - Proboj-
nica th. /1014 m/ - Lakatnik vasútállomás.
- VIII. 23. Középső Balkán
Kalofer - Panicite /680 m/ autóbusszal.
Panicite - Raj th. /1600 m/ - Botev csúcs
/2376 m, II. nehéz. fok/ - Levszki th. /1450
m/.
- VIII. 24. Levszki th. - Levszki csúcs /2166 m/ - Karlo-
vo vâ.

RILA

- VIII. 18. Szófia - Maljovica szálló /1700 m/ autóbusszal.
Maljovica szálló - Maljovica th. /2050 m/.
- VIII. 19. Maljovica th. - Lovnica /2695 m, II. nehéz.
fok/ - Eleni /2654 m/ - Maljovica th.
- VIII. 20. Maljovica th. - Sztrasno tó /2465 m/ - Vodni-
ja csal /2683 m/ - Ribni ezera th. /2200 m/.
- VIII. 21. Ribni ezera th. - Cserna poljana /2713 m, II.
nehéz. fok/ - Aladzsa szlap /2684 m/ - Szem-
kovo th. /1750 m/ busz mh.
- VIII. 25. Kosztenec v.á. - Borovec /1250 m/ autóbusz.
Borovec felvonó - Szitnjakovo /1740 m/ - Deno
/2791 m/- Szari - Göl - Borovec. Egyedül tú-
rázott. dr Gábriel András

2. VII. 1. Blagoevgrad - Rilai kolostor /autóbuszon/.
- VII. 2. Rilai kolostor - Szt. Lukács templom - Malovi-
ca csúcs /2729 m/ - Rilai kolostor.

PIRIN

- VI. 26. Blagoevgrad - Banszko, autóbuszon. Banszko -
Bunderica th. /1770 m/.
- VI. 27. Bunderica th.-től /1770 m/ vándorlás a Wihren
túrista szállóhoz /1950 m/.
- VI. 28. Wihren tsz. - Okomó tó - Vaszilaszki csúcs
/2615 m/ - Demjanica th. /1895 m/.
- VI. 29. Demjanica th.-től vándorlás a Bunderica th.-
hoz /1770 m/.
- VI. 30. Bunderica th.-től leereszkedés Banszko-ra.
Banszko - Blagoevgrad, autóbuszon.
Barasits Béla tanár
16 fő /18-20 éves/ székes-
fehérvári tanulóval
3. VIII. 9. Autóstoppal érkeztünk este Gara Pirin-be /kb.
400 m/, ott sátrat vertünk.
- VIII. 10. Reggel kb. 29 km hosszú vándorlásra indultunk,
hogy a Vlahinszka patak völgyében jelzett Pes-
csevata th.-hoz jussunk. A jelzett helyen egy
volt vasbánya települést találtunk, házat nem.
Az út kb. 2/3-át teherautó platóján tettük meg.
A patak völgyében továbbmentünk a Vlahini-ta-
vakig /kb. 2300 m/. Vihar közeledett, sátrat
vertünk. A vihar után még órák múltával is jég
borította a terepet.
- VIII. 11. Felgyalogoltunk a Vihren-re /2914 m/, utána
gerinc-vándorlás következett - Kutelora /2907
m/ - Kopcseto gerinc, egy láncos út - amikor
felértünk a Banszki Szuhodolt-ra /2884 m/, meg-
pillantottuk a Szuhodoli mh.-at. Már alkonyo-
dott, így ott tértünk nyugovóra.
- VIII. 12. Reggel 20-30 cm frissen hullott hó és tejföl-
sűrű köd döbrentett meg bennünket. Egyik út-
jelző pőznától nem láttunk el a másikig. To-
vábbhaladtunk a gerincen - Bajuvi Dupki /2821
m/ - Kamenjítica /2726 m/ - Razl. Szuhodol

/2640 m/. Téli körülmények között haladtunk. Végül elvesztettük a jelzést, visszafordulásra kényszerültünk. A Kamenjitica völgybe jutottunk le, a "Gavorov ház"-nak /1740 m/ feltüntetett helyre, mely sátor tábor volt. A turista-sátor táborból teherautó szállított bennünket Roztog-ba. Ott sátoroztunk és másnap vonattal utaztunk tovább.

Papp Éva
Fodor Zoltán, m.v.
Csere Mária, m.v.
Papp István, m.v.
Soltész József, m.v.

O. Szardínia sziget hegyein

X. 14. Nuoro-ból autóbusszal Oliena-ba /600 m/. Felmenet az Oliena Bella vista kilátópontra /kb. 700 m/. Tovább ösvény nélküli erdőben, aminek felső határa kb. 1100 m volt. Felmászás kőtörmelék-mezőn és kőfolyosón /kb. 1300 m/. Sziklamászás kb. 75°-os dőlésű, kb. 120 m magas hasadéokban dolomit jellegű, jó fogáslehetőségű, de helyenként omladékos sziklán a Monte Corraisi csúcsára /1475 m/. - Vissza ugyanazon útvonalon.

X. 17. Desolo faluból /800 m/ kb. 8 km hosszú vándorlás országúton és hegyi szekérúton /1000 m/. Felmászás a Gennargentu, Punta la Marmora /1834 m/ csúcsra. - Vissza ugyanazon útvonalon. Megjegyzés: mindkét túrát térkép nélkül, jelzés nélküli útvonalon végezte. Egyedül túrázott. Napsütéses, jó ideje volt.

dr Puskás Elemér

P. Stromboli és Etna vulkánon

STROMBOLI

1. X. 24. Indulás S. Vincenzo-ból /5 m/ gyalog 15 ó 00
Stromboli csúcsára /926 m/ érkezés 18 ó 10
éjszakázás a csúcson.

X. 25. Vissza indulás 12 ó 00
leérkezés S. Vincenzo-ba 15 ó 00
A túra célja volt: megmászni a 926 m magas
működő vulkánt, a csúcson éjszakázva megfi-

gyelni a vulkán működését, az egyes működő kráterek lehető megközelítése, fényképezése. Insuláskor lent 24° hőmérséklet, napos idő volt; a csúcson közepesen erős, de állandó Ny-i szél; az éjszaka és a hajnal viszonylag hideg: $6-8^{\circ}$, hajnalban erős harmatképződés. Másnap napos, meleg idő, viszonylag jó közeli látásviszonyok.- Fölmenetel: kb.1/3-ig mediterrán növényzet, nagy területen sással benőtt övezeten vezető szerpentin út; a második harmad sziklás terep, kitaposott hegyiösvénnyel; a harmadik teljesen kopár, kb. 15-20 cm mély fekete lávahomok a csúcsig. A csúcstól a kráterekig lávahomokkal és salakszerűen kokszosodott törmelékekkel fedett, nehezen járható terep /omladékony, mint a köfolyás/. A kráterek közül kettő a szabálytalanul 25-60 perces időközökben jelentkező kitörési szünetekben megközelíthető volt egészen a kráterek széléig. A kitörési szünetekben is erősebb-gyengébb, de állandó működés: kisebb mértékben füstszerrű, nagyobb részét sűrű, fehér gőz és gázkiáramlás. Kráterközelben mérsékelt, elviselhető kénes levegő. A két kráterből ez idő alatt láva- és lapilli kilövellés nem volt, csak a harmadik kráterből. A túrát egyedül tette meg.
dr Puskás Elemér

ETNA

2. X. 30.

Cataniából autóbuzson a kötélpálya alsó állomásához /kb. 2000 m/ - a kötélpálya felső állomásától /kb. 2500 m/ felmászás az Etna csúcsára /3263 m/ - Vissza ugyanazon útvonalon. A túrához fűzött észrevételek: indulás felhős időben, keleti szél. Kb. 800 és 1500 m között összefüggő felhőréteg, fölötte teljesen tiszta, napos idő, kb. 3000 m fölött hó. Igen jó túraidő, távolabbra páras. - A csúcson: folyamatos kráterműködés, de lávakitörés és lapillik nélkül, csupán állandó füst, gáz és gőzkiáramlás, amit a szél időnként elterelt, úgy, hogy a kráterbe elég mélyen be lehetett látni.
dr Puskás Elemér
és D. A. olaszországi barátja

R. Kaukázus

- VII. 20. Érkezés autóbusszon Telszko nevű végállomásra /kb. 2100 m/, a Bakszán völgy legfelső szakaszán. Onnan továbbmenés a Moszkvai Egyetem AZAU-i Kutató Állomásához /2300 m/, mely az Elbrusz lábánál, a Bakszán-völgyfőben áll.
- VII. 21. AZAU-i Kutató Állomás /2300 m/ - Cseget kötéltvasút állomás /2400 m/ - kötéltvasúttal 3040 m-ig - onnan mászás a Cseget gerincén 3500 m magas tetőig és visszatérés az AZAU Kutató Állomáshoz.
- VII. 22. Felutazás az Elbrusz kötéltvasúton Mir. állomásra /3500 m/. Felmászás az Elbruszon 4000 m-ig. Onnan a sűrű köd miatt visszatérés.
- VII. 28. Dagesztánban Cudahar községből gépkocsival Bagikle faluig /kb. 1400 m/. Onnan felmászás a Zaltau csúcsra /2355 m/.
- VII. 30. Cudahar-ból gépkocsin Gabsina faluig /kb. 1400 m/, onnan felmászás a 2029 m magas csúcsra.
dr Székely András
és A. V. Kozsevnyikov, m.v.

2. TAGJAINK RÉSZVÉTELE MÁS SZERVEK TURÁIN

A. A Magyar Természetbarát Szövetség által a Magas Tátrában megrendezett téli táborozás

A táborozás keretében végzett turák

- 1 a. II. 24. Poprádtavi ház /1515 m/ - Menguszfalvi völgy - Vörös-kuloár - Sátán /2416 m/ - Mlinica völgy - Csorbató /1350 m/. Egész nap szélcsendes, napos idő, hőmérs. 0-5° C.
- II. 25. Poprádtavi ház /1515 m/ - Omladék völgy - Jeges-tó - Zergeőrtófony /2235 m/ - Zergeőrtórony hágó - Nyugati Vaskapucsúcs /2360 m/ - Jeges-tó - Poprádi tó /1515 m/.
- II. 27. III. nehézs. fokú gerincmászás napos időben, hőmérs. -3-8° C. Poprádtavi ház /1515 m/ - Hincó-tó /1946 m/ - Koprova hágó /2180 m/ - Menguszfalvi völgy - Poprádi tó. Derült, napos idő, gyenge szél, -5 - -10° C.

24-én d.u. a Sátánról a Mlinica völgybe levezetõ kuloárban lavinába került Csanádi - Mészáros
Neidenbach Ákos
Csanádi Sándor
Mészáros Ferenc
Vajna László

A "Sátán árnyékában" c. írás a HEGYMÁSZÓ 1978/3-4. számában jelent meg.

- 1 b. II. 28. Poprádtavi ház /1515 m/ - Omladékvölgy - Jeges-tó /1965 m/ - Poprádi tó. Egésznapos jégtechnikai gyakorlat, síelés. Hideg, szeles, ködös, délután viharossá váló idő. Hőmérs. -8 - -10° C.
- III. 1. Poprádtavi ház /1515 m/ - Jeges-tó - Jegestavi hágó /2333 m/, a jobboldali pilléren, a Franz tornyon keresztül - Batizfalvi völgy - Batizfalvi tó /1879 m/ - Oszterva /1984 m/ - Poprádtavi ház. III. nehézs. fokú mászás havas-sziklás terepen, majd 60-70°-os hófalon. D.e. ködös, szélcsendes, d.u. napos meleg idő. Hőmérs. -5 - +5° C.
Neidenbach Ákos
Csanádi Sándor
- 1 c. III. 3. Poprádtavi ház /1515 m/ - Jeges-tó /1965 m/ - Omladékvölgyi csorba /2300 m/ - Keleti Vaskapu hágó /2265 m/ - Jeges-tó - Poprádi tó. Napos, meleg idő. A hó nem tart, vizes. Hőmérs. -1 - +4° C.
Neidenbach Ákos
Csanádi Sándor
Szathmáry Imre

B. A Budai Pedagógus Sportkör Természetjáró Szakosztálya által rendezett turák

A Hocs-hegységbe /Chocské Pohorie/, Szlovákia

- VII. 24. Valaska Dubova /660 m/ községig autóbusszal. Onnan magashegyi vándorlás kék útjelzésen a Velke Choč csúcsáig /1611 m/. A csúcskönyvbe bejegyezték. Lefelé zöld útjelzésen Vysny Kubin községen át Dolny Kubin városig. A bejárt útvonal 16 km.
Pathy Nagy Ernő

Nyugati Tátra, Rohács hegységben

- VII. 26. Zverovka-i th.-től /1000 m/ magashegyi vándorlás Rohácska völgyön át a Spalena völgybe. A völgyben a vízéséseken túl kék útjelzésen fel

1600 m magasságig. Ugyanazon útvonalon vissza Zverovka th.-ig. A túra teljes hossza: 12 km.
Pathy Nagy Ernő

Alacsony Tátrában

- VIII. 1. A Deményfalvi Szabadság bg.-től /Demanovska Jaskina Slobody, 750 m/ induló kék útjelzésen magashegyi vándorlás Pustie-re /1501 m/ és tovább a Krakova Hola-ra vezető gerincen 1600 m magasságig. Ugyanazon útvonalon vissza a barlangig. A megjárt teljes útvonal 10 km.

Pathy Nagy Ernő

C. A Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály túrája a Fogarasi havasokban

- VII. 22. Vasúton Nagyszeben - Sebes Olt v.á. /385 m/ - Sebesu de Sus - Cabana Surul /1450 m/.
- VII. 23. Cabana Surul - Moasa /2034 m/ - Gavanul /2155 m/ - Surul /2281 m/ - Cabana Surul /1450 m/. Mély 40-50 cm-es hóban nagyrészt jelzetlen úton
- VII. 24. Szemerkélő hó, nagy köd. Elindulni nem lehet. Kisebb portyák a környéken.
- VII. 25. Cabana Surul - Surul - Budiszlavu /2345 m/ - Avrig tó /2011 m/ - Girbova /2187 m/ - Scára /2337 m/ - Cabana Negoi /1546 m/. A főgerincen 40-50 cm-es hó, az idő helyenként ködös, erős szél. Végig jelzésen.
- VII. 26. Cabana Negoi - Sava Scára - Mizgavul - Serbota /2331 m/- M. Serbota - Cabana Negoi.
- VII. 27. Cabana Negoi - Cleopátra tüje - Negoi /2535 m/ - Strunga Draculi-Caltun tó /2147 m/ - Strunga Ciobanului - Cabana Negoi.
- VII. 28. Cabana Negoi /1546 m/ - Porumbacu de Sus /458 m/.

Farkas Béla

D. A Magyar Természetbarát Szövetség túrája a Kaukázusba

II. 26. Dombajból /1700 m/ sílifttel 2200 m magasságra - onnan mély, lavinás hóban fel a Musza, a Csitara csúcsra /3010 m/ - sível lesiklás Dombajba. Megjegyzés: néhány meredek hólejtő fa-
gyott, jeges kérgén szükséges volt hágózás és jégcsákány.

Juhász Árpád
Szalai Erika, m.v.
dr Kálló Antal, m.v.
Koltai Andrea, m.v.

E. IBUSZ tura Kóreába, a Kumganszon hegységbe

VII. 15-20. Kümgan gyógyüdülıhelyrıl /kb. 800 m/ vándor-
lás mély völgyben, meredek sziklafalak és
sziklatornyok között. Felmászás biztosított
útvonalakon magaslati pontokhoz:
1. a Mammulszan sziklákhöz kb. 1800 m magas-
ságra. A vándorlás hossza kb. 10 km;
2. egy másik völgyön fel az óriás vízeséshez
és a gyémánt-hegyekhez, kb. 1700 m magas-
ságra. A vándorlás hossza kb. 12 km.
3. a Szamilpoho tóhoz, kb. 1400 m magasságra.
Virágh Magda
az IBUSZ-csoport néhány
tagjával

3. TAGJAINK RÉSZVÉTELE HEGYMÁSZÓ EXPEDICIÓKON

A. ATLASZ '78 - FTSK expedíciója

A Ferencvárosi Természetbarát Sportkör expedíciót vezetett az ATLASZ hegységbe, főcsúcsainak megmászására.

A Sportkör "Excelsior" Hegymászó Szakosztályának hat hegy-mászója 1978. február 6-án indult el Budapestről egy Skoda 1203-as mikrobusszal. Vitt magával 350 kg élelmet és 350 kg hegyászó- és egyéb felszerelést. Az expedíció vezetője, Társaságunk tagja, Orbán Pál volt, aki az "excelsior" szakosztály helyettes vezetője.

Február 11-én, a Liguri Alpokon viharos időben, több méteres hófalak között keltek át, majd a Földközi tenger partján folytatták útjukat. Franciaországon, majd Spanyolországban keresztülhaladva Algecirasban hajóztak be és Tangerben kötöttek ki. Rabaton, Casablancán és Marakechen áthaladva Imlil hegyi faluban állottak meg mikrobuszukkal, 1700 m tengerszint fölötti magasságban fekvő bázishelyükön.

Önerővel és teherhordók felfogadásával felszállították az élelmet és a felszeelést 3207 m magasságba, ahol február 25-én alaptáborát létesítettek.

Az akklimatizáció és a megfelelő helyismeret megszerzése céljából végzett bemelegítő túrák után megkezdték a csúcsmászásokat, melyeket az alaptáborból csillagtúra-szerűen hajtottak végre.

A hegyászók közül, akik az MFT -nek is tagjai, az alábbi csúcsmászásokat végezték:

- II. 28. "Akind U Bou Imrhaz" /4043 m/, ÉK-i hókuloár, falmagasság 300 m, fokozat III.
- III. 1. "Nyugati Toubkal" /4010 m/, É-i hókuloár, falmagasság 400 m, fokozat III.
- III. 2. "Büguinoussene" /4002 m/, ÉK-i pillér, falmagasság 1000 m, fokozat III., bivak 3800 m-en. A mászást folytatták és
- III. 3. lefelé jövet megmászták az "Aguelzim" /3860 m/ D-i gerincét, falmagasság 100 m, fokozat CH I-II.
- III. 5. "Ras" /4083 m/, É-i hókuloár, falmagasság 300 m, fokozat II-III. és "Timesguida" /4089 m/.
Pogácsás György
Sára György

- III. 5. "Ras" /4083 m/, K-i fala, fokozat CH I.
Orbán Pál
- III. 5. "Bou Ouzzal" /3740 m/, D-i gerinc, falmagasság 400 m,
fokozat III-IV.
Pogácsás György
Sára György
- III. 8. "Nyugati Toubkal" /4010 m/, "Toubkal" /4165 m/, "Im-
mouzzet" /4010 m/, "Dzsebel Tihieri", fokozat CH I-
II.
Pogácsás György
Sára György
Orbán Pál
- E túrát az expedíció mind a hat résztvevője végig-
mászta.
- III. 10. "Akroud n Ouanoukrim" /4043 m/, D-i fal középső pil-
lér, falmagasság 350 m, fokozat V. Megjegyzés: első
téli megmászás.
Pogácsás György
Sára György
- III. 11. "Aguelzim" /3860 m/, K-i falletörés, falmagasság 120
m, fokozat III-IV.
Orbán Pál
- III. 12. "Afela n Ouanoukrim" /4040 m/, K-i fal direkt kémény,
falmagasság 700 m, fokozat V. Megjegyzés: első megmá-
szás.
Pogácsás György
Sára György

B. KAUKÁZUS '78 - Nemzetközi Hegymászótábor

- VII. 5. Cseget ház /2050 m/ - Donguz Orun ÉK-i gerincéhez /kb. 3650 m/, sátrazás, akklimatizációs túra.
- VII. 6. Donguz Orun gerinc - Cseget ház.
- VII. 7. Cseget ház - felvonóval 3600 m-ig - Prijut 11 menedékház /4200 m/ - akklimatizációs ut 4400 m-ig és vissza.
- VII. 8. Prijut 11 menedékház, 5 óra - Elbrusz Ny-i csúcs, 12 óra /5633 m, II. B. nehézs./ - Prijut 11 menedékház, lemenet 3 óra.
Halmos Péter
Perge Ferenc
- VII. 11. Cseget ház - "Zöld vendéglő" /2600 m/, sátrazás.
- VII. 12. "Zöld vendéglő" - Dzsan Tugon /3991 m/, felmáshzás az É-i fal baloldalában, nem leirt útvonal a kalauzban /nehézs. 3 B, II-IV/ - lemáshzás a Dzsan Tugan platóra /nehézség 2 B/ - sátor, "Zöld vendéglő".
Halmos Péter
- VII. 13. "Zöld vendéglő" - Dzsan Tugan, felmáshzás az É-i fal közepén, a német kalauzban leirt útvonalon.
- VII. 16. Cseget ház - Irik Tschat alatti völgy, sátrazás.
- VII. 17. Irik Tschat völgy - Irik Tschat /4050 m, nehézs. 3 A/, csúcskorona keresztezése K-ről Ny-ra - lemáshzás a völgybe a sátorhoz.
- VII. 18. Irik Tschat alatti völgy - Cseget ház.
Halmos Péter
Perge Ferenc
- VII. 19. Cseget ház - Nakra Tau É-i fala alá /kb. 2600 m/, ott sátrazás.
- VII. 20. A sátrazás helyétől felmáshzás a Nakra Tau É-i fala, Tyuhonorov pillérének tetejéig /4000 m/.
Halmos Péter
Perge Ferenc
és három magyar nem MFT tag

A Tyuhanov pillér tetejéről - csúcsgerincen - Nakra Tau csúcsa /4277 m/, az egész útvonal nehézsége 4a,

II-IV. Rosszul biztosítható közet, az út 1/3-a jég és firn, 2/3-a szikla. - a csúcsgerincen vissza a pillér tetejéig.

Halmos Péter és
két magyar nem MFT tag

A pillér tetejéről lemászás a Nakra Tauról

Halmos Péter
Perge Ferenc és
három magyar nem MFT tag

x x x

C. Alkér András - Pogácsás György írása

PAMIR '78 - Nemzetközi Hegymászótábor

Előzmények

1967 és 1978 között 11 alkalommal rendezték meg a Szovjet-unióban a pamíri nemzetközi alpinista tábort. Magyarországot öt alkalommal képviselték hegymászók.

1967-ben 5 fős csoport, ebből két fő /Honfi Tivadar, Tátrai Ruppert/ megmászta a Lenin-csúcsot /7134 m/,

1969-ben Sztrákos Kátoly, Holler Huba járt a Lenin-csúcson /7134 m/,

1972-ben a kiküldött öt fős csoportból négyen feljutottak a Pamír-fennsíkra /6000 m fölé/, majd a csoport többi tagjának kidőlése után Holler Huba - román hegymászókhöz csatlakozva - elérte a Kommunizmus csúcsot /7495 m/,

1977-ben hosszú szünet után Holler Huba és Németh Károly tesz kísérletet a Lenin-csúccsal. Némethnek sikerül feljutni, Holler tüdőgyulladást kap a II táborban, és még időben visszavonul,

1978-ban a Szovjet Alpin Szövetség nyolc fős csoportot hívott meg.

A Pamir '78-ra az 1977. évi Országos Hegymászó Értekezleten nevezték jelöltjeiket az egyesületek. A csoport összetételét 1978. júniusában hirdették ki. A részvételi költség 30.000.- Ft volt személyenként.

A magyar csapat tagjai:	Alkér András	FTSK, MFT
	Berzi László	FTSK
	Kónya Lajos	VMSK
	Neidenbach Ákos	Energia Vasas, MFT
	Németh Károly	VMSK
	Pogácsás György	FTSK, MFT
	Szabadka Péter	OSC
	Szabó István	FTSK

A résztvevők az OTSH szervezésében szolgálati útlevelel utaztak. Az útleveleket július elsején kellett leadni, ami a késői csapathirdetéssel együtt megnehezítette a felkészülést; nem volt már más lehetőség, csak a hazai mászóiskolák.

Felkészülés

A magyar csapat tagjai több alkalommal tartottak hosszabb megbeszélést, egyeztették e felkészülési és mászási terveket, összeállították a várhatóan szükséges felszerelések és élelmiszerek jegyzékét. Ezek előteremtésében minden résztvevő az anyaegyesületére támaszkodott.

Többnapos közös edzőtúrákat szerveztünk a Pilisbe, melyek célja elsősorban az összeszkokás volt, és az erőnléti állapot felmérése. A túrák - melyeken a Pamírosokon kívül más hegymászók is résztvettek - egyértelműen eredményesek voltak, és megalapozták a későbbi jó együttműködést. Sára György, az Excelsior edzője külön edzéstervet dolgozott ki a pamíri felkészüléshez, amelyet ugyan csak részben sikerült végrehajtani, de így is előnyös hatású volt a 4-6000 m közötti mászásoknál.

A felszerelés 30%-ban kiváló volt a 7000 m feletti magasságokban is, 30%-uk megfelelő, 40% alig-alig elfogadható. A hegyen felépítendő öt táborhoz mindössze két jó sátrunk volt. Három táborban cseh és lengyel szilon sátrak használatára kényszerültünk. Egy többnapos hóvihár esetén valószínűleg fel kellett volna adni a csúcstámadást.

Utazás

1978. július 18-án indult repülőgépünk a Ferihegyről. Moszkvában vendégszerető fogadtatás után Osztankinóban, a Hotel Altajban szállásoltak el bennünket. Másfél nap alatt közel száz fő gyűlekezett össze a szállóban /NDK, lengyel, cseh, osztrák és magyar csoport/. Július 20-án este Domodevóból indulva 6 órát repültünk Osba. A repülőtéren egyenruhás úttörők virágcsokorral fogadtak bennünket, majd kis Jak-40-es sugárhajtású gépekbe szállva átrepültünk a Pamír északi előhegyein, és az Iszik-Kul folyó völgyében, Darout-Kurga falucska mellett landoltunk. Ponyvás teherautókon, 6 órás rázkódás után megérkeztünk a Lenin-gleccser

végmorénája alatti mezőn, 3500 m magasságban felállított Asik-Tas nevű táborba. A viszonyokat jobban ismerő cseh és német hegymászók jól záródó orkán ruhákat öltöttek magukra védelmül a por ellen. Fürdés, orvosi vizsgálat után másnap volt az ünnepélyes megnyitó, ahol 14 nemzet zászlaját vonták fel a tábor közepén álló árbócokra. Az üdvözlő beszédekre a csapatvezetők válaszoltak, majd átadták a csapatok ajándékait a Szovjet Hegymászószövetséget, a Kirgiz SzSzk Sporttanácsát és a Szovjetúnió Sportkomitéjét képviselő sportvezetőknek.

A Lenin-csúcs alatti táborban mindössze 10 napra lehetett élelmiszert vételezni, személyenként napi 6 Rb értékben. Az élelmiszerek jelentős részéből - mazsola, aszalt szilva, csokoládé, kaviár, tőkehal-máj - igen szűk személyi kvótákat állapítottak meg. A Lenin-tábor elhagyása után további élelmiszer-felvételre nem volt lehetőségünk, ellentétben a Lenin-táborban kapott információkkal. A tavalyi kaukázusi tapasztalatok alapján a Magyarországról nagyobb mennyiségben kivitt élelmiszerek nélkül sokkal nehezebb lett volna elérni a csúcsot. Rossz minőségű benzinhoz pl. csak bonyolult tárgyalások után jutottunk.

1978. július 23-án, felszerelésünkkel együtt, helikopterrel átrepültünk a Kommunizmus-csúcs alatti Fortamblek-gleccser táborba.

Edző- és akklimatizációs időszak

A Fortamblek-gleccser oldalmorénáján, 4000 m magasságban fekvő táborban 3-személyes lengyel sátrakban laktunk, ahol szűkösen bár, de volt hely a felszerelés számára is. Az élelmiszerek tárolására saját sátraink közül vertünk fel raktársátrakat.

Naponta háromszor kaptunk ellátást a tábor közepén felállított szabadtéri étkezőben. Az ételnek elsősorban gersli, káposzta, krumpli, halkonzerv, tea, lekvár és birka húsból állt. Ha helikopter érkezett, friss paradicsomot, uborkát, dinnyét és szőlőt is kaptunk.

VII. 24-én hatan edzőtúrára indultunk a Peak Szulovjev oldalába. Jó iramban 4600 m magasba kapaszkodtunk a nem túl nehéz hegyoldalban, majd visszatértünk a táborba. Neidenbach Ákos és Kónya Lajos hegyibetegség miatt nem vett részt a túrán.

Újabb orvosi vizsgálat után, 25-én indultunk öten a Pamír-fennsíkra vezető IV-es nehézségű Buroveszky-pillér megmászására. Az első nap, 25 kg-os zsákokkal átkeltünk a Fortamblek-gleccseren, és igen lassan haladva megmásztuk a pillér alsó, könnyebb részét. 4600 m magasságban elértük a pillér jéggel borított szakaszát, a következő 200 m az erős kőhullás, a megrongálódott régi perlon kötelek és az egyre ritkább levegő miatt erősen igénybevett bennünket. A jeges szakasz végét elérve Szabadka, Berzi

Szabó bivakoláshoz készülődött, Alkér és Pogácsás pedig a fel-
szállított készleteket elraktározva levonult a hegyről. Más-
nap a táborban pihenőnap; a fenti csapat 5000 m-en felállítot-
ta az I. tábor. Németh és Neidenbach korai indulással és köny-
nyű zsákokkal bivak nélkül eléri az I. tábor, fent alszanak
és másnap visszatérnek.

A felépítés szakaszai

Ebben az időszakban a következő feladataink voltak:

- a Platóra vezető útvonal felderítése,
- akklimatizálódás 6000 m-re,
- a II. tábor felállítása a Parsutyisztov-csúcs mögött,
- a repülőről a Plató szélén /6200 m/ ledobott tartalék élel-
miszer és felszerelés elszállítása,
- a Plató túlsó szélén a III. tábor /6000 m/ létesítése.

A ledobandó depó anyagát összekészítve, VII. 27-én Alkér, Kónya,
Pogácsás elindul a II. tábor felállítására. Hátizsákjaink 20-
25 kg súlyúak. Délután a jégmezőn rossz idő jön, romlanak a lá-
tási viszonyok. Erős hóesésben bivak 4800 m-en. Nehéz volt az
utolsó lo kötélhossz, a nagy jégmezőt az erős köhullás miatt
/amely a ködben fokozottan veszélyes volt/ jobbról próbáltuk
kerülni. Az utolsó szakaszon a hulló kövek leszakították a ta-
valyi és tavalyelőtti fix köteleket, így egy kitett, jeges be-
vágásban, majd az azt lezáró áthajló falacsán keresztül mászt-
unk fel /V-ös fokozat/.

Nehéz éjszaka a jeges vállon. Nincs hely a sálrak felállításá-
ra. Erős légszomjjal küzdve a hóviharban bivakzsák nélkül biva-
koltunk. Másnap megmásztuk a hátralévő sziklafelszökéket, és ko-
ra délelőtt elértük az I. tábor /5000 m/. Egy benzinfűző fel-
robbanásánál összeégett orosz hegymászó leszállítását figyelve
elhatároztuk, hogy egy esetleges mentéshez csak végszükség e-
setén vesszük igénybe az oroszok segítségét. Alvás az I. tábor-
ban.

VII. 29. A felső csapat lemegy a 4600 m-en hagyott depóért.
Lent találkozik a feljebb jöve Szabadka, Németh, Berzi, Szabó
összetételű csapattal. Együtt felvonulás az I. táborba, 5000 m-
re. Másnap a csapat nagyobb része pihenőnapot tart az I. tá-
borban.

Pogácsás György, Peter Mizicko pozsonyi hegymászóval felderíti
a Platóra vezető utat és 6200 m-en felállítja a II. tábor.
Alkér, Kónya visszatér az alaptáborba. Helikopterről ledobják
a tartalék élelmiszert és a tartalék felszerelést - a Plató vé-
gén. VII. 31-én Pogácsás György visszatér az alaptáborba, a má-
sodik csapat felvonul a II. táborba /6200 m/.

Csúcstámadás

- VIII. 2. Alkér, Pogácsás 25 kg-os zsákkal indul az alaptáborból, megérkezik az I. táborba /5000 m/.
- VIII. 3. Alkér, Pogácsás, Szabó, Berzi eléri a II. tábor /6200 m/.
- VIII. 4. Szükségtábor a Platón, a Kirov-csúcs /6670 m/ alatt, 5900 m magasságban. A Platóra jók a látási viszonyok. A hó kásás, süppedő, a jéglejtőkön szélesek a hasadékok. Szabadka, Németh végső támadásra indul a III. táborból.
- VIII. 5. Az egész csapat együtt van a III. táborban /6000 m/. Kevés a sátor, Berzi és Pogácsás hővermet készít és abban alszik. Lehetetlen volt barlangot ásni a ritka levegőben a vékony hóréteg alatt húzódó kemény jégbe. Kevés és nem megfelelő az élelmiszerkészlet. Főleg kevés a folyadék. Csak a gázfőzők működnek, azok is rossz hatásfokkal.
- VIII. 6. Alkér a táborban marad, Németh pár száz méter után visszafordul, majd együtt visszafelé indulnak a Platón. A másik négy hegymászó kora délután eléri a IV. tábor /6500 m/. Két sátorban alszanak.
- VIII. 7. A csapat 10 órás mászás után felállítja az V. tábor 6950 m magasságban, a Dusemba-csúcson. Útközben találkoznak a Csúcson járt és lefelé botladozó cseh és kanadai alpinistákkal. Fent kevés a hálóhely és erős a hideg, nincs megfelelő élelmiszerkészlet.
- VIII. 8. Hajnali kelés. Keserves főzőgetés. Rendes étkezés nélkül. A 7 órára tervezett indulás 8 órára tolódik. Az előcsúcsról kötél nélkül ereszkedünk le. A nyeregben bekötözködünk. 7350 m-en, a csúcsfelszökés alatt, orosz hegymászókkal találkozunk, akik az északi gerincen tartanak felfelé. Óvatosan mászunk az utolsó felszökést. 1972-ben az orosz csapat itt kicsúszott tagjai mind életüket veszítették.

A két kötélpáros

BERZI LÁSZLÓ - SZABÓ ISTVÁN

POGÁCSÁS GYÖRGY - SZABADKA PÉTER

16 órakor fennáll a 7495 m-es Kommunizmus csúcson.

16.40-kor kötélbiztosítással kezdjük a lemenetelt. Az előcsúcs és a főcsúcs közötti nyeret sötétedésre érjük el. Az előcsúcsra vezető út igen nehéznek tűnik a ritka levegőben és az erős hidegben. Nem kering kellőképpen a vérünk. Lassú az energiatermelés. A kelő folyadék mennyiség hiányát egyre erősebben érezzük. Az V. táborban már csak a magyarok és az oroszok sátra áll, az amerikaiak, a japánok és a csehek levonultak. Az oroszok forró teával kínálnak és gratulálnak a csúcshoz.

VIII. 9. Levonulás a Peak Dusemba ÉK-i pillérén, majd az É-i falán. Kerülgetjük az egyre szélesedő repedéseket. Néhány óras pihenő a III. táborban, majd nekivágunk a Platónak. Közös tábor a Plató közepén a csúcson járt orosz hegymászókkal a "bivakváros" mellett /5900 m-en/.

VIII. 10. Visszatérés az alaptáborba.

Az első napokban hegyibetegségben szenvedő Kónya Lajost és Neidenbach Ákost a tábor orvosa nem engedte a csúcstámadásban résztvenni. Félt attól, hogy a 12 km hosszú Plató túloldalán kiújul a hegyibetegség vagy tüdőgyulladást kapnak. Ez esetben nincs sok esélye az élve visszatérésnek. Így halt meg 1967-ben, az első nemzetközi Pamir-expedíció során Valentyin Szulovjev. Két társunk ebből a szempontból a viszonylag veszélytelenebb Korzsenyevszkaja-csúcsot /7105 m/ kísérelte meg megmászni augusztus 1-8 között. Neidenbach 5600 m-ről visszafordult, Kónya Lajos egyedül folytatta a mászást, majd a csúcscszakaszon csatlakozva egy csehszlovák csapathoz, elérte azt.

1978. VIII. 14-én helikopterrel levonultunk a Lenin-csúcs alatti táborba, Asik-Tasba. Záróértekezlet, megbeszélések a Szovjet Alpin Szövetség képviselőivel a további együttműködésről.

VIII. 16-án utazás autóbusszal Osba a kiegészített előhegyeken keresztül, majd Osból Moszkvába. Elszállásolás a Hotel Roszrijában, városnézés, zárófogadás és a Pamir '78 munkájának értékelése. Megemlékezés a Nemzetközi Hegymászótáborban 1978. nyarán meghalt csehszlovák és osztrák alpinistákról.

1978. VIII. 18-án hazautazás repülőgéppel Budapestre.

Budapesten a Sportegészségügyi Intézet orvosai ellenőrizték re-aklimatizálódásunk folyamatát.

Értékelés

A s i k e r f ő b b t é n y e z ő i:

- A csúcson járt mindhárom FTSK-s hegymászó tagja volt az 1978. évi Atlasz-expedíciónak és ennek során közel egy hónapot töltött 3500-4000 m körüli magasságban.
- Az Atlaszban sok felszerelési tárgyat próbáltunk ki tartósan magashegyi körülmények között. Bevált táborozási és élelmezési rendet követtünk, de 6000 m felett ugrásszerűen romlott az élelmezés színvonala, nem volt elég folyadék. Gyengék voltak a főzőeszközök. Hővisszatápláló rendszert kell alkalmazni.
- Elegendő jártassággal rendelkezünk a hó- és jégmászásban, amit a téli Tátrában, az Atlasz '78 és a Kaukázus '77 során szereztünk meg.
- Jó volt a csapatmunka a táborban és a hegyen is a magyar csoporton belül, valamint a résztvevő országok hegymászói között is. Segítőkéssz, jó bajtársi légkör alakult ki közöttük. Különösen jól sikerült az együttműködés a japán, az amerikai, a cseh és az orosz csapattal.
- Az utat gondos tervezés és felkészülés előzte meg. A magassági kamrás edzéseket dr Háhn Tibor orvosvezetős vezette; Sára György /FTSK/ pedig különleges edzéstervet készített.
- Jó volt az időjárás és szerencsénk volt a kőhullásos övezetben /az amerikai és japán csapat több tagja még az I. tábor előtt feladta a küzdelmet/.

N e h é z s é g e k

- Nincs elég tapasztalatuk a 6000 m-nél magasabb hegyekben.
- Nincs kellő felszerelés. Az általunk használt a legjobbak közé tartozik az országban. A tengerektől távol eső és viszonylag száraz éghajlatú Pamírban éppen hogy elég volt a sikerhez. A monszun-övezetben fekvő magashegyekben /Karakorum, Himalája, Hindukus/, ahol sok friss hóval kell számolni, ez a felszerelés elégtelen.
- Nehezen hozzáférhető a szakirodalom. Sem kalauzok, sem szakönyvek nem álltak rendelkezésre.
- Kívánatos a nagy magasságba induló csapatok számára a jövőben közös edzőtábor szervezése a Tátrában, vagy a Juliai-Alpokban.

Javaslatok

- A Szovjet Alpin Szövetséggel és a szovjet sportegyesületekkel szorosabb kapcsolatot kellene kiépíteni, illetve a meglévőket szorosabbra fűzni.
Ennek lehetőségei:
 - valutamentes cseretúrák egyesületek között
 - delegációk kölcsönös cseréje az MTSZ-en, ill. a Szovjetúnió Sportkomitéjén keresztülA kezdő lépéseket, a kapcsolatfelvétel lehetőségeinek felderítését már megtettük. A szovjetek messzemenően készek az együttműködésre. Ezirányú konkrét javaslatainkat az érdekeltekhez a megfelelő formában eljuttattuk.
- A hiányzó magashegyi /6000 m fölötti/ "know how" megszerzése céljából, szovjet alpinista- és edzőcsapat segítségével magashegyi tanfolyam megrendezése Magyarországon. Az érdekelt sportegyesületek részéről erre van igény és anyagi fedezet.
- Minőségi felszerelések újabb beszerzési forrásainak felderítése, nagyobb mennyiségű felszerelés mielőbbi beszerzése és kipróbálása.
- A Pamírban szerzett hegymászó tapasztalatok összegyűjtése, rögzítése és terjesztése: részletes jelentések, szakcikkek és előadások formájában.
- Megalapítani a magyar hétévezresek klubját a tapasztalatok megvitatása és értékelése céljából.

D. MAGAS TÁTRA főgerince - Alpesi Rózsa expedíciója

Az Energia Vasas Sportegyesület "Alpesi Rózsa" hegymászó szakosztálya megszervezte a Magas Tátra főgerincének folyamatos végigmászását. - A gerincen mászó kötélpáros tagjait időnként váltották. A gerincsoportot két völgycsoport szolgálta ki, akik a megbeszélte helyeken sátorral, meleg étellel, száraz ruhával és kötéllel várták a gerinceseket. Az összlétszám 17 fő volt.

F e l k é s z ü l é s

Az "Alpesi Rózsa" számos fiatal tagját felkészítette arra a feladatra, hogy mint a völgycsoportban tevékenykedő, teljes helyi ismerettel rendelkezék. E célból edző és gyakorló bejárásokat végeztek. Ezek közül csak az MFT tagokat és útjait soroljuk fel.

- III. 4. Poprádi tó /1513 m/ - Jeges tó /1956 m/ - Keleti Vas-
kapu hágó /2256 m/ - Jegestavi hágó /2333 m/ - Poprá-
di tó. Kiváló hó- és látási viszonyok.
- IV. 28. Ótátrafüredi villamosmegálló /1000 m/ - Tarajka /1300
m/ - Kamzik ház /bivak/.
- IV. 29. Kamzik ház /1300 m/ - Kis Tarpataki völgy - Téry ház
/2016 m/ - Öttavi Katlan. Tiszta, ködmentes idő délután-
ra. Hőmérséklet: 0 - +2° C.
- IV. 30. Öttavi Katlan - Téry ház /2016 m/ - Kis Tarpataki völgy
- Tarajka /1300 m/ - Ótátrafüredi villamosmegálló
/1000 m/. Melegfront betörés következtében erős fel-
melegedés és eső. Hőmérséklet: +2 - +8° C. A Téry ház
gondnoka nem adott szállást egy éjszakára sem, ezért
29-én az Öttó katlanban bivakoltak.

x x x

- VII. 2. Jamski tói /1444 m/ hegymászó tábor - Furkota völgy -
Furkota hágó /2277 m/ - Furkota csúcs /2405 m/ - Triu-
metál /2431 m/ - Hrubó gerinc - Felső Terianszko csor-
ba - Terianszko torony /2370 m/ - Felső Terianszko tó
/2125 m/ bivak. III. nehézségű gerincmászás a Hrubó
gerincen. Ködös, hűvös idő, 10 órát tartó havaseső.
szél. Hőmérséklet: -3 - +1° C. Éjszaka erős lehűlés
/-10 C/ következtében minden lejegesedett.
- VII. 3. Felső Terianszko tó /2125 m/ - Alsó Terianszko tó
/1947 m/ - Nefcer völgy - Koprova völgy - Zawory hágó
/1879 m/ - Gladki hágó /1994 m/ - Zawory hágó - Kopro-
va völgy - Rasu kapitány háza - Jamski tó /1444 m/ -
Derült, száraz, szeles idő.

- VII. 4. Jamski tó/1444 m/ hegymászó tábor - Csorbató - Poprádi tó - Wachterka - Békás tavak /1920 m/ - Hunfalvy-hágó alatti menedékház /2250 m/ - Hunfalvy hágó - Tengerszem csúcs /2496 m/, majd ugyanezen útvonalon vissza a Jamski tóhoz. Ködös idő, hőmérséklet -2 - +12° C.
- VII. 6. Jamski tó /1444 m/ hegymászó tábor - Csorbató - Ótátrafüred /villamossal/ - Tarajka - Kamzik ház - Kanalastorma tó /1833 m/ - Hosszú tó /1886 m/ - Rabló menedékház /1886 m/ - Kitaibel tavak /1910 m/ - Fuchs tó /2005 m/ - Metélőhagymás tavak /2025 m/ - Vadászlejtő horhos /2360 m/ és vissza a Jamski tó hegymászó táborba. Napos, száraz idő, hőmérséklet: -2 - +6° C.

Csanádi Sándor
Szathmáry Imre

x x x

G e r i n c m á s z ó k e l l á t á s a

A Kopa-hágótól a Liliowe-hágóig terjedő Magas-Tátra főgerinc mászása szeptember 4-én kezdődött.

Az alábbi összeállítás a völgycsoportok tagjai által 30 kg-os teherrel bejárt útvonalakat közli.

- IX. 4. Tarajka /1300 m/ - Kis Tarpataki völgy - Téry ház /2016 m/ - Öttavi Katlan - bivak a Jégvölgyi-csorba alatt /2200 m/. Az Öttavi Katlan és a gerincek hőtakaró alatt, Napsütéses, szélcsendes idő, erős éjszakai lehűlés. Napi hőmérséklet: -5 - +5° C.
- IX. 5. Öttavi Katlan - Téry ház /2016 m/ - Kis Tarpataki völgy - Tarajka /1300 m/. Derült, napfényes idő. Hőmérséklet: -2 - +8° C.
- IX. 7. Tátraszéplak /1050 m/ - Sziléziai ház /1670 m/ - Batizfalvi tó /1879 m/ - Batizfalvi völgy - bivak a Jéggestavi-csorba alatt /2200 m/ - Batizfalvi tó /1879 m/ - Felső Hági /1100 m/ - Ótátrafüred - Tátralomnic - EUROCAMP. Erős olvadás, meleg idő, egésznapos szélcsend. A Gerlahfalvi csúcs - különösen a Fehér fal környékén - erős "jégbombákkal" szórja a völgycsoport útvonalát. Hőmérséklet: 0 - +10° C.
- IX. 7. Menguszfalvi-völgyi Hegymászótábor /1350 m/ - Poprádi tó /1513 m/ - Omladék völgy - Ruman tó /2020 m/ - Ganek-rés /2388 m/ - harántozás a Ganek-réstől a Sár-

kányfal csorbáig a gerinc-vonulat alatt - Omladék-
völgy - Poprádi tó - Hegymászótábor /1350 m/.

- IX. 8. Menguszfalvi-völgyi hegymászótábor /1350 m/ - Poprádi tó /1515 m/ - Menguszfalvi-völgy - Békás tavak /1920 m/ - Hunfalvy-hágó alatti menedékház /1920 m/ - Hunfalvy-hágó /2343 m/ - Menedékház /szállás/. Reggel tiszta idő, 13 óra után növekvő felhőzet, erősödő, 16 óra után viharos szél. 2000 m felett minden felhőben.
- IX. 9. Menedékház - Hunfalvy-hágó /2343 m/ - Csehtavi katlan - Poprádtavi ház - Menguszfalvi-völgyi hegymászótábor /1350 m/. Reggel viharos szél, minden felhőben, sziklákon 1,5 cm-es vízjég. A Hunfalvy-hágótól az egyébként CH-s gondozott út kb. III. nehézségűvé vált. 12 órától csillogó napsütés.
- IX. 12. Menguszfalvi-völgyi hegymászótábor /1350 m/ - Poprádi tó /1515 m/ - Menguszfalvi völgy - Békás tavak /1920 m/ - Hunfalvy-hágó alatti menedékház /2250 m/ /szállás/ Délelőtt napsütés, némi esővel. Délután felhőbe burkolózik a hegy, viharos szél, erős hóesés. Hőmérséklet: -2 - +5° C.
- IX. 13. Menedékház /2250 m/ - Békás tavak - Menguszfalvi völgy - Poprádi tó - Menguszfalvi-völgyi hegymászótábor /1350 m/. Délelőtt sűrű köd, erős szél. 12 órától erős napsütés, tiszta idő. Hőmérséklet: -3 - +2° C.
- IX. 15. Podbansko /950 m/ - Ticha-patak - Koprova völgy - Szmrecsini völgy - Alsó Szmrecsini tó /1674 m/ - Felső Szmrecsini tó /1720 m/ - Chalubinski kapu /2033 m/ - Piargova völgyecske /bivak/. Egész nap sűrű köd, állandó erős eső. Naplementekor kb. 1 órára kitisztult az idő. Hőmérséklet: +2 - +8° C.
- IX. 16. Piargova völgyecske /2000 m/ - Szmrecsini tavak - Zawory hágó /1879 m/ - Liljowe hágó /1952 m/ - Zawory hágó Koprova völgy - Podbansko /950 m/. Szeles, felhős idő, enyhe köd. Hőmérséklet: -2 - +6° C.

Csanády Sándor
Szathmáry Imre

x x x

ő g e r i n c m á s z á s

A Magas Tátrában a főgerinc mászásának ideje alatt rendkívül rossz, szinte teljes mértékben téli körülmények uralkodtak.

Mégis az expedíció gondos előkészítése és körültekintő végrehajtása sikerre vezetett. A főgerincet a kötélpáros 8 tiszta mászónap alatt befejezte. Néhány közbeeső nap sűrű köd miatt várakozással telt el.

Az expedíció vezetője és egyben a gerinccsoportnak is tagja, Neidenbach Ákos a Kopa hágó - Jégvölgyi csorba - Lengyel nyereg - Jegestavi csorba - Ganek-rés - Hunfalvi hágó - Chalubinski kapu - Liliowe hágó főgerinc nyolc napi szakasza közül hatot kötélpárosban végigmászott, csak a Jegestavi csorba és Hunfalvi hágó közötti két szakaszt nem.

HEGYES TORONY – DÉLI FAL

III. RÉSZ

HEGYMÁSZÓ KÖZÉLET

HEGYMÁSZÓ KÖZÉLET

H a z a i események

A Magyar Természetbarát Szövetség HEGYMÁSZÓ BIZOTTSÁGA fogja és hangolja össze a szakosztályok munkáját. A bizottság vezetője változatlanul Skerletz Iván, titkára Gábor Zoltán.

- Sziklamászó verseny

Ebben a kérdésben - bár a TV és rádió többször is hírt adott ilyen versenyekről - az MTSZ Elnökségének az az elvi állásfoglalása, hogy nem ellenzi, ha a klubok szilamászó versenyt szerveznek, de szövetségi rendezvényként nem engedélyezi.

- Hegymászó igazolvány

1978-ban került először kiadásra. December 5-ig 332 db-ot állítottak ki. A magyar és az angol nyelvű lapocska azt igazolja, hogy tulajdonosa a MAGYAR HEGYMÁSZÓ KLUB, és ezen keresztül az UIAA, vagyis a Nemzetközi Alpinszövetség tagja. Az igazolvány külföldön nem jogosít kedvezményre. Hazai vonatkozásban viszont a HEGYMÁSZÓ című folyóiratot csak azok kaphatják, akiknek ilyen igazolványuk van.

- A "Hegymászó"

változatlanul ú.n. "nem időszaki" kiadvány, ezért sem előfizetni, sem lapárusi forgalomban kapni nem lehet.

- Díszoklevél

A Magyar Természetbarát Szövetség 1978. február 20-1 ülésén a Szövetség három legjobb bizottsága egyikeként a HEGYMÁSZÓ BIZOTTSÁG is oklevelet kapott.

- Kitüntetés

Gábor Zoltán, a HB titkára november 7-én kiváló társadalmi munkájáért tárca kitüntetésben részesült, ehhez ezúton is gratulálunk.

- Tavaszi találkozó

Fehérvárlápnán került megrendezésre. Ez volt az első, amin külföldi vendégek is részt vettek. Az esős idő nem nagyon kedvezett a népes táborozásnak. A rendezést, nagy körültekintéssel a miskolci MEAFC bonyolította. Arról azonban sajnos nem tehet, hogy bizonyos szakosztályok képtelenek a szakmai oktatáson kívül elfogadható és közösségbe illő magatartásra is nevelni tagjaikat.

- Őszi találkozó

A Felsőtárkányban tervezett összejövetel szállás gondok miatt elmaradt.

- Országos értekezlet

december 9-én volt a Szövetségben. Tájékoztatást adtak arról, hogy

- az év folyamán újabb magyar hegymászók jutottak 7000 m fölé, mégpedig

a Kommunizmus csúcsra, 7495 m

Berzi László
Pogácsás György
Szabadka Péter
Szabó István

a Korzsenyevszkoj csúcsra, 7105 m

Kónya Lajos

- újra megalakult a Budapesti Természetbarát Szövetség Hegymászó Bizottsága, Farkas György vezetésével

- a pontozási rendszert szakáganként - szikla, homokkő, jég - tovább kell finomítani

- a miskolci hegymászók kiváltak a MEAFC-ból, és 1978. november 22-én önálló egyesületté alakultak. A Miskolci Alpin Club elnöke Bánhidi István, helyettese Kisgyörgy Adám.

- Élőárda

Vezetője Lakatos János. A pontozásos hegymászó-teljesítmények alapján az 1978. évi ranglista a következő:

f é r f i

név	egyesület	pontszám	utak száma
1. Krafft Walter dr	FTSK	1017,5	36
2. Decsi István	V. Meteor	897	21
3. Berecz Gábor	BSE	825	26
4. Berán János	V. Meteor	810,5	27
5. Vörös László	V. Meteor	806	28
6. Dékány Péter	OSC	774	24
7. Kiszely György	V. Meteor	697	19
8. Szabó László	MEAFC	688	
9. Ozsváth Attila	V. Meteor	652,5	
10. Szálkai István	MEAFC	617	
11. Kókai Balázs	V. Meteor	607,5	25
12. Nagy Sándor	OSC	576	
13. Kálló Antal dr	FTSK	532	
Szabadka Péter pontszáma		217,5 és a Kommunizmus- csúcs	

n ő

1. Rózsavölgyi Hilda	OSC	288
2. Marek Eszter	V. Meteor	225

- Kilencven éve alakult meg a Magyar Túrlista Egyesület

Erről a nevezetes évfordulóról nem lehet az elődök és utódok nélkül megemlékezni.

1873. Döllér Antal felszólította barátait, hogy a "szendergő egyleti tervet" újra élessze.

Döllér lelkes hegyi ember volt, akinek a munkáját erélyesség és találékonyság jellemezte. Így azután a Magyarországi Kárpát Egyesület régvárt szerencsés megszületése az ő nevéhez fűződik.

Ő adta ki a III. Felhívást, ami így kezdődik: "A természet nagyszerűsége különös vonzerővel bír és hat az ember kebelére". A felhívás nyomán határozták el a megalakulást. Alapszabály tervezet készült és 1873. aug. 10-én 250 fős taglétszámmal és 600 Ft induló tőkével megalakult az MKE. Színhely: TÁTRAFÜRED. Tanúként ott állt a Nagyszalóki és a Lomnici csúcs.

15 évvel később, 1888 szeptember 24-én vasárnap nevezetes elhatározás született a PILISSZENTKERESZT-i Klostrom kertben. Egy összeszokott kis túrázó együttes:

dr Téry Ödön, orvos

dr Thirring Gusztáv, főv. statisztikai hiv.

dr Ballagi Aladár, egyetemi tanár

Budaváry János, szentkereszti plébános

Matyók Bence, járásbíró

Prokop Géza, közalapítványi erdész

elhatározta, hogy egyesületet alapít. Az elhatározás nyomán még abban az esztendőben december 28-án 273 taggal megalakult az MKE Budapesti osztálya.

Első elnöke

EÖTVÖS LORÁND

alelnöke

LÓCZY LAJOS

ügyv. alelnöke

Téry Ödön

titkára

Thirring Gusztáv lett.

"Nagy idősk, nagy emberek".

Ebből az MKE-ből vált ki és lett önálló 1891-ben a Magyar Túrlista Egyesület. Ez az országos szervezet nagyon sokat tett a túristaságért. Útjelzései, házai, kilátói közül sok megrokkant vagy el is enyészett, de köz- és magánkönyvtárak becsben tartják és a mai vándorok is hasznosan forgatják az MTE kiadásában megjelent Túrlisták Lapját.

A túristaság ősi családfája további hajtást hozott. A Magyar Túrlista Egyesület Egyetemi Osztálya 1908-ban kivált és megalakult a BETE. Ezzel, ha néhány évtizedes megszakítással is, de

eljutottunk napjainkhoz, és ahhoz az együtteshez, amelyik a jelen Beszámolót összeállította.

Ezekre az eseményekre gondolunk a kilencvenedik évforduló alkalmából.

ISMERTETŐ AZ ÚJ TURISTATÉRKÉPEKRŐL - írta: Mohr Miklós

T é r k é p k i a d á s

A Kartográfiai Vállalatot 1954 decemberében alapították. Az alapítólevél szerint a vállalat feladata - többek között - a turisztikai térképek szerkesztése, összeállítása, sokszorosítása és kiadása, valamint a már kiadott térképek anyagának őrzése és kezelése. Az első sorozat 1956-ban, a második 1957-től, a harmadik 1963-tól került kiadásra. Az 1956-os termés volt a leggyengébb, ezért nem is folytatták a kiadását. Azóta egyes lapok két változatban is megjelentek, és volt, amikor az első volt a jobb. Egységességről sajnos szó sem lehetett. Ennek hiánya nemcsak a jelkulcsra, hanem a méretarányra, tartalomra és külalakra egyaránt jellemző. Ezeket az úgynevezett "modern" turistatérképeket sok támadás érte, ugyanis sem a domborzatábrázolásuk, sem a síkrajzuk nem volt megfelelő. Bár a helyzet közel hasonló, vagy még rosszabb a szomszédos országokban is, ez számunkra sem magyarázatul, sem vizsgáztatásul nem szolgál.

Köztudott, hogy a térképkiadásban a katonai szempontok erős megkötést jelentenek. Az azonban nem érthető, hogy a rendelkezésre álló kereten belül miért nem éri el a térképkiadás a felső minőségi határt. Ezért az alacsony szintért a Kartográfiai Vállalaton kívül sajnos felelős a Magyar Természetbarát Szövetség és a hazai túristák széles táborá is.

Az új térképek készítése és kiadása "A mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter az államtitkot és szolgálati titkot nem tartalmazó térképek készítéséről szóló 15/1973 /XI. 28./ MÉM számú rendelete" alapján indult meg. Ezek a térképek a következők: 1:300 000-es ország; 1:150 000-es megyei; 1:20 000-es kistáji /topográfiai oktató- vagy sporttérkép/; 1:20 000, 1:30 000, 1:40 000, 1:60 000, 1:80 000-es turistatérkép /körzeti térkép/. 1976-ban már jelentek meg közlemények az új térképekről: a Turista Magazin 1976/1, 1976/12, Magyar Nemzet 1976. jún. 11. számában. A Kartográfiai Vállalat 1977-es kiadványjegyzéke már fel is sorolja a tervezett lapokat: 21 tájegység 23 lapon, 5 vízisporttérkép, 12 kistáj-térkép, valamint a 19 megyei térkép, az ország 1:3000 000-es térképe, valamint az új térképek jelkulcsa. 1978-ban szaporodtak a közlemények, de csak az Élet és Tudomány november 10-i számában olvasható megfelelő tájékoztatás. Az egyéb források elég szűkszavúak, illetve a TM még pontatlan is /Népszabadság, 1978. máj. 26, Geodézia és Kartográ-

fia, 1978/3, 4, 6, száma, Túrista Magazin 1978/1, 4, 9, 11, 12, 1979/1./ . Kár, hogy nem jelent meg eddig egy részletes és pontos képanyagot is tartalmazó közlemény erről a témáról. Miért kell egy természetjárónak minden napilapot és a folyóiratokat is átnéznie, hogy a térképek kérdésében tájékozott legyen?

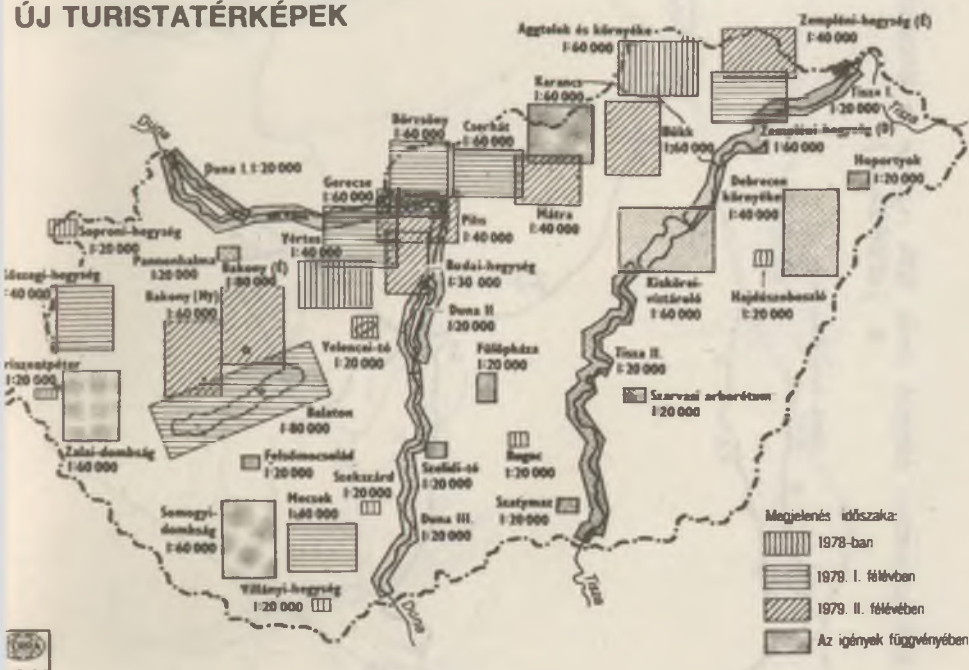
T ú r i s t a t é r k é p e k

Az eddig megjelent ismertetések, bírálatok, szóbeli tájékoztatások és a szerző vizsgálódásai alapján a következők mondhatók el az új túristatérképekről:

- a kivágatok határai elég önkényesek, sok kritikát fognak kiváltani. Több esetben hiányzik a szükséges átfedés. Lemaradnak viszont a régi térképekről ismert részek. Egyes "fehér foltok" megmaradnak, sőt a fenti okok miatt újak is keletkeznek. Éppen ezért a régi rossz térképekből is megfelelő készletet kell beszerezni, mert az új lapok megjelenése után új kiadás nem készül a régiekből, s a meglévő készlet természetesen kiárusításra kerül. Az országhatáron túli területeket az új térképek nem ábrázolják.
- Azonkívül, hogy a főtrékepeken az alapszintköz továbbra is 50 m, lehetőség van felező és kiegészítő szintvonalak alkalmazására is. A melléktérképek alapszintköze 10 m. Ha a régi és új lapokat egymással összehasonlítjuk, akkor látható, hogy a régiek mennyire gyengék. Jelen viszonyok között a domborzatábrázolásról a legnehezebb tárgyilagos kritikát mondani, csak részleges összehasonlításokra van mód. A 30-as évek "piros" térképeinek a domborzatrajza sem minden esetben állja meg a helyét, ugyanis az akkor éppen rendelkezésre álló felmérés anyagát adták közre.
- A jelzett utak pontosabban vannak feltüntetve, de egyesek továbbra is hiányoznak. A jelzetlen utakból is több van feltüntetve, mint a régi térképeken. Minden olyan jelzetlen utat célszerű azonban feltüntetni, amelyik különösebb érdekességet kínál. Síkrajzi szempontból is jobbak az új térképek a régieknél, bár korántsem hibátlanok.
- Az öt méretarány túlzott, talán három használata is elég lett volna. A Bakony és a Zempléni-hegység 2-2 lapon fog megjelenni, de az egyes részek eltérő méretarányúak, s ez már célszerűtlen megoldás.
- Külföldi példák alapján a hátoldalon mini útikalauz található, ami igen hasznos, hiszen több mint tíz év is eltelik, míg egyes területekről útikalauz is megjelenik.
- A térképek lektorálását a Magyar Természetbarát Szövetség Térkép Albizottsága végzi, alkalmanként felkért külső munkatársakkal.
- A kívánt egységesség a külalakra, a tratalomra, a jelkulcsra vonatkozik. Az egyes lapok színvonala viszont messze van ettől.

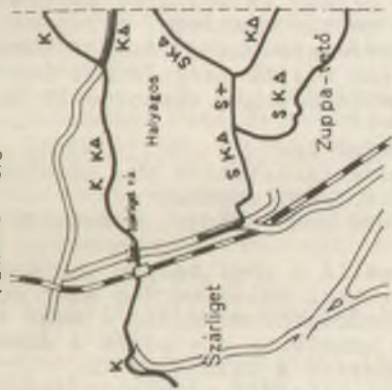
- A papír minősége nem sokat, a térképek ára viszont annál többet változott. Mennyibe fog majd ezután egy térképes útikalauz kerülni?
- Az új egységes sorozatot másképpen kellett volna útra bocsátani. Egy terület feldolgozása többféle módon történik. A kész lapok részletes elemzése után a legjobb változat mellett döntve kellene a sorozat kiadását megkezdeni.
- Eddig a kiadást bizonyos óvatosság jellemezte. A példányszám 5 és 10.000 között ingadozott. Kivétel csak a Balaton, ami 35.000 példányban jelent meg.
- A megjelenés bizonytalansága miatt külön gondot okoznak azok a lapok, melyek az Élet és Tudomány 1978. november 10-i számában "az igények függvényében" /1. ábra/, illetve a MÉM Információs Központja által kiadott "Új térképek" c. füzetben

ÚJ TURISTATÉRKÉPEK

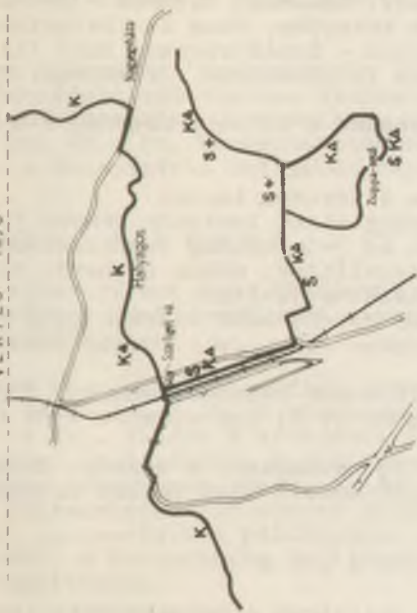

1. ábra

VÉRTES 1976

VÉRTES 1978

GERECSE 1979

mint "1979. után megjelenő turistatérképek" szerepelnek, és többségükben fehér foltokat tüntetnének el. Ezek a lapok: Zalai-dombság - Göcsej, Somogyi-dombság, Karancs - Kis-bükk, Kisköre víztározó, Debrecen környéke, Duna I. /Szigetköz - Esztergom/, Duna II. /Esztergom - Dunaújváros/, Duna III. /Dunaújváros - Mohács/, Tisza I. /Kisvárdá - Kisköre/, Tisza II. /Kisköre - Szeged/.

- A tervezett megjelenéssel szemben a Kőszegi hegység s a Mecsek máris késésben vannak.

Néhány észrevétel a soproni és a vértesi lapra:

- a soproni lapról a melléktérkép miatt lemaradt néhány jelzett út. Ha a melléktérképet és - a később ismerttetendő - levelezőlap-térképet összehasonlítjuk, akkor látható, hogy a melléktérkép síkrajzát még lehetne javítani.
- A vértesi lap nyugati részén, Mór-Csókakő vidékén az a bizonyos "Török sánc" nem síugrósánc /180. jel/, hanem földsánc /179. jel/.
- Oroszlány-Felsőtelepet már 1974-ben lebontották, ami a régi térképeken is nyomon követhető; az új lap szerint újra felépült!
- A Zuppa környéki jelzések elég zavarosak, a térképi ábrázolásuk szintén, mint azt az itt közölt négy vázlat is mutatja /1. 104-105. old./.

M a g y a r o r s z á g t é r k é p e k

Az új térképrendszer egységes jelkulcsa a Magyarország 1:300000, a megyék 1:150 000 és a turistaterületek különböző méretarányú térképeihez 1978. augusztusban jelent meg. Tartalmaz 197 jelet, írás- és térképmintákat. Ára 55.- Ft, példányszáma 4.000.

A térképek első csoportja - az ország 19 megyéjét ábrázoló térképsorozat - 1977. decemberben került kiadásra. A lapokat 2000-2000 példányban, 1:150 000-es méretarányban, rossz minőségű papíron, egységesen 45.- Ft-os áron hozták forgalomba. Leginkább a Kartográfia boltjában és a Térképboltban szerezhetők be.

Néhány észrevétel a megye térképekhez:

- az egymással határos megyék csatlakoztatása nem hézagmentes,
- az erdőhatárok ábrázolása pontosabb lehetne,
- Bács-Kiskun: hiányzik a gemenci erdő zöldje, a színből csak a tolnai résznek jutott,
- Pest: Ócsai-szőlők vasúti megálló a régi helyén van ábrázolva, az új megálló Inárcshoz sokkal közelebb van mint Ócsához,
- Vas: hiányzik az ikervári erőműcsatorna, pedig a Rába vize inkább ebben folyik; Pankasz közelében egy patak a semmibe fut, pedig a kistáj-térkép szerint a Zalába ömlik.
- Tolna: a 6-os út Dunaföldvárát kikerülő szakaszát sem az autótatlasz, sem ez a térkép nem ábrázolja.

E sorozat enyhít a "fehér foltok" fehérségén, de a lapok nagysága, magas ára és a papír minősége miatt tűrara vinni nem ajánlatos.

A megye sorozat a "Magyarország földrajzinév-tára II" füzeteiben módosított változatban kiadásra kerül. 1978. decemberben megjelent Veszprém, Vas, Zala és Győr-Sopron megye. Példányszám: 1500, ár: 48.- Ft. Térképbarátoknak hasznos a beszerzése. Elsősorban a Kartográfia boltjában kapható.

"T á j f u t ó t é r k é p e k"

Két sorozat jelent meg. Mindkettő a Magyar Tájékoztató Futó Szövetségnek köszönhető, ami ezekhez a kiadásokhoz az anyagokat biztosította.

A kistáj térképek topográfiai oktató- vagy sporttérkép megnevezéssel is szerepelnek. E térképek a jelzett túristautakat nem tüntetik fel. Sajnos a kivágatok itt sem mindig szerencsések, Szársomlyó kivételével. A sorozat első három lapja 1978. szeptemberben jelent meg. Ezek: Hajdúszoboszló, Őriszentpéter-Pankasz, Szársomlyó. 1:20 000-es méretarányban, 10 m-es alapszintközellel, 10.000-10.000 példányban. Áruk 6.- Ft. Beszerezhető a MTFSZ-nél, a Kartográfia boltjában és a területileg illetékes könyvesboltokban.

A térképes levelezőlapok - a tájfutás, a tájékozódás megszerettetését tűzte ki célul. Mottó: "A láb mindig kéznél van", vagy "Játsszunk tájékozódást". Mivel nem speciális versenytérképekről van szó, ezért mások is jól tudják hasznosítani ezeket a lapokat. E térképek kiadása kitűnő ötlet. A megjelent lapok alkalmasak az új turistatérképek ellenőrzésére is. 1978. októberben jelent meg a következő 3 lap: Pécs - Misina-tető 1:20 000/10 m; Sopron - Károly-magaslat 1:15 000/10 m; János-hegy 1:10 000/10 m. Egy levelezőlap ára 3,50 Ft, példányszáma 10.000, beszerezhető a Magyar Tájékoztató Futó Szövetségnél. E lapok a tájékozódás tanulására, gyakorlásra, versenyre alkalmazhatók.

A tájfutóktól vegyünk példát, így kell turistatérképet csinálni!

A legujabb kezdeményezés pedig a "parktérkép" sorozat, melynek lapjai az egészen kezdők oktatását segítik elő. Mértékarányuk változó. A próbanyomatban pl. már ismert Városmajor 1:1000 méretarányu.

T é r k é p j e g y z é k

Az 1945 és 1979 júliusa közötti időben megjelent turistatérképek összeállítása a

- . Magyarországon nyomtatott térképek szakosított jegyzéke 1945-1960. OSZK. 1969.
- . Centenáriumú turistatérkép-kiállítás 1973.
- . Kartográfiai Vállalat kiadványjegyzéke 1974 és 1977
- . valamint a szerző saját anyaga alapján készült.

Egyes esetekben a hivatalosan közölt méretarány nincs összhangban a térképlapokra nyomtatott vonalas aránymértékkel. A nagyobb eltéréseknél a kettős zárójelbe tett érték az aránymérték alapján számított méretarány.

1. Aggtelek és Jósvafő környéke

1964-1976	1:70 000	szintvonalas
1978	1:60 000	szintvonalas

2. Bakony

1957	10 km = 41 mm	útjelzések
1958	1:100 000 //1:107 000//	szintvonalas
Előkészítés alatt		
/két rész/	1:60 000 és 1:80 000	szintvonalas

3. Balaton

1958-1959	5 km = 54 mm	szintvonalas
1963-1978	1:95 000	szintvonalas
1979	1:80 000	szintvonalas

4. Börzsöny

1948 Szegő István; Kókai, Klósz nyomda		
	5 km = 100 mm	
1953 Dencs, Jókai nyomda		
1956	6 km = 56 mm	
1956	3 km = 60 mm	
1958-1978	1:50 000	szintvonalas
1979	1:60 000	szintvonalas

5. Budai hegyek

1947 Honvéd Térképészeti Intézet		
	1:25 000	szintvonalas
1956 Lajos Ferenc - Kartográfiai Vállalat		
	4 km = 66 mm	
1957	3 km = 82 mm	szintvonalas
1964	1:30 000	szintvonalas
Előkészítés alatt 1:30 000		
		szintvonalas

6. Bükk

1949 Erdey Gyula; Kókai, Offset nyomda		
	1:50 000	szintvonalas
1956	3 km = 59 mm	
1958	1:60 000	szintvonalas
Előkészítés alatt 1:30 000		
		szintvonalas

7. Cserhát

1963-1978	1:100 000	szintvonalas
1979	1:60 000	szintvonalas

8. Gerecse			
	1966-1978	1:60 000	szintvonalas
	1979	1:60 000	szintvonalas
9. Mátra			
	1948 Szegő István; Kókai, Klösz nyomda		
		5 km = 100 mm	
	1956	5 km = 47 mm	útjelzések
	1956	3 km = 59 mm	
	1957	1:60 000	szintvonalas
	Előkészítés alatt	1:60 000	szintvonalas
10. Mecsek			
	1956 2 rész	5 km = 76 mm	Pécsi IH - Kartográfiai Vállalat
	1959	3 km = 35 mm	Pécsi IH - Kartográfiai Vállalat
			szintvonalas
	1957	1:75 000 //1:73 000//	szintvonalas
	Előkészítés alatt	1:40 000	szintvonalas
11. Pilis			
	1948 Szegő István; Kókai, Klösz nyomda		
		3 km = 60 mm	
	1951	Új lenyomat	
	1954	7 km = 37 mm	Turistaházakat kezelő V. - Terv nyomda -
	1956	3 km = 59 mm	
	1957 /Visegrád és környéke/	2 km = 26 mm	szintvonalas
	1960	1:75 000 //1:65 000//	szintvonalas
	Előkészítés alatt	1:40 000	szintvonalas
12. Soproni hegység			
	1964-1977	1:25 000	szintvonalas
	1978-	1:20 000	szintvonalas
13. Velencei-tó és környéke			
	1960-1963	1 km = 33 mm	szintvonalas
	1969-1976	1:25 000	szintvonalas
	1978-	1:20 000	szintvonalas
14. Vértes			
	1959-1976	1:50 000 //1:47 000//	szintvonalas
	1978	1:40 000	szintvonalas
15. Zempléni hegység			
	1957-1978	1:70 000 //az első kiadás 1:81 000//	szintvonalas
	D-i rész megjelent	1:40 000	szintvonalas
	É-i előkészítés alatt	1:60 000	szintvonalas

16. Magas-Tátra /magyar-szlovák közös kiadás/
 1965 1:75 000 szintvonalas
 1979 1:50 000
17. A Duna Budapesttől Dunaújvárosig /Sztálinvárosig/
 1958 2 km = 66 mm szintvonalas
 1975 1:33 000 szintvonalas
18. A Duna Esztergomtől Budapestig
 1958 2 km = 66 mm szintvonalas
 1975 1:33 000 szintvonalas
19. Szigetköz idegenforgalmi térképe
 1974 1:80 000 Győr-Sopron megyei IH. -
 Kartográfiai Vállalat
20. Zala idegenforgalmi térképe
 1966 méretarány nélkül
21. Az Ó-Bükk hegység jelzett túristaútvonalai
 1968 1:50 000
22. Somogy megye jelzett túristaútvonalai /két lapon/
 1969 5 km = 100 mm
23. Gödöllői dombvidék jelzett túristaútvonalai
 1969 5 km = 78,5 mm
 1:50 000 !!!
 Ebben az esetben a számított
 1:63 700-as méretarány áll közelebb
 a valósághoz.

ÚJ KÖNYVEK

Dr KOMARNICKI Gyula: A Magas Tátra hegyvilága

Ezen a címen jelent meg a kalauz az 1978. évi karácsonyi könyv-
 vásáron. Kedves Gyula bátyánk nem élhette meg ezt a szép napot,
 és azt sem, hogy könyve ezt az ajánlást kapja:

"GRÓSZ ALFRÉD -
 a régi nagy szepesi Tátrakutatók,
 Frölich Dávid, a Buchholzok, a
 Genersichék késői méltó utóda -
 e m l é k é r e"

Első Tátra kalauza 1914-ben jelent meg. Ezt követte néhány évve
 később az újabb kiadás. Ennek bővített harmadik kiadása az 1926
 os, ami természetesen régen elfogyott, és akinek megvan, mint
 becses "ösnymtatványt" őrizi.

Fél évszázad telt el tehát, ameddig egy új, magyar szerzőtől származó Tátra kalauz ismét megjelenhetett. Komarnicki Gyula a tőle megszokott pontossággal és szorgalommal egy életen át gyűjtötte az új kiadáshoz az adatokat. E tevékenysége során széleskörű levelezést folytatott, hogy az elnevezések, az új mászóutak tekintetében minden részletre kiterjedő művet alkosson.

Kezdetben úgy látszott, hogy ennek a terjedelemnek nem lesz akadályja. A Medicina kiadóval kötött szerződés az első kötetre 20 ív, majd később a második kötetre további 20 ív megírására szólt. Összesen négy kötet került volna kiadásra 80 ív terjedelemben. Ebből a fele készen volt, a másik fele jegyzetekben még rendezésre és főleg megírásra várt.

Ebben a készenléti állapotban érte a szerzőt - és azokat a barátait, akik a kalauz ügyéről tudtak és annak útját egyengették - az a hír, hogy a kiadó nem tudja vállalni a korábban elképzelt terjedelmet. A Tátra kalauz a 80 ívvel szemben csak 30 lehet. Nehéz hetek következtek. Gyula bátyánkat ez a helyzet betegé tette lelkileg. Az a sugárzó derű, amivel az 1975. évet kezdte, és amellyel fogadta a tiszteletére összegyűlteteket a Kossuth klubban február 25-én a 90. születésnapján, eltűnt nyomtalanul. Utoljára június 6-án jelent meg szakülésünkön a Lóczy teremben. A "Serényi Jenő élete és kora" című előadás témája közelebb állt hozzá, semhogy távolmaradhatott volna. Ezt követően még aznap este Láng Sándor professzor úr szobájában, meggyőződése ellenére, de barátai kérésére, aláírta az új kiadói szerződést.

Lelkileg talajvesztett állapotában néhány héttel később elesett. Először Hatvanban, majd Budapesten feküdt kórházban, augusztus 27-én bekövetkezett haláláig.

A magyar Tátra kalauz ügye a szerző halálakor igen válságos helyzetbe került. Nem kis gond volt, hogy ki folytassa a művet. Olyan valaki kellett, aki nemcsak Tátra ismerő, hanem akit a tisztelet és barátság szálai fűznek a szerzőhöz. Bucsek Henrik, a hazai hegymászás ismert és tisztelt személyisége vállalta végül is a kész részek zsugorításának kényes feladatát, és a hiányzó részek megírását, illetve a jegyzetek alapján történő elkészítését. - A mintegy 50 oldalas bevezetőrészt a gyakorlati tudnivalókkal teljesen ő írta. A szakmai ellenőrzést és a rajzokat, valamint a fényképekbe a berajzolást Arno Puskás, a térképvázlatokat Julius Andrási készítette.

A kalauz terjedelme 630 szövegoldal, hozzákötve 15 ábra és 32 fénykép. A borítólap belső tasakjában 5 önálló, négyrétre hajtott lap van, mindkét oldalán gerincvázlatokkal.

A beosztás a korábbi Komarnicki kalauz rendszerét követve, a hegységet keletről nyugat felé haladva, a Kopa-hágótól a Lilio-we-hágóig tárgyalja. A csúcsok, tornyok, csorbák leírásai számozottak, és ezek a jelzőszámok mindenütt megtalálhatók az ábrákon, a fényképeken bejelölt mászóutakon és a gerincvázlatokon.

A tájékozódás tehát a kalauzban rendkívül egyszerű. Előny az elnevezések négynyelvűsége. Minden kis fejezet sorszámát után, azonos betűszedéssel áll az elnevezés, szlovák területen olyan sorrendben, hogy szlovák, magyar, lengyel, német, viszont a lengyel területen első helyen a lengyel és a harmadik helyen a szlovák megjelöléssel szerepel.

Minden fejezet kis bevezetője után a csúcs vagy hágó megközelítésének útváltozatai következnek. A Tengerszem-csúcs esetében ez "A"-tól "F"-ig tart, tehát hat útvonalat ír le. Minden útleírás mellett a margón feltűnő római számmal jelzi az út nehézségi fokát. A nulla azt jelenti, hogy az útvonal hegymászó tudást nem igényel. Ezekből a sétákból a kalauz 180-at ír le. A római egyessel jelzett utak száma 250, ezek alaptudást kívánnak és alkalmasak arra, hogy további tapasztalatokat lehessen gyűjteni a magashegyi ismeretekben.

A többi 750 útvonal II-VI nehézségű. Ezek a számok növekvő sorrendjében csak komoly hegyi tapasztalatokkal, erőnléttel és megfelelő társakkal járható be. Az anyag többsége tehát nehezebb mászóút.

Amikor őszinte örömmel nyugtázzuk a hosszú várakozás után megjelent Tátra kalauzt, köszönetünk a szerző, dr Komarnicki Gyula mellett a sajtó alá rendező Bucsek Henriknek is szól, aki viszonylag rövid idő alatt elvégezte a válogatás, rövidítés, átírást és megírás feladatát.

A Medicina könyvkiadó érdemei is elvitathatatlanok. Sajnálatos, hogy az értékes kalauz a többi útikönyvvel azonos nagy formátumban készült, és egy kötetben adja az egész anyagot. Mászóutakra csak zsebben könnyen elhelyezhető könyvecskék jók. Így van ez külföldön, és így volt ez eddig nálunk is. Bár egy, főleg mászók részére írt kalauz nagy alakban rendkívül célszerűtlen, mégis nagyon örülünk, hogy megjelent.

/Dezsényi János/

Az 1978-as év derekán a magyar hegymászók meglepetéssel, de nagy örömmel találkoztak a hazai könyvesboltok polcain az erdélyi magyar hegymászók tollából született, és Romániában a Kriterion kiadó által megjelentetett magyar nyelvű oktatókönyvvel. A 7100 példányban kiadott 264 oldalas, 94 ábrát és 23 fekete-fehér fényképet tartalmazó könyv a nemzetközi piacon idáig megjelent olvasása során többször ütnek meg kritikai hangot. Dicséretükre legyen mondva: mindig a korszerűség, a helyi hegymászás fejlődése érdekében fejtik ki véleményüket.

A szerzők minden igyekezetükkel azon voltak, hogy egy korszerű, nemzetközi szinten álló kiadvány kerüljön ki a kezük alól, ugyanakkor viszont nem szakadhattak el szűkebb környezetük hagyományaitól, objektív és szubjektív problémáitól sem. A könyv olvasása során többször ütnek meg kritikai hangot. Dicséretükre legyen mondva: mindig a korszerűség, a helyi hegymászás fejlődése érdekében fejtik ki véleményüket.

A könyv egyes fejezetei részletesen foglalkoznak a hegymászók öltözetével, táborozó és bivak felszerelésével, a hegyen szokásos, illetve ajánlott élelmiszerekkel, étkezéssel. A sziklamászás tárgyalásánál külön fejezet foglalkozik a klasszikus és modern mászással és a biztosítástechnikával. Az UIAA-ban is jelentős tevékenységet kifejtő jugoszláv Francé Avcin professzor^{*} elméleti és gyakorlati meggondolásainak ismertetésével sikerül egyszerű matematikai módszer segítségével megértetni az olvasóval a biztonságtechnika bonyolult elméletét, többek között a sokak által rosszul értelmezett, illetve meg nem értett eseményezőt.

A hegymászóutak nehézségi fokozatainak ismertetésénél az UIAA skála mellett a Romániában és néhány más országban még használatos nehézségi fokozatok leírását is közli. Összehasonlító táblázatba foglalja a magyar, román, olasz, német és amerikai kalauzokban található, a nehézségek leírására használt kifejezéseket. A fejezet egyik érdekessége, hogy - Welzenbach elsőbbségi jogának kétségbevonása nélkül - megemlíti a Komarnicki 1917-es Magas Tátra hegymászó-kalauzában közölt nehézségi osztályozást. Ez, mint ismeretes, alapvetően olyan, mint az 1947-

* Kezdeményezésére alapította meg az UIAA 1950-ben a "Felszerelési bizottságot". Ez 1976 novemberében egyesült a "Biztosítási módszerek" bizottsággal, és létrejött a jelenleg is működő "Biztosítási bizottság", ami tíz albizottsággal működik, és a távlatban UIAA intézetté kívánják fejleszteni.

ben Chamonix-ban nemzetközileg elfogadott, Welzenbach által javasolt Alpenskala, mely az 1968 óta érvényben lévő UIAA- Alpenskala alapja.

Külön fejezetben foglalkozik a mű a téli hegymászással, a téli felszerelési és mászástechnikai tudnivalókkal. "Meteorológiai alapfogalmak" címszó alatt tömören ismerteti a különböző halmazállapotú csapadékok keletkezési módját, majd a magyar nyelvű szakirodalomban igazán fehér foltnak számító lavinaelméletéről, a lavinák keletkezéséről és különböző vállfajainak tulajdonságáról fr igen érdekes és felettébb hasznos sorokat.

A gondosan megszerkesztett könyvből természetesen nem maradt ki a hegyi baleseteket követő mentések és elsősegély nyújtások leírása sem.

A "Hegymászók könyve" igen hasznos kisszótárral fejeződik be, mely a könyvben, illetve más hegymászó szakirodalomban található ismeretlen kifejezések és fogalmak ismertetésével segít a köztük való eligazodásban. A 335 fogalom mellett esetenként megtaláljuk a különböző idegen nyelven használatos kifejezéseket, s ezzel külföldi hegymászókalauzok leírásait könnyebben megérthetjük.

A szerzők könyvük megírásánál a magyar, német, amerikai, cseh-szlovák és román forrásmunkák legjobbjaira támaszkodtak. Harvey Manning: Mountaineering című könyve /1960, Seattle, USA/, melyre a mászástechnikai fejezetek épülnek, például ma is alapirodalomnak számít angolszász hegymászó körökben. A többi forrásmunkát is olyan tiszteletreméltó és nagyszerű nevek fémjelzik, mint Zsigmondy Emil, Cholnoky Jenő, Komarnicki Gyula, Lionel Terray, Radovan Kuchar.

Nagyon örülünk ennek a könyvnek! Óriási segítség az ifjú hegymászó nemzedék nevelése, oktatása szempontjából. Köszönjük a Kriterion-nak, hogy kiadta ezt a valóban hézagpótló könyvet.

/Csanádi Sándor/

ADAMEC, V. - ROUBAL, R.: Magas Tátra turavezető

A könyv nem hegymászók számára készült, de a Tátrát túrista szempontból kitűnően összefoglalja. Aki otthonosan akar mozogni a Tátra környékén - hiszen nemcsak a sziklák között mozgunk -, az megismerheti e könyvből, hogy a szlovákok hogyan látják a Magas Tátrát.

Az első két fejezetnél, ami a természeti környezet és a Tátra rövid történetét adja, nem kell hosszan időzni. Viszont igen

hasznos a hegyászok számára is a következőkben leírt közlekedés, a buszforgalom, a felvonók működése, a benzinkutak helye és nyitvatartási ideje.

A szálláshelyek ismertetése - jöllehet 20 lap terjedelmű - tudjuk, hogy számunkra nem nagy jelentőségű. A kempingeken kívül bizalommal csak a saját bivakzsákunkhoz fordulhatunk.

Az áruházak, tájékoztató irodák és a pénzváltóhelyek nyitvatartása mindenki számára fontos információ.

A túristaságról szóló általános fejezet igen józanul írja le mindazt az alapvető tudnivalót, amit egy természetjárónak magától értetődően ismernie kell. E megállapításokon a hegyászó sem teheti túl magát, bár kellő tapasztalat birtokában esetenként eltérhet attól /pl. utak elhagyása, hómező kerülése/.

A könyv legérdekesebb fejezete a tátrai völgyeket ismerteti. A jelzett utakon kívül megemlíti több, jelzetlen könnyű utat is.

A térkép-vázlatok áttekinthetők, s aki ismeri a szlovák elnevezéseket, annak számára jól használható. Bántó viszont, hogy a térkép-vázlatok tájolása és méretaránya nem egységes. Utóbbi nincs is számszerűleg megadva.

A leírások nyelvezete vegyes. Minden helynevet szlovákul használ. Az ismertebbekhez zárójelben megadja a magyar nevet is. Szokatlan a szlovák nevekhez toldott magyar rag. Pl. a Furkotsky patak egyesül a Zlomiskovy potokkal.

A könyv leírásai - akár úti, akár környezetiről van szó - nem veszik fel a versenyt a Komarnicki kalauz túrista leírásaival.

Külön vázlaton található részletesen a Magisztrále, és a főgerinc túrista átkelési pontjai. Sajnos mindkettő magassági adatok nélkül.

A Bélai havasokat egyetlen térkép ismerteti. A lengyel Tátráról mindössze egy lap szól, túraleírás nélkül. Zakopanét és környékét viszont kielégítően tárgyalja a könyv.

A téli Tátráról is ad összefoglaló ismereteket, úgymint a síidény átlagos időtartamát, településenként az alsóbb pályákat, felvonókat és a sítúra lehetőségeket.

A könyv VII. fejezete a "Hegymászás és magashegyi túrisztika" címet viseli. Itt az összes jelzett út rövid, de élményt nem nyújtó leírása található.

Ezekután 5 csúcs /Sátán, Gerlachfalvi, Vöröstorony, Zöldtavi és Késmárki csúcs/ könnyű útját ismerteti, de csak hegyi veze-

tővel történő bejárásra. A fejezet végén 5 olyan II-III fokozatú útleírást ad, amit csak hegyászóknak ajánl.

Ugyancsak ismerteti a könyv a tátrai sportlehetőségeket és a környék településeit.

Összefoglalva, a könyv átfogó képet ad a Tátráról azoknak, akik nem nagyon ismerik. De hegyászók részére - azon kívül, hogy hosszú idő óta ez az első alaposabb magyar nyelvű, Szlovákiában megjelent Tátra leírás - különösebben nem érdekes.

/Karlócai Miklós/

HEGYMÁSZÓ KÖZÉLET

K ü l f ö l d i események

Az Everest, oxigénpalack nélkül

A modern mászótechnikával elért vakmerő és sokszor bizony nem is indokolható kiváló teljesítmények akaratlanul is csodálatot váltanak ki még a nagyközönség körében is. Ezek az évről-évre halmozódó eredmények a "keressünk valami újat a modern mászás számára" című fejezet érdekességei.

Az 1978-as esztendő azonban az egyre fokozódó teljesítményekhez szokott világot is meglepte. Nem kevesebbről van szó, minthogy sikerült földünk legmagasabb pontját, a Mount Everestet minden "műszaki trükk" nélkül elérni.

Reinhold Messner és Péter Habeler 1978 május 8-án az Everest csúcsán álltak. A nyilvántartások szerint ők voltak a 63. és a 64. a világ tetején, de az elsők oxigénpalack nélkül.

Messner Everest könyvének mottója az a gondolat, hogy nagyon magasra akart mászni, hogy mélyen magába nézhessen...

Évek óta foglalkoztatta az oxigénpalack nélküli mászás lehetősége. Ez kezdetben csak egy szép ábránd volt. Azután ez az illúzió megrögzött gondolattá vált és végül filozófiává. A nagy kérdés:

- olyan-e a világ, hogy az ember technikai segítség nélkül feljuthasson a legmagasabb csúcsára?
- alkalmas-e az ember ezt a magassági pontot saját erejéből elérni?

A Messner könyv páratlanul érdekes olvasmány arról a gyötrődésről is, ahogyan felkészült, ahogyan bizonytalankodott. Az első fejezet néhány bekezdése bepillantást ad gondolatvilágába. "Nem azért keresem fel a hegyeket, hogy a csúcsokat meghódítsam.

Dehát akkor miért? Azért, hogy határesetekben megismerjem aggódásaimat, kétségeimet, lelekesedésemet. Ez a kaland ellaposodik, amint az ember becsvágyában a technika szolgálatába áll. A legmagasabb csúcs is összezsugorodik, ha teherhordók százainak, a műszaki segédeszközök és oxigénkészülékek felhasználásával érnek el eredményeket.

A Himalája nagy úttörői óvatosan nagy magasságokba merészkedtek, kis csoportokban, olykor egyedül is. Ezekről az utakról a megszálottság gyönyörűségével írtak. Ők valamennyien összhangban éltek a "hegy titokzatosságával".

Csak a nemzeti expedíciók - a két világháború között és után -, sarkallva attól a feladattól, hogy a kiválasztott csúcsot le kell győzni, zavarták meg a nagy ismeretlennel ezt az összhangot.

Az oxigénátlarc olyan, mint egy fal az ember és a természet között. Olyan, mint egy szűrő, ami megakadályozza a közvetlen élményt.

Ezt a gondolatot kezdtem el újra ápolni.

Addig a magasságig akarok feljutni, ahol a hegynek vége van, vagy én fekvé maradok. Hajlandó vagyok ennek a megvalósításáért mindent elviselni és sokat kockáztatni. Többet vállalni, mint eddig bármikor. Eltökéltem, ez alkalommal mindent egy lapra tessek."

Ezekkel a gondolatokkal vezeti be Messner az Everest-könyvét. Valóban, ha visszalapozunk az alpinizmus történetében, Norton 1924-ben 8550 m-ig jutott oxigénpalack nélkül.

Az Everest ezüstjubiléuma

Edmund Hillary, az újjélandi, és Tenzig Norqai, a serpa 1953. május 29-én elsőnek érték el a Mount Everest 8848 m-es csúcsát. Ez volt a második meghódított 8000-es.

Az angolok 1921-ben megkezdett módszeres csúcskísérletét végre siker koronázta. A kezdeti vállalkozások mind az északi oldalról indultak. De amikor a világkép megváltozott, és 1949-ben Tibet elzárkózott az idegenek elől, viszont Nepál megnyitotta kapuit, eltolódott a felhatolások kísérlete a déli oldalra. Hillaryék is, Messnerék is a Khumbu gleccsereken át, a Lhotse falon keresztül jutottak fel a Déli-nyeregbe, és onnan a csúcsra.

1978 májusának utolsó napjaiban, az első megmászás 25 éves évfordulóján mintegy 30 fő gyűlt össze Nepál fővárosában, Katman-tuban, hogy részt vegyen az ezüst jubileumon.

Ott voltak Hillary és Tenzig. Megjelentek a svájciak, ők a második sikeres csúcsmászás 1956-ban. Eljöttek az amerikaiak is, akiknek 1963-ban elsőnek sikerült a nyugati gerincen, tehát új úton elérni a csúcst. Lefelé ők is a Déli nyeregnek tartottak. Részt vett az ünnepségen a japán Junko Tabei, aki az első nő volt a csúcson. Ott volt számos serpa is, akik nélkül ezek a vállalkozások nem sikerülhettek volna.

Erre a családias hegyi ünnepre az összes külföldi közül a "legközelebből" Messner és Habeler érkezett, tekintve, hogy közvetlenül az Everestről jöttek.

Női hegymászók az Everesten

1975. május 16. JUNKO Tabei a Déli nyeregből

1975. május 27. PANTONG asszony, kínai, az Északi nyeregből. Azt hitte, hogy ő az első nő a csúcson, mert nem tudott semmit a 11 nappal korábbi sikeres japán vállalkozásról.

1978. október 16. WANDA RUTKIEWICZ lengyel a Déli nyeregből. Ő az első európai női hegymászó az Everest csúcsán.

Wanda Rutkiewicz

Az a négyfős lengyel női együttes, amelyik a Matterhorn Északi falának téli átmászását tűzte ki célul, 1978. februárjában érkezett Zermattba. A felkészülés napjai után, március 7-én 3 óra-kor indultak. Március 9-én - két nehéz bivak után - a hegyi mentőket kellett kérniük, mert Irena Kasa a viharos időjárásban súlyos fagyási sérüléseket szenvedett.

A helikopteres mentés bravúros volt. A női csapat a legfiatalabb tagjuk kiesése ellenére is folytatni akarta a mászást, hiszen csúcsközelben voltak - de a mentők az időjárás további rosszabbodása miatt mindannyiukat leszállították.

Az expedíció vezetője Wanda Rutkiewicz volt.

A nem teljesen befejezett vállalkozásnak is elismerő volt a sajtóvisszhangja.

Wanda számára az 1978-as év különleges eredményeket hozott, most a Matterhorn vállalkozás és a korábbi Gasherbrun sikerek alapján meghívást kapott a nyugatnémetek Everest expedíciójába. Ennek keretében október 16-án első európai nőként érte el az Everest csúcst.

Kurt Diemberger újabb nyolcezresei

Az Österreichische Bergsteiger Zeitung 1978 évi szeptemberi száma közölte, hogy május 21-én a nemzetközi Makalu expedíció keretében Diemberger Nawang Tenzig tibet-nepáli kísérelővel az északnyugati oldalról elérte földünk ötödik legmagasabb csúcsát /8475 m/.

Ugyanennek az osztrák folyóiratnak az 1978 évi novemberi száma arról ad hírt, hogy Diemberger október 15-én egy francia expedíció filmeseként az Everestre is feljutott. Ezzel nyolcezreseinak száma az 1978-as évben megkétszereződött.

1957 BROAD PEAK 8047 m, e l s ő m e g m á s z á s és egyben az első kis expedíció, ami összesen 4 osztrákból állt.

1960 DHAULAGIRI 8172 m, e l s ő m e g m á s z á s, svájciakkal
1978 MAKALU 8475 m, nemzetközi expedícióval
1978 MOUNT EVEREST 8848 m, francia expedícióval.

Egyedül a Nanga Parbaton

Az alpinizmus történetében a legújabb nagy esemény is Messner nevével függ össze. Három hónappal az Everest teljesítmény után 1978. augusztus 9-én egyedül és oxigénpalack használata nélkül elérte a Nanga Parbat 8125 m-es csúcsát.

E rendkívüli teljesítmény kapcsán meg kell emlékezni Hermann Buhlról, aki az évek során igen sok hegymászó életét követelő Nanga Parbat első megmászója volt.

Ugyancsak 25 évvel ezelőtt, 1953. július 3-án éjjel után 2-kor indult a legfelső táborból, másodmagával. De társa rövidesen visszafordult. Így Buhl 17 óras egyedülmenetben tette meg az 1400 m-es szintkülönbséget a csúcsig, ahová este 7 órakor érkezett. A többiekhez már nem tudott visszatérni. Így 7500 m magasan, egy sziklafal alá húzódva állva töltötte az éjszakát, gyöttrő szomjúsággal, éhesen, fázva, hallucinációs zavarokkal küzdve.

De Hermann Buhl magányos mászása a Nanga Parbat utolsó 1400 m-en nagyszerű teljesítmény volt. Milyen osztályba sorolhatjuk Messner mászását, aki az utat az alaptábortól oda-vissza, tehát mintegy 3500 m szintkülönbséget egyedül tett meg, oxigénpalack nélkül.

Zsákja 15 kg volt, ami ebben a magasságban rendkívül sok. A csúcs sziklaszeghez erősített egy kis fém tokot, benne pergament laposkán a mászás adataival. Ez a Nanga Parbat első csúcskönyve.

Trento

Guiseppa Grassi, a Trentói Nemzetközi Filmfesztiválok igazgatója 1974. február 26-án előadást tartott Társaságunkban a Dolomitokról.

Sajnálatos módon, az általánosan megnehezült olaszországi gazdasági helyzet annyira leszűkítette a Fesztiválra meghívható személyek számát, hogy az 1978-as évben nem tudunk ott megjelenni. - Az új igazgató Piero Zanotto.

Megszűnt az Österreichische Bergsteiger Zeitung

Fájó szívvel búcsúzunk mi hegymászók - akiknek a magashegyek világa többet jelent az erőnket és ügyességünket próbára tevő terepnél - az Österreichische Bergsteiger Zeitungtól, mely 56 éves fennállása után kénytelen volt megjelenését beszüntetni.

E lap minden olvasójának szívéhez közel állt, legyen az csak a hegyek egyszerű vándora vagy a szélső nehézségeket kereső alpinista. A lap nem volt egyesületi kiadvány, táv tartotta magát az egyesületek nem mindig szívderítő versengésétől, nem vett részt egyesületpolitikai vitákban, hanem független, néhány természetrajongó által szerkesztett, havonta megjelenő újság volt. Az egyre növekvő nehézségek végül az elmúlt év végén válaszául elé állították kiadóit: vagy egyesületi érdekképviseleti kiadvány lesz, és ezzel elveszti függetlenségét, vagy megszűnik. Az utóbbit választották.

Mindig tárgyilagosan tájékoztatott bennünket a hegymászó eseményekről, expedíciókról, és nem egyszer jogos bírálatokat is közölt a hegymászetikával össze nem egyeztethető jelenségekről.

Felejthetetlen élményeim közé tartozik az a nap, amikor mint elsőéves egyetemi hallgató beléptem a Budapesti Egyetemi Túrista Egyesületbe, és a helyiség asztalán megpillantottam az akkor még Allgemeine Bergsteiger Zeitung néven megjelenő, szépen illusztrált újságot. Rögtön végigolvastam az utolsó betűig. Ebből a folyóiratból tanultam meg, hogy a hegyek nemcsak arra valók, hogy sziklamászó-szenvedélyünket kielégítsék, hanem annál sokkal többet jelentenek. Egy életre szóló élményt, útmutatást és életünk legnehezebb óráiban is erőt, megnyugvást nyújtanak. Végül, de nem utolsósorban megtanítanak arra is, hogy hozzánk kapcsolts társunkon bajban mindig, még életünk veszélyeztetésével is segítenünk kell!

Nagyon büszke voltam később, amikor a Dülfersitz nevű kötéleszerezési módszer továbbfejlesztéseként a kapocsféket, a Ka-

rabinersitzet bevezettem, az újság ezt a módszeremet ismertette és néhány hét múlva egy osztrák hegymászó dicsérő sorok kíséretében fényképet küldött, melyen ő a Karabinersitz-cel ereszkedve, hátán még sebesült társát is magával vitte. A lap megszűnéséig legkedvesebb olvasmányom volt, mely minden hónap elején elem tárta a magashegyek egyre nehezebben elérhető világát.

/dr Kessler Hubert/

Faint, illegible text at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.

**IV.
TÁRSASÁGUNK HIREI**

Faint, illegible text at the bottom of the page, likely bleed-through from the reverse side.

KÖZÉPOROM A VÖRÖS TORONYTÓL

VÁNDORGYŰLÉS

A Magyar Földrajzi Társaság 1978. június 30. és július 2. között rendezte meg XXXI. vándorgyűlését Pécssett és környékén.

A gazdag program az autóbuszok indulásával egyidőben kezdődött. A 6-os úton haladva, ahhoz kapcsolódóan természetföldrajzi és gazdaságföldrajzi kiselőadások hangzottak el.

A paksi löszfalnál dr Pécsi Márton akadémikus tartott előadást a löszfal rétegeinek a legújabb vizsgálatok szerinti tagolásáról. A Paksi Atomerőmű előadótermében Körösi építési főmérnök ismertette az 1973-ban megkezdett legnagyobb hazai beruházást. A sok milliárdos építési költségből addig 3 valósult meg. Az építők létszáma 4200 fő. A gépészeti berendezést Tóth András főmérnök vázolta. A vízigény reaktoronként 50 m³/mp. A teljes kiépüléskor 4 reaktor fog üzemelni. A 450 hektáros terület bejárása autóbusszal történt.

Pécssett három órás, szakvezetőkkel történt város- és múzeumlátogatás után a Dömörkapunál, a Zsófia kilátóról Erdősi Ferenc tud. munkatárs beszélt Pécs városképéről és az antropogén környezeti hatásokról.

Vacsora után az Orvosegyetem aulájában előadás és didaktikai rövidfilmek bemutatása /Baranyáról és Pécsről/ zárta a napi eseményeket.

Július 1-én, szombaton délelőtt tudományos ülészek volt az Orvosegyetem aulájában, a következő előadásokkal:

Dr. RADÓ SÁNDOR Kossuth- és Állami díjas ny. egyetemi tanár elnöki megnyitója

Dr. FÖLDEVÁRI JÁNOS Megyei Tanács általános elnökhelyettese, kandidátus: Baranya és Pécs fejlődésének jelene és távlati kilátásai

Dr. KOLTA János ny. kutatóintézeti igazgatóhelyettes, kandidátus; Az aprófalvak helyzete és jövője, Baranya példáján

Dr. LOVÁSZ GYÖRGY tudományos főmunkatárs, a földrajztudományok doktora: A természeti földrajzi viszonyok szerepe a baranyai aprófalvak kialakulásában

Dr. KÖRMENDI KLÁRA minisztériumi osztályvezető: A településtervezés hierarchia-kérdései

Dr. DÁNYI PÁL megyei tanácselnökhelyettes: Az aprófalvak közgazdasági összefüggésben

Dr. FARKAS KÁROLY a Megyei Tanács elnöki osztályának vezetője: Az aprófalvak igazgatási problémái

Dr. GERTIG BÉLA tszv. főiskolai tanár: Az idegenforgalom szerepe a falusi települések életében

Dr. FODOR ISTVÁN tud. osztályvezető, kandidátus: A helyi klíma sajátosságai Baranyában

NAGY VENDELNÉ miniszteriumi főelőadó: Tájékoztató a készülő földrajzi oktató csomagokról

Ebéd után Szigetváron Molnár Imre gimnáziumi tanár, a Várbarátok körének elnöke tartott hazafias, nagy elődök tiszteletét felidéző előadást, a helyszínen ismertette a vár védelmének történeti-földrajzi vonatkozásait.

Ezután a sellyei arborétum, az ormánsági néprajzi múzeumház és a drávaiványi műemléktemplom megtekintése következett. Végül Máriagyűdön vacsora zárta a napot.

Július 2-án, vasárnap tanulmányút volt a Kozármislény - Palkonya - Villány - Siklós - Harkány útvonalon. Ennek keretében a Villányi szoborpark területén előadások hangzottak el:

Dr. LEHMANN ANTAL főiskolai adjunktus: A Villányi hegység földrajzi jellemzői

Dr. HAJDÚ ZOLTÁN: A településfejlődés-visszafejlődés tényezői, és

Dr. SOMOGYI SÁNDOR, tud. osztályvezető, kandidátus: A Villányi-hegység és környékének vízföldrajzi jellemzői címmel

Harkányban megebédelve, a Tenkesen Dr. Wirth Endre ismertette a jégelhárító szolgálat szervezetét és rendszerét, majd rakéta kilövésével fejeződött be a vándorgyűlés.

A Hegymászó Szakosztály képviselőjében lo fő volt jelen. A résztvevők 8 autóbust tölthettek meg.

KITÜNTETÉSEK

Dr. Somogyi Sándort, a földrajztudományok kandidátusát, Társaságunk főtitkárát a Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutató Intézetének tudományos osztályvezetőjét a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1978. április 4-e alkalmából a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntette ki.

Fő kutatási területe a hidrojeográfia. Ennek nemzetközileg is elismert kutatója. Kimagasló eredményeket ért el a magyarországi folyóhálózat kialakulásának pleisztocén és holocén változásainak szintézisbe foglalásában, hidrojeográfiai módszerek kidolgozásában és sikeres alkalmazásában /részletek a Földrajzi Közlemények 1978/4. számából, M. S./.

Miklós Gyulát, 25 éven át Társaságunk titkárát, 1978. január 1-én történt nyugállományba vonulása alkalmából kormányunk a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntette ki.

Miklós Gyula negyedszázados titkári tevékenysége alatt nagy diplomáciai rutinnal, a Társaság célkitűzéseit szívvel-lélekkel magáévá tevő munkájával eszmei folytonosságot biztosított beosztásában. Ez idő alatt az ország nagy részét átfogó, állandóan gyarapodó szervezetté fejlesztette az 1952-ben újraalakuló Magyar Földrajzi Társaságot, melynek jelenleg több mint 2000 tagja van, és hat központi és hat vidéki osztálya működik. Ezzel a létszámmal előkelő helyen állunk a világ földrajzi társaságainak sorában.

Jó kapcsolatokat épített ki a határokon túl is. Társaságunk folyóiratának, a Földrajzi Közleményeknek is 25 év óta szerkesztője. E munkaterületét továbbra is megtartotta. Szerkesztői munkásságának elismerése, hogy folyóiratunknak 230 önkéntes külföldi cserepartnere van.

Mind a két elismeréshez a Hegymászó szakosztály őszinte örömmel gratulál.

A MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG

T i s z t i k a r a

Elnök:	Dr. RADÓ SÁNDOR, a földrajztudományok doktora, Kossuth- és állami díjas ny. egyetemi tanár
Társelnökök:	Dr. KÁDÁR LÁSZLÓ, a földrajztudományok doktora, egyetemi tanár /Debrecen/ Dr. LÁNG SÁNDOR, a földrajztudományok doktora, egyetemi tanár Dr. PÉCSI MÁRTON, állami díjas akadémikus, az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének igazgatója
Főtitkár:	Dr. SOMOGYI SÁNDOR, a földrajztudományok kandidátusa, tud. osztályvezető
Titkár:	Dr. PATAKI BÉLA PÁL
Könyvtáros:	KOVÁCS LÁSZLÓ NAGY JÚLIA
Pénzügyi előadó:	KATONA JÓZSEFNÉ
Jogtanácsos:	Dr. DÉNES GYÖRGY tudományos munkatárs

V á l a s z t m á n y

- ÁFRA GYULÁNÉ, ált. isk. igazgatóh. /Békéscsaba/
Dr. ANTAL ZOLTÁN, a földrajztud. kandidátusa, tszv. egy. docens
Dr. BALOGH BÉLA A., főisk. docens /Nyíregyháza/
BÉRES ISTVÁN, ált. isk. vez. szakfelügyelő /Gyula/
Dr. BERNÁT TIVADAR, a földrtud. doktora, tszv. egy. tanár
Dr. BORA GYULA, a földrajztud. kandidátusa, egy. docens
Dr. BORSY ZOLTÁN, a földrajztud. doktora, tszv. egy. tanár /Debrecen/
Dr. DÉSI ILLÉS, kandidátus, az Orsz. Közegészségügyi Int. tud. osztályvezetője
Dr. DEZSÉNYI JÁNOS, tervező főmérnök
DUDAR TIBOR, osztályvezető, térképész
Dr. ENYEDI GYÖRGY, a földrtud. doktora, tud. osztályvezető
ÉRSEKI GYÖRGY, az OPI munkatársa
Dr. FEHÉR JÓZSEF, egy. adjunktus /Szeged/
Dr. FRISNYÁK SÁNDOR, főisk. főigazgató-h. /Nyíregyháza/
Dr. FÜSI LAJOS, egy. docens
Dr. GÁBRIS GYULA, egy. adjunktus
Dr. GERTIG BÉLA, főisk. tszv. tanár /Pécs/
Dr. GÖCSEI IMRE, a földrajztud. kandidátusa, állami díjas ny. szakfelügyelő /Győr/
Dr. GÖÖZ LAJOS, főisk. docens /Nyíregyháza/
Dr. HALÁSZ JÁNOS, gimn. tanár /Monor/
Dr. HAVAS GÁBORNÉ, vez. szakfelügyelő
Dr. JAKUCS LÁSZLÓ, a földrtud. doktora, tszv. egy. tanár /Szeged/
JUHÁSZ ÁRPÁD, a TIT Természettudományi Stúdiójának igazgatója
Dr. KÉRI MENYHÉRT, a földrajztud. kandidátusa, ny. OMI osztályvezető
Dr. KOLTA JÁNOS, a földrajztud. kandidátusa, ny. tud. osztályvezető /Pécs/
Dr. KÖVES JÓZSEF, főisk. tanár /Eger/
Dr. LOVÁSZ GYÖRGY, a földrajztud. doktora
MAGIRIUS GYULÁNÉ, ált. isk. tanár, szakfelügyelő
Dr. MAROSI SÁNDOR, a földrajztud. kandidátusa, az FKI ig. h.
Dr. MÉRŐ JÓZSEF, a földrajztud. kandidátusa, főisk. tszv. tanár
MIKLÓS GYULA, tud. kutató, szerkesztő
NAGY VENDELNÉ, ált. isk. tanár, MM főlőadó
Dr. PAPP-VÁRY ÁRPÁD, a földrajztud. kandidátusa, MÉM osztályvez.
Dr. PINCZÉS ZOLTÁN, a földrajztud. kandidátusa, tszv. egy. tanár /Debrecen/
Dr. RÉTI ENDRE, az orvostud. kandidátusa
Dr. SÁRFALVI BÉLA, a földrajztud. kandidátusa, tszv. egy. docens
Dr. SZÉKELY ANDRÁS, a földrajztud. kandidátusa, tszv. egy. docens
Dr. SZILÁRD JENŐ, a földrajztud. kandidátusa, tud. osztályvez.
Dr. TÓTH AURÉL, ny. főisk. tszv. tanár
Dr. TÓTH JÓZSEF, a földrajztud. kandidátusa, az FKI Alföldi Csoportjának vezetője /Békéscsaba/

Dr. UDVARHELYI KÁROLY, a földrajztud. kandidátusa, ny. főisk. tszv. tanár /Eger/
VARAJTI KÁROLY, az OPI osztályvezető-helyettese
VASVÁRY ARTÚR, a TIT földtudományi szakosztályai országos választmányának titkára

FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK

Az Akadémiai Kiadó napjainkban több, mint száz folyóirat gazdája. Ezek közül hét már túlhaladta megindításának 100. évfordulóját. E folyóiratok a következők:

- 1862 Nyelvtudományi Közlemények
- 1867 Századok
- 1868 Archeológiai Értesítő
- 1871 Földtani Közlöny
- 1872 Magyar Nyelvőr
- 1873 FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK
- 1876 Magyar Könyvszemle

Egy nagymúltú folyóirat régebbi számaint forgatni nemcsak érdekes, hanem tanulságos dolog is. Ezért ízelítőt adunk abból, milyen témákkal foglalkozott Társaságunk folyóirata 100 és 50 évvel ezelőtt.

FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK 1878

A kötet első írásának címe: "Jelentés a Földrajz körében 1877-ben tett munkálatokról dr Hunfalvy Jánostól."

Néhány idézet attól a szerzőtől, aki a Pázmány Péter Tudományegyetem Földrajzi Tanszékének első tanára, és Társaságunknak első elnöke volt 1872-1888 években:

"Legnagyobb figyelmet gerjesztettek az afrikai utazók sikerei. Legszerencsésebbek az angol Cameron és az amerikai Stanley voltak. A Nílus, a nagy tavak, és a Nílus-Kongó vízváltatója nagyban tisztázódott."

"Ázsiában az oroszok tesznek évről-évre nagyobb politikai és tudományos hódításokat. Újabban a F e r g h a n á t és a P a m í r feltéréség egy részét kebelezték be."

"Tudva van, hogy múlt év dec. 2-án gr. Széchenyi Béla, Bálint Gábor nyelvtudós és Lóczy Lajos természettudós társaságában utazék el Ázsiába. Reméljük, hogy utazásuk szerencsés lesz és kutatásaik a földrajzi tudományt is gazdagítani fogják."

"Nagyon óhajtjuk, hogy minél gyakrabban közölhessünk oly becses jelentéseket, milyenek gr. Zichy Ágostéi, aki Pekingből Ugra-ba és a holland gyarmatokról Kelet-Indiába tett utazásáról írt."

"E u r ó p á b a n nincsenek többé oly országok és területek, melyeket az utazóknak még felfedezniök kellene, de olyan országára sincs, mely tudományos, s különösen földrajzi tekintetben már teljesen kikutatva, s megismertetve volna. S a tudományos bűvárlat Európában is folyik szakadatlanul, új meg új tényeket merítve fel, itt hézagot pótol, ott tévedéseket igazít ki."

Titkári jelentés

Beszámol arról, hogy a belga király, II. Leopold számos geográfust hívott össze Brüsszelbe. A tanácskozás témája: miként lehetne Közép-Afrikát a művelődésnek megnyitni, és azon sötétséget, mely annak minden népét elborítja, eloszlatni. Az MFT kezdeményezésére megalakult a magyar Afrika társaság.

Elkészült Bp. főváros egész területének átnézeti térképe, HALÁCSY SÁNDOR főmérnök szerkesztésében. A kereken 10x8 m-es térkép 1:2 500 léptékben a KÖZÉPÍTÉSI BIZOTTMÁNY üléstermében kerül kifüggesztésre.

Déchy Mór a KAUKÁZUS-ról értekezik. "E név összenőtt Európa legmagasabb pontjának fogalmával. Az újabb földrajzi tudomány a Kaukázust Európához akarja számítani és így a Mont Blanc-ot trónjától megfosztani."

Véleménye szerint azonban a "Kaukázus Európa legvégső határánál, az európai hegyrendszertől távol - közben terjedelmes síksággal és tengerekkel elválasztva - emelkedik a magasba, tehát látó- és érzékelő tehetségünkön kívül esik."

Déchy szerint "a Mont Blanc mindég meg fogja tartani vezető szerepét és uralmát, azt a bűverőt, melyet ránk gyakorol, mely annak származik, hogy az Alpok legnagyobb és leghatalmasabb csúcsa."

Választmányi ülés

Az első titkár bejelenti, hogy "Türr tábornok úr javasolja, hogy a Panama expedíció egyik tagja, - hazánk fia - GERSTER Béla mérnök, aki most tért haza, tartson előadást a következő csütörtökön, mert azután Bécsbe utazik."

Himalája kutatás

Az Indiai Trigonometriai társaság egyik munkatársa, Mullah az Indus mentén felfelé haladva, két mellék-folyó vidékét kutatta át. Ezek az Attok és a Gilhit. A többi már ismert. A vízfolyások esésadatait 1 á b-ban adja meg. Beszél a Nanga Parbatról, melynél alig van magasabb. Sokat kell még tenni, hogy ez a vidék annyira ismert legyen, mint amennyire kell.

"Könyvészet"

1 8 7 8-ban működő Földrajzi Társaságok: az angol királyi, párisi, hamburgi, orosz császári, berlini, bécsi.

Hazánk fia, Újfalvy 1877. dec. 8-án /tehát pontosan 101 évvel korábban, mint a jelen összeállítás elhangzott a Hegymászó szakosztály 1978. dec. 8-i szakülésének bevezetéseként/ előadást tartott az Orosz Földrajzi Társulatban a "Zerefzan folyó felső vidékein és a Ferghanan egyéb helyein tett utazásairól és lég-tüneti megfigyeléseiről."

A Magyar Földrajzi Társaság tisztikara 1 8 7 8 -ban

elnök: dr Hunfalvy János királyi tanácsos és egyetemi tanár
alelnök: Vámbéri Ármin egyetemi tanár
Gervay Mihály országos postaigazgató
első titkár: Berecz Antal, a királyi felsőbb leányiskola rendes tanára
választmány: Déchy Mór
Türr István tábornok és még tíz fő.

FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK 1 9 2 8

Élénk vita folyt a külföldi földrajzi nevek és elnevezések magyar megfelelőjéről, pl. Wien, Bécs. A vitában részt vettek Bammer, Cholnoky, Fodor, Kéz, Takács és Strömpl.

Megemlékezik Amundsen eltűnéséről. A neves sarkkutató 1928 június 18-án indult egy hidroplánon a Nobile expedíció felkutatására, és nyomaveszett.

Hírt ad az osztrák Alpenverein tervezett expedícióról a Turkesztáni hegyvidékre és az Andokba.

Megtudhatjuk, hogy a prágai német egyetem mérései szerint a Poprádi tó legnagyobb mélysége 16,45 m, a Zöld tóé pedig 4,3 m.

"Az Állami Térképészet felvételei nyomán a topográfiai térképek magassági adatai sokhelyt megváltoztak. A Bükk legmagasabb tetejének a tankönyvek és az atlaszok a 957 m magas Bálványt hiszik. Az új felvételek szerint a Bükk legmagasabb pontja az Istállóskő teteje, 958,9 m, kerekén 960 m."

Cholnoky Jenő részletesen ismerteti Brassó földrajzi helyzetét.

A Földrajzi Közlemények szerkesztését a titkárság vette át.
Pécsi Albert főtitkár és Kéz Andor titkár szerkesztik a folyóiratot.

A Beszámoló elkészült:

Budapest, 1979. augusztus hó 20-án.

Készült az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet házi sokszorosítóján /rotaprint eljárással/. Példányszám: 500. A kiadásért felel: a Magyar Földrajzi Társaság.

